

Управління судовими інформаційними системами: міжнародний досвід

Наталія Ковалко
Реда Молієне
Марко Аавік
Раду Фолтеа
Франческо Контіні
Бехлул Юсіфлі
Анна Скрябіна
Георг Става
Лаша Маґрадзе
Шайні Бенкін

Вересень – жовтень 2020

THIS PROJECT IS FUNDED BY
THE EUROPEAN UNION

CENTRAL PROJECT
MANAGEMENT
AGENCY

Ця публікація підготовлена за фінансової підтримки Європейського Союзу. Її зміст є виключною відповідальністю Проєкту «Право-Justice», який фінансується ЄС, і не обов'язково відображає погляди Європейського Союзу.

ЗМІСТ

УКРАЇНА	4
ЛИТВА	13
ЕСТОНІЯ.....	21
МОЛДОВА.....	29
ІТАЛІЯ.....	39
АЗЕРБАЙДЖАН.....	48
ЛАТВІЯ	58
АВСТРІЯ.....	67
ГРУЗІЯ.....	91
ІЗРАЇЛЬ.....	102

УКРАЇНА

Про ЄСІТС

Широке впровадження інформаційних технологій в роботу судів, органів та установ системи правосуддя, а також автоматизація їх діяльності визначено ключовим аспектом Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, схваленої Указом Президента України від 20 травня 2015 року № 276. У зв'язку з цим наприкінці 2017 року набули чинності зміни до процесуального законодавства України, серед яких найбільш інноваційною стало запровадження ідеї «електронного суду», яка регламентована шляхом створення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС).

ЄСІТС покликана бути технічною опорою української судової системи, об'єднуючи всі суди та органи судової влади. Її завдання полягає в тому, щоб зробити їхню спільну роботу більш ефективною шляхом впровадження сучасних технологій у їхню повсякденну діяльність.

Відповідно до процесуального законодавства ЄСІТС мала почати функціонувати через 90 днів з дня опублікування Державною судовою адміністрацією України (далі - ДСА) у газеті «Голос України» та на веб-порталі судової влади відповідного оголошення. У зв'язку з такою публікацією 1 грудня 2018 року, початок дослідної експлуатації системи передбачався на 1 березня 2019 року.

Положеннями процесуальних кодексів також визначено, що робота ЄСІТС має бути регламентована відповідним Положенням, яке затверджується Вищою радою правосуддя (далі – ВРП) за поданням ДСА після консультацій із Радою суддів України (далі – РСУ). Проект Положення про ЄСІТС надійшов від ДСА до РСУ 5 лютого 2019 року. У зв'язку з численними зауваженнями суддівського корпусу 28 лютого 2019 року ВРП повернуто проект Положення про ЄСІТС ДСА на доопрацювання та запропоновано відкликати оголошення.

Таким чином, 1 березня 2019 року в газеті «Голос України» опубліковано повідомлення про відкликання оголошення, опублікованого 1 грудня 2018 року. Разом з тим, наказом ДСА 22 грудня 2018 року запроваджено тестовий режим експлуатації підсистеми «Електронний суд» ЄСІТС у 18 пілотних судах.

Рішенням ВРП 10 травня 2018 року утворено постійну міжвідомчу комісію з питань ЄСІТС, а 6 березня 2019 року з метою ґрунтовного доопрацювання проекту Положення про систему створено відповідну робочу групу.

13 квітня 2018 року затверджено Концепцію побудови ЄСІТС, розроблену ДСА у співпраці з іншими органами судової влади. Концепція була фундаментом для розвитку майбутньої системи електронного правосуддя, яка була покликана вирішувати більшість її структурних й організаційних питань. Проте наказом ДСА 22 листопада 2019 року № 97 затверджено нову Концепцію побудови ЄСІТС, якою змінено архітектуру побудови ЄСІТС та терміни реалізації.

З 1 червня 2020 року ДСА України запровадила в дослідну експлуатацію підсистеми «Електронний суд» та «Електронний кабінет» у всіх місцевих та апеляційних судах (крім Київського апеляційного суду) та Касаційному адміністративному суді. Отже,

відтермінування початку повноцінного функціонування ЄСІТС не стало перешкодою для тестування цієї підсистеми, яке наразі продовжується.

Управління та прийняття рішень щодо інформаційної системи

Наказом ДСА 2 березня 2018 року «Про забезпечення створення і функціонування ЄСІТС» адміністратором ЄСІТС, власником якої є держава в особі ДСА, визначено Державне підприємство «Інформаційні судові системи».

Адміністратором відкритого середовища ЄСІТС є Державне підприємство «Центр судових сервісів». Воно ж надає послуги з розробки та доопрацювання функціоналу модулю «Електронний суд», а також його технічної підтримки.

Основні завдання ЄСІТС

Відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», процесуального законодавства України ЄСІТС має забезпечити:

- ✓ ведення електронного діловодства, в тому числі рух електронних документів у межах відповідних органів та установ та між ними, реєстрацію вхідних і вихідних документів та етапів їх руху;
- ✓ централізоване зберігання процесуальних та інших документів та інформації в єдиній базі даних;
- ✓ захищене зберігання, автоматизовану аналітичну і статистичну обробку інформації;
- ✓ збереження справ та інших документів в електронному архіві;
- ✓ обмін документами та інформацією (надсилання та отримання документів та інформації, спільна робота з документами) в електронній формі між судами, іншими органами системи правосуддя, учасниками судового процесу, а також проведення відеоконференції в режимі реального часу;
- ✓ автоматизацію роботи судів, державних органів та установ системи правосуддя, в тому числі, автоматизоване формування в режимі реального часу основних аналітичних показників діяльності судів; автоматизацію процесів ведення бухгалтерського, статистичного, кадрового обліку, формування у розрізі судів та консолідації фінансової, статистичної та управлінської звітності; автоматизацію процесів планування та виконання бюджетів судів та інших органів у системі судової влади;
- ✓ формування і ведення суддівського дос'є (дос'є кандидата на посаду судді) в електронній формі;
- ✓ віддалений доступ користувачів ЄСІТС до будь-якої інформації, що в ній зберігається, в електронній формі відповідно до диференційованих прав доступу;
- ✓ визначення судді (судді-доповідача) для розгляду конкретної справи у порядку, визначеному процесуальним законом;
- ✓ визначення присяжних для судового розгляду з числа осіб, які внесені до списку присяжних;
- ✓ відбір кандидатури арбітражного керуючого у справах про банкрутство;
- ✓ розподіл справ у Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Вищій раді правосуддя, їх органах;
- ✓ аудіо- та відеофіксацію судових засідань, засідань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, її органів, їх транслявання в мережі Інтернет у порядку, визначеному законом;
- ✓ ведення Єдиного державного реєстру судових рішень;

- ✓ ведення Єдиного державного реєстру виконавчих документів;
- ✓ функціонування офіційного веб-порталу судової влади України, веб-сайтів Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України;
- ✓ функціонування єдиного контакт-центру для управління запитами, іншими зверненнями;
- ✓ можливість автоматизованої взаємодії ЄСІТС з іншими автоматизованими, інформаційними, інформаційно-телекомунікаційними системами органів та установ системи правосуддя, органів правопорядку, Міністерства юстиції України та підпорядкованих йому органів та установ;
- ✓ можливість учасникам справи брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції;
- ✓ інші функції, передбачені Положенням про ЄСІТС.

Структура ЄСІТС

ЄСІТС є централізованою системою з гібридною розподіленою архітектурою. Особливістю цієї архітектури є розмежування відкритого та захищеного середовищ, а також наявність територіально розподілених підсистем, які взаємодіють з центральною системою через інформаційну шину обміну даними та забезпечують автономне функціонування автоматизованих систем у територіально віддалених судах та органах системи правосуддя при аварійних збоях в каналах зв'язку.

До складу цільової архітектури ЄСІТС входять:

Центральна система ЄСІТС

Центральна система ЄСІТС функціонує в захищеному і відкритому середовищах та розміщується в декількох центрах обробки даних (щонайменше два), що містять власне апаратне забезпечення, системне програмне забезпечення з інструментами віртуалізації, системи керування базами даних, програмно-апаратний комплекс захисту інформації, телекомунікаційне обладнання для підключення до ресурсів захищеної телекомунікаційної мережі. Основний та резервний центри оброблення даних (ЦОД), в яких розміщуються ресурси центральної системи ЄСІТС, об'єднані високошвидкісною комунікаційною магістраллю, що забезпечуватиме розподілену обробку інформації, онлайн резервування всіх даних та обчислювальних ресурсів та швидке відновлення при виході з ладу обладнання одного з ЦОД. До складу Центральної системи ЄСІТС входить:

Електронний кабінет

Електронний кабінет - електронний сервіс, що забезпечує централізований доступ авторизованих користувачів до сервісів ЄСІТС відповідно до визначних прав та повноважень. Електронний кабінет функціонує в захищеному та відкритому середовищах.

У захищеному середовищі через електронний кабінет здійснюється регламентований доступ авторизованих внутрішніх користувачів до підсистем захищеного середовища ЄСІТС.

У відкритому середовищі для авторизованих зовнішніх користувачів ЄСІТС при реєстрації присвоюється офіційна електронна адреса для забезпечення обміну електронними документами між судом та учасниками судового процесу, між учасниками судового процесу.

Єдиний державний реєстр судових рішень

Єдиний державний реєстр судових рішень (далі - ЄДРСР) – підсистема ЄСІТС, що забезпечує збирання, облік (реєстрацію), накопичення, зберігання, захист, пошук та перегляд електронних судових рішень та окремих думок суддів. ЄДРСР функціонує в захищеному та відкритому середовищах Центральної системи ЄСІТС.

Єдиний державний реєстр виконавчих документів

Єдиний державний реєстр виконавчих документів (далі - ЄДРВД) – електронна база даних, що забезпечує внесення, облік, накопичення, зберігання, захист та перегляд електронних виконавчих документів. ЄДРВД функціонує в захищеному та відкритому середовищах ЄСІТС.

Підсистема «Суддівське досьє»

Підсистема «Суддівське досьє» призначена для внесення даних в електронному вигляді, автоматизованої актуалізації, збору та консолідації даних, з підсистем та модулів ЄСІТС, збереження в захищеному середовищі та публікації у відкритому (знеособленому) вигляді на веб-порталі судової влади України суддівських досьє та досьє кандидатів на посаду судді відповідно до Порядку формування і ведення суддівського досьє та Порядку формування і ведення досьє кандидата на посаду судді. Підсистема функціонує в захищеному та відкритому середовищах Центральної системи ЄСІТС.

Підсистема «Електронний архів»

Модуль функціонує в захищеному середовищі ЄСІТС та має забезпечувати збереження електронних судових справ, електронних документів, електронних копій документів в електронному архіві. До електронного архіву передаються усі відомості щодо розглянутих судових справ та інші документи, які обробляються в Центральній системі ЄСІТС та зберігаються в центральному інформаційному сховищі.

Електронний архів – відокремлена частина центрального інформаційного сховища, що не підлягає редагуванню та містить інформацію про судові справи або документи, які передані до архіву. Модуль також має забезпечити переведення в цифрову форму судових архівів, раніше сформованих лише у паперовій формі.

Підсистема аналітики, статистики, планування, звітності

Підсистема аналітики, статистики, планування, звітності функціонує у захищеному середовищі ЄСІТС та здійснює:

- ✓ автоматичне формування офіційних статистичних звітів, а також оперативної статистичної та іншої звітності на підставі наявних даних у центральному інформаційному сховищі за будь-який період часу для отримання інформації про показники, що відображують функціонування судів, органів та установ системи правосуддя з метою здійснення аналізу щодо підвищення продуктивності та ефективності діяльності відповідного органу;
- ✓ перевірку в автоматичному режимі умов логічного контролю статистичних та оперативних звітів;
- ✓ зведення (групування за окремими ознаками) статистичних та оперативних звітів, іншої статистичної інформації, формування узагальнюючих та аналітичних показників в автоматичному режимі;

- ✓ формування аналітичних, статистичних та інших звітів за довільними критеріями у будь-яких розрізах даних, що зберігаються в центральному інформаційному сховищі;
- ✓ формування аналітичних звітів, прогнозних та планових розрахунків з використанням історичних даних, які накопичуються в центральному інформаційному сховищі;
- ✓ розмежування доступу до аналітичної та статистичної інформації для окремих працівників судів та установ системи правосуддя;
- ✓ автоматизоване оприлюднення офіційних аналітичних та статистичних даних на веб-порталі судової влади України.

Підсистема «Судова практика»

Підсистема «Судова практика» функціонує в захищеному та відкритому середовищі ЄСІТС та забезпечує:

- ✓ реалізацію принципу правової визначеності (забезпечення єдності судової практики);
- ✓ надання можливості особі, що звертається до суду, спрогнозувати результат, якого слід очікувати від суду за наслідками розгляду її звернення (зменшення безпідставних звернень до суду, що в свою чергу зменшить надмірне навантаження на суди);
- ✓ формування власної правової позиції;
- ✓ автоматизований пошук роз'яснень Верховного Суду, судових прецедентів;
- ✓ аналіз правових позицій Європейського суду з прав людини;
- ✓ визначення типових підходів та законодавчої бази при розгляді подібних справ;
- ✓ визначення рубрик та категорій групування документів, ручний та автоматичний розподіл документів за рубриками, категоріями;
- ✓ автоматизоване структурування заяв та позовів відповідно до наявної судової практики тощо.

Підсистема автоматизованого розподілу справ

Розподіл судових справ здійснюється модулем автоматизованого розподілу системи автоматизації діяльності суду виключно в автоматизований (автоматичний) спосіб (без участі посадових осіб) під час реєстрації в суді передбачених законом процесуальних документів, на підставі інформації, внесеної до модулю системи електронного документообігу, та інформації стосовно кадрового обліку, що передається з модулю управління фінансово-господарською діяльністю суду у складі системи автоматизації діяльності суду.

Підсистема обміну електронними документами

Підсистема обміну електронними документами (єдина інформаційна шина) призначена для забезпечення гарантованого регламентованого обміну електронними документами, технологічними повідомленнями тощо між підсистемами захищеного середовища Центральної системи ЄСІТС та захищених середовищ систем автоматизації діяльності судів, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України, Державної судової адміністрації України, Служби судової охорони, їх органів та підрозділів.

Підсистема управління доступом та інформаційною безпекою

Підсистема управління доступом та інформаційною безпекою здійснює:

- ✓ надання доступу до інформаційних ресурсів користувачам захищеного середовища ЄСІТС відповідно до визначених повноважень та посадових обов'язків;

- ✓ створення та управління особовими обліковими записами користувачів з прив'язкою кваліфікованих електронних підписів (КЕП, ЕЦП) користувачів;
- ✓ створення, налаштування, контроль ролей доступу до інформаційних ресурсів та підсистем захищеного середовища ЄСІТС;
- ✓ визначення та реалізація політик інформаційної безпеки;
- ✓ криптографічний захист інформації;
- ✓ налаштування та контроль функціонування шлюзу обміну даними між захищеним та відкритим середовищами ЄСІТС;
- ✓ налаштування профілів безпеки та контроль функціонування захищеного вузла інтернет-доступу у відкритому середовищі ЄСІТС;
- ✓ адміністрування, налаштування, моніторинг мережевих ресурсів та обладнання;
- ✓ антивірусний захист;
- ✓ ідентифікацію та аналіз інцидентів з порушення інформаційної безпеки в ЄСІТС;
- ✓ інші функції з управління інформаційною безпекою в захищеному та відкритому середовищах ЄСІТС.

Підсистема електронного документообігу

Підсистема електронного документообігу (далі – СЕД) забезпечує централізоване управління, моніторинг, управлінський контроль процесів автоматизованого діловодства в судах, органах та установах системи правосуддя. СЕД також забезпечує:

- ✓ обмін інформаційними ресурсами між судами, органами та установами системи правосуддя та учасниками судового процесу;
- ✓ автоматизоване подання на реєстрацію в системи автоматизації діяльності судів, державних органів та установ системи правосуддя вхідної та вихідної кореспонденції, скарг, заяв, клопотань та інших передбачених законодавством процесуальних документів, що надходять з електронних кабінетів зовнішніх користувачів ЄСІТС, зовнішніх інформаційних систем, зокрема з СЕВ ОБВ, та подаються до суду, органу та установі системи правосуддя і можуть бути предметом розгляду, в порядку їх надходження та фіксування етапів руху інформаційних ресурсів.

Підсистема управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю

Підсистема управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю судової влади забезпечує формування зведеної звітності з питань кадрового обліку, бухгалтерської та фінансової звітності, бюджетування, договірної роботи в судах, державних органах та установах системи правосуддя. Підсистема отримує та обробляє дані з модулів управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю у складі систем автоматизації діяльності судів, державних органів та установ системи правосуддя шляхом потокової реплікації первинних даних та їх консолідації.

Підсистема захищеного відеоконференцзв'язку

Підсистема забезпечує:

- ✓ ведення загальносистемних каталогів, адресних реєстрів користувачів систем відеоконференцзв'язку (далі - ВКЗ);
- ✓ надання централізованих ресурсів для проведення відеоконференцій в захищеному середовищі ЄСІТС;

- ✓ підключення до централізованих ресурсів ВКЗ модулів фіксування засідань технічними засобами у судах, засідань у державних органах та установах системи правосуддя;
- ✓ централізоване адміністрування та управління відеоконференціями.

Контакт-центр судової влади України

Контакт-центр судової влади України забезпечує професійну обробку двосторонніх каналів спілкування з користувачами для консультаційної підтримки, дистанційної технічної підтримки, а також проведення засобами контакт-центру відео-чатів, надсилання передбачених законом електронних повідомлень користувачам, як це передбачено вимогами законодавства.

Підсистема «Електронний суд»

Підсистема «Електронний суд» функціонує у відкритому середовищі ЄСІТС та забезпечує захищений обмін документами судових справ з учасниками судового процесу через Електронний кабінет зовнішнього користувача. До Електронного кабінету користувача - учасника судового процесу надсилаються:

- ✓ тексти виготовлених судом процесуальних документів по справі: судові рішення, судові повістки та виклики тощо;
- ✓ інформація про отримані та зареєстровані вхідні документи по справі разом з такими електронними документами;
- ✓ інформація про отримані документи по справі від інших учасників разом з такими електронними документами;
- ✓ електронні документи, що спричинили зміну стану розгляду справи, протоколи автоматизованого розподілу справ тощо.

Веб-портал судової влади України

Веб-портал судової влади України використовується для оприлюднення офіційної публічної інформації про діяльність судів, державних органів та установ системи правосуддя, а також надання безоплатного доступу до оприлюднених інформаційних ресурсів. Основними завданнями веб-порталу судової влади України є надання можливості громадянам та учасникам судового процесу отримувати інформацію про діяльність органів судової влади, довідкову інформацію та іншу публічну інформацію, відомості з відкритих реєстрів судової влади та інших реєстрів, пов'язаних зі здійсненням правосуддя в Україні, онлайн трансляції судових засідань, можливість сплати судового збору, штрафу.

Модуль «Відкриті набори даних»

Модуль має забезпечити оприлюднення в автоматичному режимі відкритих наборів даних на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних за допомогою механізму отримання інформації із інших підсистем ЄСІТС та формування, на основі отриманої інформації, архіву зі структурованими даними відповідно до визначених діючим законодавством вимог.

Підсистема «Автоматизована взаємодія з іншими автоматизованими системами»

Підсистема функціонує у відкритому та захищеному середовищах та здійснює автоматизовану інформаційну взаємодію з іншими автоматизованими, інформаційними, інформаційно-телекомунікаційними системами державних органів, юридичних осіб, з якими здійснюється обмін інформацією. Автоматизована взаємодія з іншими автоматизованими системами здійснюється координатором шини обміну даних, що виконує функцію логічного шлюзу між джерелами даних ЄСІТС та інформаційними системами державних органів України. Інтеграція ЄСІТС до загальнодержавного інформаційного простору має забезпечити ефективну взаємодію судової влади з іншими органами державної влади.

Захищена телекомунікаційна мережа

Захищена телекомунікаційна мережа здійснює обмін даними між Центральною системою ЄСІТС та інформаційно-телекомунікаційними системами судів, державних органів та установ системи правосуддя. Захищена телекомунікаційна мережа складається з відкритого та захищеного сегментів, що об'єднують територіально розподілені компоненти ЄСІТС, які функціонують у відкритому та захищеному середовищах ЄСІТС.

Інформаційно-телекомунікаційні системи автоматизації діяльності судів, державних органів та установ системи правосуддя

Інформаційно-телекомунікаційні системи автоматизації діяльності судів, державних органів та установ системи правосуддя є територіально розподіленими складовими ЄСІТС, які мають забезпечити їх функціонування як за умов наявності комунікацій з Центральною системою ЄСІТС, так і в автономному режимі, при тимчасовій недоступності каналів зв'язку захищеної телекомунікаційної мережі.

До складу підсистем захищеного середовища входять:

- ✓ Модуль управління персоналом та фінансово-господарською діяльністю.
- ✓ Модуль автоматизованого розподілу справ.
- ✓ Модуль системи електронного документообігу (СЕД).
- ✓ Модуль фіксування засідань технічними засобами.

До складу підсистем відкритого середовища входять:

- ✓ Модуль відеотрансляції засідань.
- ✓ Підсистема доступу до мережі Інтернет.

Комплексна система захисту інформації

Комплексна система захисту інформації - підсистема, що реалізує в захищеному та відкритому середовищах ЄСІТС функціонал комплексу організаційних, програмних і технічних заходів для забезпечення конфіденційності, цілісності, доступності інформаційних ресурсів на всіх стадіях їх зберігання, оброблення та передачі. У рамках побудови комплексної системи захисту інформації реалізуються:

- ✓ двохфакторна автентифікація користувачів, в тому числі за допомогою ЕЦП користувача;
- ✓ моніторинг та кореляції подій інформаційної безпеки - збір даних для комплексного аналізу щодо подій інформаційної безпеки, які виникають в системі, організації

моніторингу подій в журналах реєстрації подій та здійснення безперервного аудиту стану інформаційної безпеки в ЄСІТС;

- ✓ розмежування середовищ обробки та зберігання відкритої інформації та інформації з обмеженим доступом;
- ✓ розмежування доступу до об'єктів захисту ЄСІТС для керування інформаційними потоками від користувачів (процесів) до об'єктів захисту;
- ✓ контроль цілісності засобів захисту - забезпечення функцій резервування інформації та дублювання ресурсів ЄСІТС, проведення відновлення функціонування його компонентів та контролю цілісності структурних компонентів (модулів);
- ✓ криптографічний захист інформації ЄСІТС для забезпечення захисту інформації, яка передається в рамках ЄСІТС між користувачами та центрами оброблення даних, а також іншими компонентами ЄСІТС, для забезпечення захищеного обміну електронними документами між віддаленими користувачами та підсистемами ЄСІТС.

Очікувані результати впровадження ЄСІТС

Для побудови ЄСІТС передбачаються 4 етапи, кожен із яких характеризується певними завданнями в рамках загального впровадження системи. З 2023 року передбачена можливість подальшої технологічної еволюції та нарощування її функціонального набору у відповідності із досягненнями науково-технічного прогресу, змінами законодавства та актуальними вимогами суспільства.

Очікується, що впровадження ЄСІТС має, зокрема, забезпечити:

- ✓ уніфікацію та оптимізацію процесів діяльності судів, органів та установ системи правосуддя;
- ✓ ефективну інформаційну взаємодію судів, органів та установ системи правосуддя з іншими державними органами та установами;
- ✓ створення єдиної системи електронного документообігу та контролю виконання доручень;
- ✓ створення єдиної системи управління документами;
- ✓ прискорення процедур розгляду судових справ, реєстрації та публікації судових рішень за рахунок автоматизації всіх складових судового документообігу;
- ✓ створення інформаційно-аналітичних систем та засобів планування, контролю, підтримки прийняття управлінських рішень у державних органах та установах системи правосуддя;
- ✓ економію бюджетних коштів;
- ✓ зменшення навантаження на працівників апарату суду та канцелярії суду;
- ✓ вивільнення додаткового часу для суддів та працівників апарату суду на більш якісну підготовку до судового засідання;
- ✓ зменшення ризиків, пов'язаних з людським фактором: неможливість втручання до алгоритмів автоматизованого розподілу, формування статистичної та звітної інформації, підвищення рівня незалежності судів;
- ✓ підвищення зручності та доступності судової системи України, у тому числі шляхом впровадження контакт-центру;
- ✓ зростання довіри до органів правосуддя, поліпшення думки населення про суди.

ЛИТВА

Про ЛІТЕКО

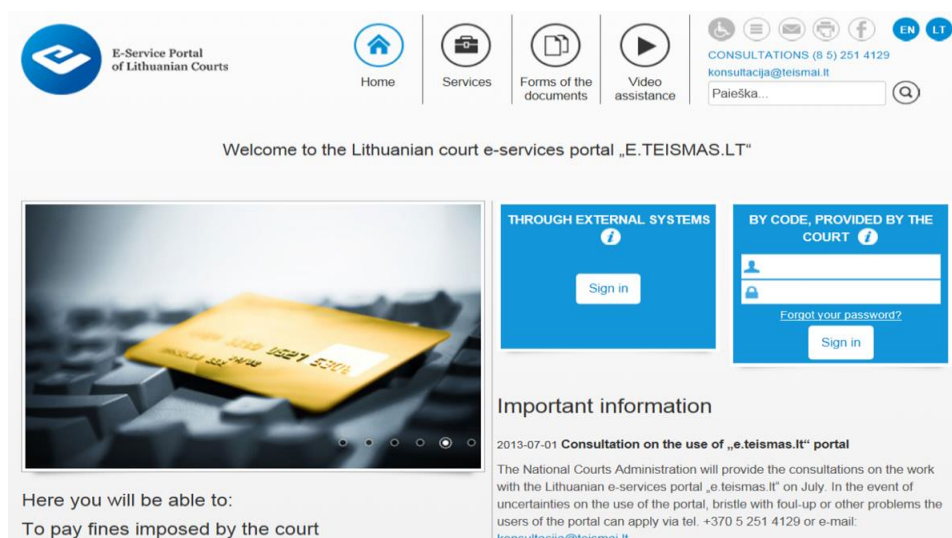
У Литві вся інформація про кожну справу (процесуальні документи сторін, дані учасників процесу, інформація про процесуальні дії та факти, процесуальні документи судів, аудіозаписи) зберігається в **централізованій інформаційній системі** всіх судів, що називається **ЛІТЕКО**. Система запущена в 2004 році і з тих пір підтримується та постійно оновлюється Національною судовою адміністрацією (НСА).

ЛІТЕКО складається з таких основних модулів:

- ✓ реєстрація, управління та зберігання електронної інформації та документів з кожної справи;
- ✓ державний реєстр судових рішень в Інтернеті;
- ✓ автоматичне формування судової статистики, статистичних звітів;
- ✓ зберігання аудіозаписів судових засідань;
- ✓ пошук документів та інших даних для судового процесу в ЛІТЕКО, інших реєстрах, базах даних;
- ✓ публікація інформації про діяльність суду, графіків слухань;
- ✓ автоматичний розподіл справ;
- ✓ державний портал електронних послуг;
- ✓ обмін інформацією про справи між установами (інтеграція).

У 2011 році Уряд Литви затвердив програму розвитку інформаційного суспільства (2011-2019 рр.), в якій вказав конкретні цілі державного сектору щодо розширення сфери допустимості та застосування державних електронних послуг. Для просування державної стратегічної мети **НСА реалізувала проєкт розвитку електронних послуг у судах, а 1 липня 2013 року запущено портал державних електронних послуг судів (ЕРР) як окремий модуль ЛІТЕКО.**

З зазначеної дати через ЕРР (конкретний портал e.teismas.lt) сторони можуть формувати та передавати процесуальні документи до суду в електронній формі, ознайомлюватись із документами електронної справи, контролювати інформацію щодо судового збору, судових витрат та штрафів. Судові електронні послуги клієнти можуть отримати через ЕРР кількома зручними способами. Учасник може **увійти через Електронний урядовий шлюз** – централізовану державну платформу для державних електронних послуг, **використовуючи один із таких інструментів:**

- ✓ електронний підпис;
- ✓ електронний банкінг;
- ✓ посвідчення особи;
- ✓ конкретний логін, виданий судом.

Учасники процесу можуть формувати та передавати процесуальні документи до суду в електронній формі шляхом:

- ✓ заповнення їх в Інтернеті (існує більше 90 електронних шаблонів);
- ✓ завантаження зовнішніх документів різного формату;
- ✓ підписання їх електронним підписом (користувач може вибрати певну функцію підписання цілого пакета документів системним електронним підписом; немає необхідності підписувати кожен документ окремо).

Варто зазначити, що система автоматично заповнює документи цими метаданими, які вже існують в обліковому записі користувачів.

Користувач може ознайомитися з матеріалами справи у кілька кліків:

- ✓ всі матеріали знаходяться в одній електронній справі;
- ✓ учасники можуть прослухати весь запис або частину запису судового засідання;
- ✓ матеріали справи можна завантажити у форматі PDF.

Запроваджено спеціальні функціональні можливості для **управління інформацією про судовий збір, судові витрати або штрафи, включаючи інструменти електронного платежу**. Учасники можуть:

- ✓ створювати платіжні доручення;
- ✓ отримувати судові рішення, що накладають зобов'язання зі сплати коштів;
- ✓ безпосередньо оплачувати через Інтернет-банкінг.

Протягом 2015-2017 років здійснено **інтеграцію ЛІТЕКО з 14 інформаційними системами та реєстрами** інших установ, такими як Асоціація адвокатів Литви, Управління місць позбавлення волі, Судова виконавча служба, Реєстр резидентів, Реєстр юридичних осіб, Реєстр адвокатів, Реєстр заповітів та інші. Також під час цих розробок вирішено операційні питання: пришвидшено роботу системи та оптимізовано бізнес-процеси; додано нові функціональні можливості, за допомогою яких користувачі можуть ефективно управляти даними про розгляд справи; таким чином всі зацікавлені сторони можуть отримати інформацію про хід розгляду справи. Також **створено нове, вдосконалене технологічне рішення/платформу ЛІТЕКО як основу ЛІТЕКО2**.

CHANGES 2016-2020

■ ASSUMPTIONS:

- Old IS architecture
- Increasing amount of data
- Insufficient performance of IS
- Changes in proceedings
- Increasing publicity and transparency requirements

**LITEKO2 VERSION
IN 2021**

- New technology
- New architecture of IS
- New data processes

Особливо варто підкреслити **інтеграцію з нещодавно створеною інформаційною системою досудового розслідування (IBPS)**. З 2017 року процедура досудового розслідування повністю здійснюється за допомогою інформаційної системи, включаючи всі процесуальні дії судів на цій стадії. Це перший крок в електронному розгляді кримінальних справ, що зараз знаходиться на стадії розробки.

Нещодавно впроваджено такі розробки LITEKO:

- ✓ модернізація системи (**нові технології та вдосконалена архітектура**);
- ✓ **модернізація систем документообігу та архівування** (з метою ефективнішого управління актуальними і «старими» справами та пришвидшення роботи системи);
- ✓ **впровадження сучасних систем кібербезпеки**.

Управління та процедура прийняття рішень щодо інформаційної системи. Схеми органів та їх обов'язків

В управлінні інформаційними системами є **особлива складність** – ці системи **повинні постійно розвиватися, оскільки інформаційні технології та очікування користувачів дуже швидко змінюються**. Водночас судова система та процесуальне законодавство часто залишаються консервативними та інертними.

Тому система **прийняття рішень та управління** ІТ-системами повинна бути побудована таким чином, **щоб вона могла оперативнo реагувати на нові виклики, розумно пристосовуватися до існуючих норм та вимог (іноді ініціюючи законодавчі зміни) та вправно узгоджувати різні інтереси**.

У таких складних сферах, як ІТ, слід чітко встановити, хто:

1. Розробляє стратегічні засади, визначає пріоритети розробок та приймає остаточні «політичні» рішення – **стратегічний рівень**.
2. Приймає рішення щодо заходів, реалізації стратегічних засад, управляє процесом реалізації та фінансами, координує внутрішню та зовнішню комунікацію, керує

повсякденними процедурами, наглядає за діяльністю надавачів послуг – **управлінський рівень**.

3. Аналізує процеси, очікування користувачів, синхронізує інтереси та запити користувачів та інших зацікавлених сторін, готує завдання для надавачів послуг, оцінює ризики, пропонує рішення – **операційний рівень**.

При розробці LITEKO піраміда прийняття рішень виглядала так:

Судова рада:

- ✓ Приймає стратегію розвитку та основні заходи з розвитку інформаційних систем;
- ✓ Схвалює суттєві «політичні» рішення, розглядає пропозиції щодо законодавчих ініціатив та відповідних змін;
- ✓ Приймає внутрішні нормативні акти про бізнес-процеси тощо;
- ✓ Контролює діяльність НСА.

НСА:

- ✓ Вносить пропозиції та розробляє проекти документів Судової ради;
- ✓ Розробляє та затверджує план дій з розвитку інформаційних систем;
- ✓ Готує інвестиційні проекти та бюджетні запити;
- ✓ Управляє інвестиційними проектами та ресурсами в галузі інформаційних технологій;
- ✓ Передає завдання на зовнішній підряд надавачам послуг (компаніям, які розробляють окремі рішення та забезпечують технічне обслуговування, послуги з кібербезпеки тощо);
- ✓ Призначає керівний комітет та робочі групи у конкретних проектах, координує та підтримує їхню діяльність;
- ✓ Розробляє та впроваджує план комунікації та навчальні програми для користувачів LITEKO;
- ✓ Доповідає про хід виконання Судової ради.

Керівний комітет конкретного проекту (наприклад, проект з розробки технологічної версії LITEKO2, проект з розвитку публічного порталу електронних послуг судів тощо):

- ✓ Контролює хід виконання конкретного проєкту;
- ✓ Оцінює ризики проєкту та звітує/пропонує рішення для НСА;
- ✓ Приймає операційні рішення.

Робоча група конкретного проєкту:

- ✓ Доносить очікування та потреби користувачів;
- ✓ Аналізує процеси та пропонує рішення щодо електронних інструментів, які втілюють певний процес;
- ✓ Спрямовує дії надавачів послуг з точки зору користувача;
- ✓ Надає актуальні аналітичні дані НСА.

Схема здійснення управління та прийняття рішень LITEKO: як це працює на практиці

Судова рада приймає стратегічні засади та «політичні» рішення щодо того, як слід будувати взаємодію LITEKO з іншими системами та реєстрами (наприклад, об'єднати чи просто інтегрувати з інформаційною системою досудового розслідування), також ініціює обговорення процесуальних змін, які можуть спростити процедуру та уможливити більш ефективне використання технологій (наприклад, зменшити кількість документів, що надаються сторонами, якщо завдяки інформаційній системі та інтеграціям суддя може отримувати інформацію безпосередньо з державних реєстрів; більше можливостей дистанційних слухань у кримінальних справах тощо). У січні 2017 року **Судова рада прийняла Стратегічні засади** розвитку литовської судової системи. Один із 7 напрямків **присвячений розробці ІТ-інструментів**, що сприяють ефективному здійсненню правосуддя. **Модернізація LITEKO є найважливішою серед цих питань** (див. нижче).

Розвиток застосування інформаційних технологій у литовських судах

	Модернізація LITEKO	Очікуваний результат
1.		
1.1.	Встановлення інтерфейсів інтеграції з державними реєстрами та іншими інформаційними системами.	Забезпечено інтеграцію з базою даних SoDra та реєстрами, які ведуться Центром реєстрів.
1.2.	Інтегрування модулів контролю робочого навантаження юристів та процесуальних рамок у LITEKO.	Встановлено інструменти.
1.3.	Вдосконалення функціонування LITEKO шляхом забезпечення більшої швидкості/кращої роботи.	На 15% більш швидка робота системи.
1.4.	Запровадження ефективної моделі для розподілу справ на основі аналізу потреб суду.	Новий функціональний модуль розподілу справ.
1.5.	Встановлення системи документообігу	У всіх судах функціонує система централізованого документообігу, що включає в себе процесуальні документи.
1.6.	Завершення модернізації LITEKO.	На 100% реалізовано проєкт модернізації LITEKO.
2.	Оцінка варіантів надання можливості суддям та працівникам судів мати доступ до судових інформаційних систем та працювати віддалено, та прийняття рішення щодо заходів впровадження.	Рішення щодо впровадження варіантів для дистанційного доступу суддів та працівників судів до інформаційних систем судів.

3.	Забезпечення реальної участі Судової ради у прийнятті рішень щодо розвитку судових інформаційних систем та електронних послуг.	Усі стратегічні рішення щодо розвитку інформаційних систем судів і електронних послуг повинні подаватися до Судової ради на розгляд у координації з Комітетом Судової ради з питань інформаційних технологій.
4.	Створення стандартів кібербезпеки.	Стандарти кібербезпеки затверджені резолюцією Судової ради та представлено в судах.
5.	Врахування законодавчих змін, впровадження перенесення кримінальних справ в електронне середовище (розробка електронних файлів) шляхом інтеграції Інтегрованої інформаційної системи кримінального судочинства (ICJIS) та LITEKO.	Інтеграцію завершено.
6.	Розробка рекомендацій для проведення віддалених опитувань із використанням різних інформаційних технологій (обладнання для конференцій, Skype тощо).	Рекомендації схвалено Судовою радою.
7.	Проведення аналізу та оновлення технічного обладнання в судах щонайменше один раз на два роки.	Проведено оцінювання потреб та оновлено обладнання.
8.	Встановлення системи автоматичної обробки даних для захисту інформації з обмеженим доступом у судах.	Систему встановлено в п'яти окружних судах.

Стратегія включає не лише основні напрямки діяльності та конкретні заходи; вона також охоплює показники, строки, відповідальних посадових осіб. **НСА готує періодичний звіт про хід виконання стратегії, представляє його Судовій раді та обговорює можливі зміни, ризики, нові виклики** тощо. Оскільки члени Судової ради – теж судді, вони знають багато практичних аспектів використання системи та нових рішень. Отже, ці дискусії дуже важливі і корисні для подальших розробок та для планування відповідних навчальних заходів, коригування системи комунікації та наставництва.

НСА відповідає за реалізацію стратегічних цілей у розробці інформаційних систем та рішень у судовій системі. Цей орган **виступає менеджером інвестиційних проєктів, здійснює щоденне обслуговування та адміністрування LITEKO, віддає на зовнішній підряд відповідні послуги та контролює якість цих послуг, підтримує діяльність робочих груп, координує мережу наставників з інформаційних технологій в судах, готує відповідні навчальні програми для користувачів LITEKO тощо. Для цих функцій в НСА є відділ інформаційних технологій**, до складу якого входять менеджери ІТ-проєктів, програмісти, ІТ-адміністратори (загалом 8-9 працівників). Наприклад, відділ тісно співпрацює з іншими відповідними підрозділами НСА:

- ✓ відділом стратегічного планування – щодо підготовки інвестиційних проєктів та бюджетних запитів;
- ✓ юридичним відділом – з аналізу бізнес-процесів та процедур, очікувань суддів та працівників апарату суду тощо;
- ✓ відділом державних закупівель – щодо розробки ТЗ та організації процедур закупівель (це досить складно – є різні надавачі різних послуг, бо встановлено законодавчі вимоги щодо заборони концентрації закупівель для забезпечення ринкової конкуренції; таким чином, НСА працює з 3-5 різними надавачами послуг LITEKO одночасно).

Керівний комітет конкретного проєкту складається з представників судів, Судової ради, НСА, надавачів послуг, інших зацікавлених сторін (наприклад, якщо це проєкт розробки електронної кримінальної справи, представників прокуратури, представників органів досудового розслідування).

Робочі групи розглядаються, по-перше, як безпосередні представники потреб та очікувань користувачів; по-друге, як найкращі експерти з аналізу процедур та бізнес-процесів. Тому при розробці функцій ЛІТЕКО **робочі групи завжди складаються з первинних користувачів системи**: судді, помічника судді, секретаря судового засідання, інших діловодів (реєстратора тощо). Робочу групу підтримують експерти НСА (спеціаліст з інформаційних технологій та юрист-аналітик), надавач послуг та/або зовнішні експерти (наприклад, адвокати, якщо йдеться про зовнішній портал послуг; фахівці з кібербезпеки; експерти із захисту даних; тощо). **Кадровий склад робочої групи залежить від конкретного завдання.** Існують такі основні **принципи ефективної роботи робочої групи**:

- ✓ робоча група повинна складатися з **8-12 членів** (якщо менше 8 – не забезпечується належне представництво та обговорення, якщо більше 12 – створюється занадто багато шуму без конструктивного мозкового штурму та висновків);
- ✓ членів РГ слід обирати не формально, а з міркувань їхнього ентузіазму, компетентності, досвіду та найголовніше – **готовності** приєднатися до команди;
- ✓ надзвичайно важливо залучати **первинних користувачів**;
- ✓ робоча група повинна бути **орієнтована на конкретне завдання, а не на широкий спектр розробок**. Наприклад, якщо є завдання з розробки рішень архівування, електронного підпису та онлайн-медіації, слід створювати різні РГ. Наприклад, фахівці з архівування повинні брати участь у розробці рішення для архівування, але вони не мають нічого спільного з онлайн-медіацією, в розробці цього рішення повинні брати участь медіатори;
- ✓ якщо є одна складна розробка (наприклад, впровадження нових модулів у різних видах провадження), слід сформувати **окремі підгрупи** з цивільного провадження, кримінального провадження, адміністративного провадження таким чином, щоб декілька осіб (наприклад, представники НСА) одночасно брали участь у всіх підгрупах з метою збереження спільного бачення;
- ✓ **менеджер системи (щодо ЛІТЕКО це НСА) завжди повинен бути присутнім на засіданнях робочих груп**, щоб тримати руку на пульсі. Координатором РГ завжди є представник НСА;
- ✓ менеджер системи повинен забезпечити **ефективну технічну та аналітичну підтримку РГ**. Члени РГ повинні отримати відповідні матеріали, питання, які слід обговорити заздалегідь, щоб виконати свої «домашні завдання»;
- ✓ обговорення, а особливо висновки та пропозиції РГ **обов'язково потрібно фіксувати**. Такі записи є основою при формулюванні конкретних завдань для надавачів послуг.

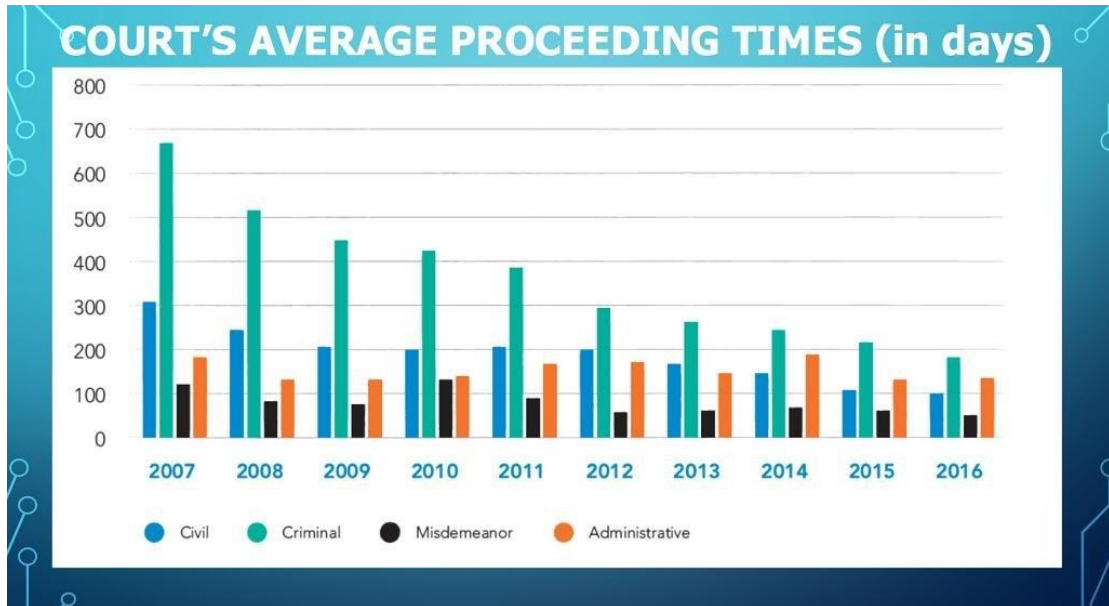
Принципові рекомендації

1. Ґрунтовне стратегічне планування та керівництво всіма ІТ-ініціативами та розробками з боку вищого органу управління судовою владою.
2. Чітке визначення повноважень, функцій та відповідальності на трьох основних рівнях: стратегічному, управлінському, операційному.

3. Ефективна координація та контроль управління з боку стратегічного органу (звітність!) та нагляд за операційним рівнем з боку керівництва.
4. Залучення основних користувачів та зацікавлених сторін до прийняття рішень та розробок з самого першого кроку.
5. Той, хто керує інформаційною системою та ресурсами завжди відповідає за кінцевий результат (а не суди, надавач послуг чи робоча група!).
6. Оптимальна кількість членів РГ та їхня готовність вдосконалювати систему є запорукою ефективної роботи.
7. Надавач послуг не є розробником удосконалень та рішень: він лише реалізовує ідеї та рішення, засновані на пропозиціях РГ та сформульовані управлінцем системи.
8. Завдання для РГ повинні бути чітко визначеними та дуже конкретними. Не слід визначати широке коло завдань для однієї РГ. Підгрупи робочих груп – гарне рішення для складних проєктів з інформаційних технологій.
9. Пропозиції, висновки обговорень у РГ потрібно фіксувати.

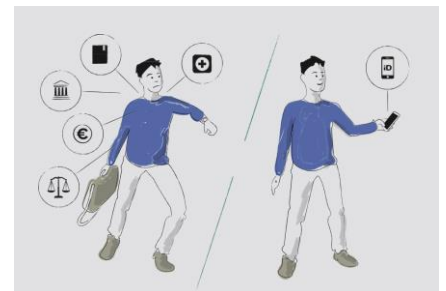
ЕСТОНІЯ

ІТ рішення відіграють вирішальну роль у підвищенні ефективності роботи судової системи. У діаграмі нижче підсумовано результати роботи з естонськими судами та продемонстровано, як ІТ-рішення, якщо ними правильно керувати, допомагають постійно підвищувати ефективність роботи судів.

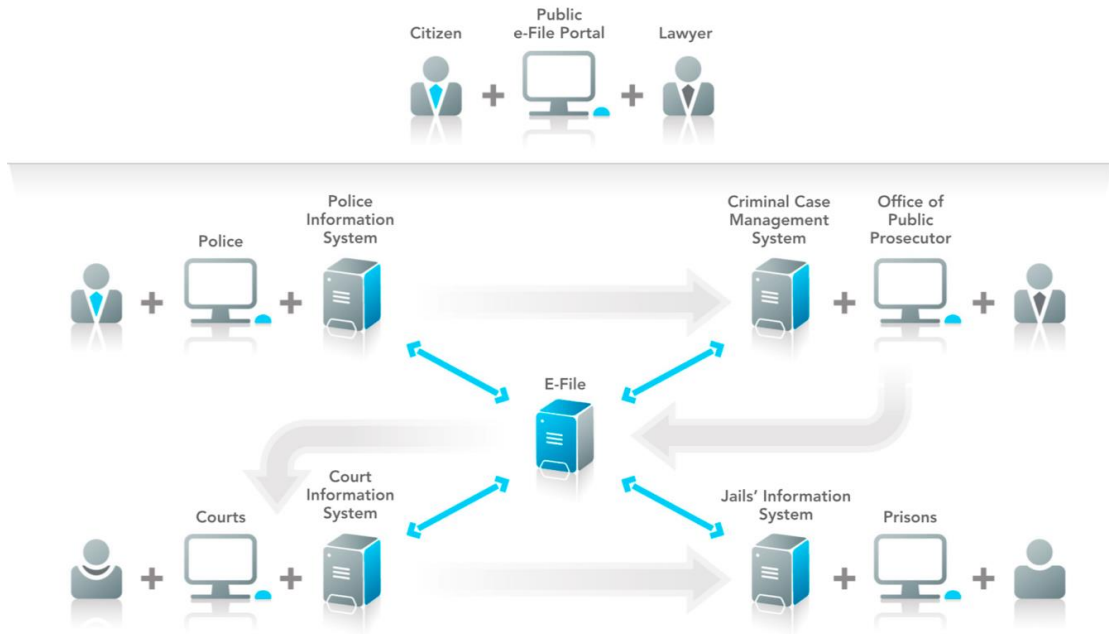
Основні складові електронного правосуддя в Естонії

У наш час темп життя є швидким, і судові процедури – наріжні камені демократії – повинні також відбуватися швидко. Завдяки повністю автоматизованим судовим процесам та засобам електронної комунікації – так званім рішенням електронного правосуддя – Естонія має одну з найефективніших судових систем у світі.

Електронна справа (e-File)

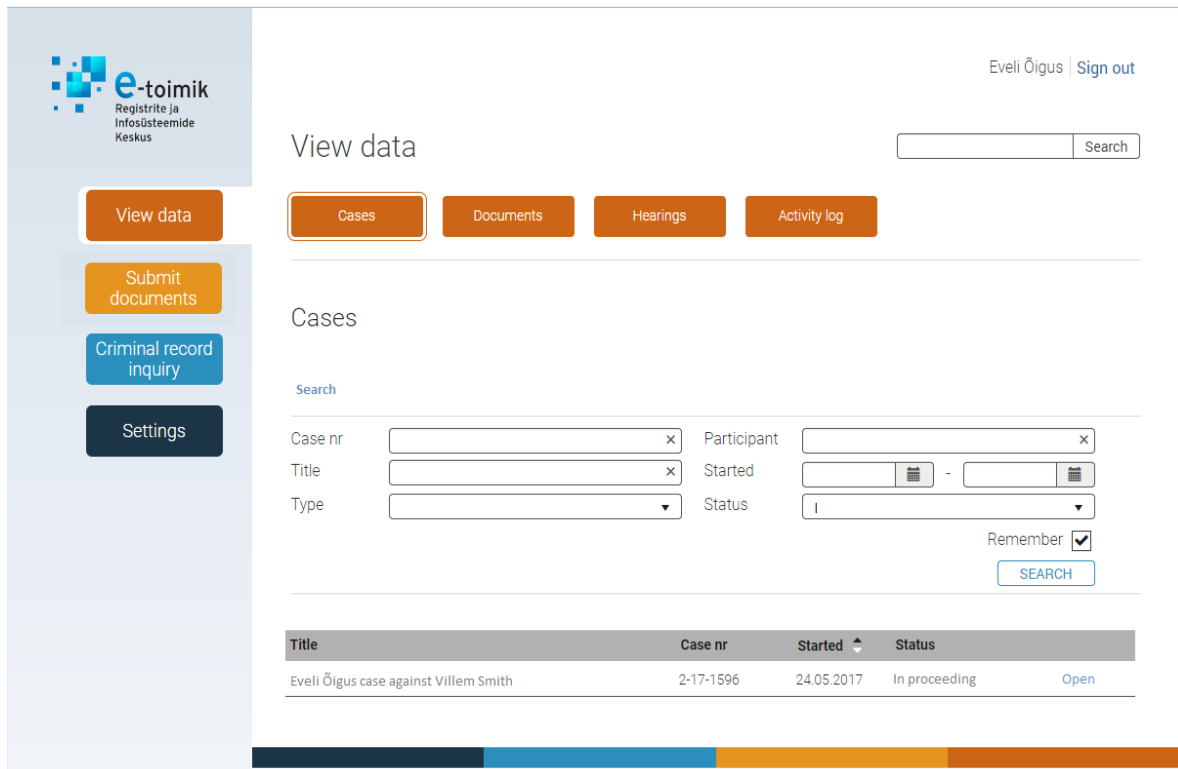
Центральна інформаційна система – **Електронна справа (e-File)** – забезпечує доступ до різних етапів кримінальних, цивільних та адміністративних проваджень, до судових рішень та процесуальних актів всім сторонам, у тому числі громадянам. Розвиток Електронної справи було викликано необхідністю розділити сховища даних, які функціонували незалежно одне від одного. Будучи інтегрованою системою, Електронна справа забезпечує одночасний обмін інформацією між інформаційними системами різних сторін: поліції, прокуратури, судів, установ виконання покарань, органів пробації, виконавців, системи БПД, податкових органів та митниці, центру державної служби підтримки, адвокатів і громадян. Електронна справа економить час і кошти, оскільки дані вводяться лише один раз, а комунікація між сторонами відбувається в електронному вигляді. Естонський проект Електронна справа отримав особливу відзнаку Європейської премії «Кришталеві ваги правосуддя 2014», яка присуджується за інноваційну практику, що сприяє ефективності та якості правосуддя.

Публічний портал Електронної справи

Публічний портал Електронної справи надає громадянам можливість ініціювати відкриття цивільного, адміністративного чи виконавчого провадження, а також провадження у справі про кримінальний проступок, і стежити за перебігом цього провадження, подавати документи та брати участь у провадженнях. Публічний портал Електронної справи – це частина Електронної справи, яку бачать усі. Електронна справа – це інформаційна онлайн-система, яка збирає документи, що стосуються цивільних, адміністративних, кримінальних проваджень та проваджень у справах про кримінальні проступки, а також дозволяє вчиняти відповідні дії, вносити дані та обробляти їх. Електронна справа дає можливість сторонам у справі та їхнім представникам подавати документи до суду в електронному вигляді та контролювати перебіг відповідних судових процесів. Громадяни можуть також оскаржувати позови та рішення, здійснювати платежі, пов'язані з провадженням у справах, а також робити запити в Базі даних судимостей щодо себе та інших осіб. У системі особи можуть бачити лише ті провадження, в яких самі беруть участь.

Загальнодоступна частина Електронної справи є захищеною, оскільки для входу потрібно посвідчення особи або мобільний ідентифікатор. Це також економить час, оскільки дані можна переглянути та розпочинати провадження без необхідності особистого звернення до установи. І останнє, але не менш важливе: це зменшує час очікування на рішення, оскільки єдина система даних пришвидшує роботу чиновників.

The screenshot shows the 'View data' interface of the e-toimik system. On the left is a sidebar with navigation buttons: 'View data', 'Submit documents', 'Criminal record inquiry', and 'Settings'. The main area has a search bar and tabs for 'Cases', 'Documents', 'Hearings', and 'Activity log'. Below the tabs is a search section with filters for Case nr, Title, Type, Participant, Started, and Status. A 'Remember' checkbox and a 'SEARCH' button are also present. At the bottom, a table displays case information.

Title	Case nr	Started	Status	
Eveli Õigus case against Villem Smith	2-17-1596	24.05.2017	In proceeding	Open

Інформаційна система суду

Інформаційна система суду (KIS) – це сучасна система управління інформацією в естонських судах 1-ї та 2-ї інстанцій та у Верховному Суді, яка є єдиною інформаційною системою для всіх видів судових проваджень. KIS дозволяє реєструвати судові справи, засідання та судові рішення, забезпечує автоматичний розподіл справ між суддями, створення повісток, публікацію судових рішень на офіційному сайті та збір метаданих. Інформаційна система також має інструмент пошуку для судових документів, судових рішень, засідань та справ. Конфіденційні дані та справи може бачити лише суддя у справі та співробітники суду, пов'язані зі справою.

Якщо позови подаються через публічний портал Електронної справи, усі необхідні документи автоматично завантажуються до KIS, і працівник суду може розпочати нову справу, натиснувши кнопку. Якщо кримінальні справи направляються до суду з прокуратури, усі необхідні документи також автоматично завантажуються до KIS і справа також розпочинається одним натисканням кнопки.

KIS останнього покоління включає нові класифікатори, що засновані на потребах судів, наприклад типах справ (наприклад, спірні та безспірні), категорій справ (наприклад, банкрутство) та підкатегорій (наприклад, порушення справи про банкрутство юридичних осіб). Як інструмент для суддів, друге покоління KIS демонструє значну еволюцію, адже пошук можна здійснювати по етапах провадження (наприклад, прийняття цивільного позову, призначення справи, очікування на заперечення відповідача), генерувати нагадування та відстежувати час, що витрачається на кожний етап. Також до KIS інтегрована функція запису судових засідань та відеоконференцій, при цьому аудіо- та відеофайли додаються до матеріалів справи.

Чому це корисно?

Інформаційна система суду:

- ✓ пришвидшує судові провадження;
- ✓ забезпечує більш складний розподіл справ;
- ✓ дозволяє суддям керувати своїм навантаженням та спеціалізуватися;
- ✓ забезпечує швидке перенесення даних у шаблони;
- ✓ економить час, що витрачається на публікацію судових рішень та оголошень про судові засідання;
- ✓ робить можливим автоматичне генерування документів: стандарти судових наказів, повісток тощо;
- ✓ забезпечує кращий огляд справ та проваджень;
- ✓ представляє єдину інформаційну систему для всієї судової влади;
- ✓ автоматична обробка вхідної та вихідної електронної кореспонденції.

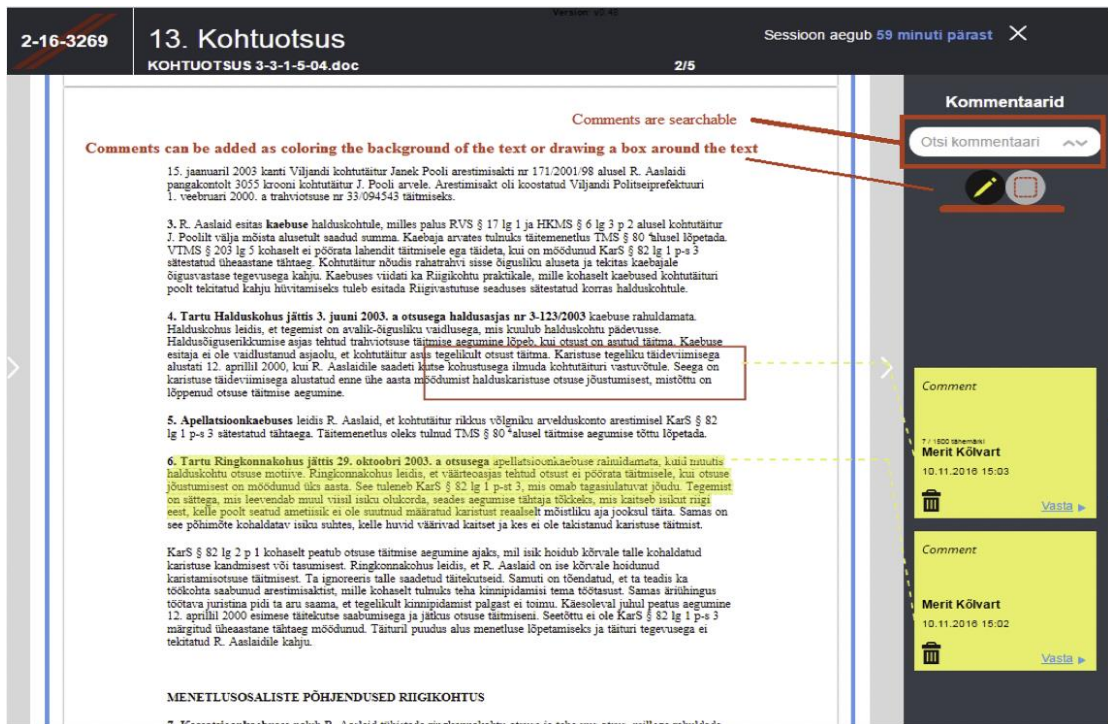
KIS створено з використанням C# та останньої .NET framework разом із технологіями ASP.NET MVC. Система працює на основі бази даних MSSQL і взаємодіє з іншими системами, такими як Електронна справа, через захищений протокол обміну даними X-Road. Аутентифікація та підписи забезпечуються такими рішеннями PKI, як смарт-ідентифікатор, мобільний ідентифікатор та посвідчення особи. KIS також обмінюється інформацією з Microsoft Exchange для надсилання та отримання електронних листів, надісланих до суду, для забезпечення автоматичної обробки електронних листів. Шаблони документів створюються за допомогою останньої бібліотеки об'єктних модулів Microsoft Word.

Цифрова судова справа (безпаперове провадження)

Цифрові судові справи були останньою та фінальною розробкою в ІТ-системі електронного правосуддя в Естонії з метою запровадження повністю безпаперових проваджень у судах.

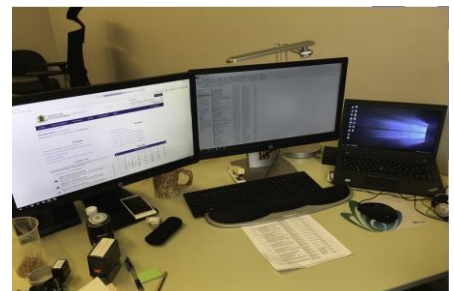
Звичайна (судова) система ведення справ, така як KIS, сама по собі недостатньо зручний інструмент для суддів та сторін, які ведуть юридичну роботу над матеріалами справ. Цифрова судова справа забезпечила додатковий функціонал для суддів та інших юристів, забезпечуючи просунуті можливості систематизації та фільтрування документів, групової роботи з документами справи, у т.ч. доступні для пошуку коментарі та виділення, які може бачити лише відповідний користувач або групи користувачів, цифрові посилання між різними документами або частинами документів, а також функція копіювання та вставлення тексту всіх цифрових документів, що додаються до справи тощо.

Сторони та адвокати можуть отримати доступ до цифрових судових справ через Публічний портал Електронної справи (e-File), і вони мають доступ до того самого додаткового функціоналу під час роботи з матеріалами справи, що й судді та працівники апарату. Адвокати можуть навіть створити власні робочі групи з іншими адвокатами своєї адвокатської контори та мати доступ до напрацювань одне одного в межах цифрової судової справи.

Судді та працівники суду наразі працюють із ноутбуком та двома моніторами – один монітор – для доступу до цифрових судових справ, а інший для виконання інших юридичних завдань (наприклад, складання мотиваційної частини судових рішень). Зали судових засідань обладнані всім необхідним для доступу до цифрових судових справ під час судового засідання.

Управління проєктом

Як ми це зробили ?

Виклики:

- ✓ забезпечення співпраці в середині системи;
- ✓ забезпечення ініціативи та залучення «опонентів».

Короткострокові цілі:

- ✓ створення чіткої і прозорої організації проєкту;
- ✓ розробка ефективних ІТ рішень, які дозволяють суддям працювати більш продуктивно й гнучко.

Довгострокові цілі:

- ✓ якісно і кількісно ефективна судова система.

Суди першої інстанції та апеляційні суди адмініструються спільно Міністерством юстиції та Радою з питань управління судами (Радою судів). Найважливіші рішення, що стосуються судової системи та управління судами:

- ✓ стратегії управління ІТ-розвитком,
- ✓ напрями роботи,
- ✓ бюджет,
- ✓ принципи організації проєктів та співпраці,

спочатку обговорюються та затверджуються **Радою судів** (члени від суддівського корпусу мають більшість у раді). **Генеральний директор мав робити 4 рази на рік (приблизно через кожні 3 місяці) комплексний огляд поточного стану розвитку ІТ перед Радою судів.**

Для управління розвитком ІТ та пов'язаним з ним визначенням пріоритетів і розподілом ресурсів серед естонських судів було створено керівний комітет. Керівний комітет офіційно мав статус дорадчого органу Генерального

- ✓ СТОП! ДОСИТЬ РОБИТИ ВСЕ САМИМ – СТВОРІТЬ ІНКЛЮЗИВНУ ОРГАНІЗАЦІЮ ПРОЄКТУ
- ✓ ЗРОБІТЬ ТАК, ЩОБ ІНШІ ЗРОЗУМІЛИ, І ДОЗВОЛЬТЕ ІНШИМ ПРИЙМАТИ РІШЕННЯ
- ✓ ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО "ІТ" НЕ САМОЦІЛЬ – НЕ ВИПУСКАЙТЕ З "ФОКУСУ" КІНЦЕВИХ КОРИСТУВАЧІВ

директора, що означає, що генеральний директор особисто ніс відповідальність за питання, пов'язані з ІТ, перед Радою судів. Тим не менше, керівний комітет завжди діяв на демократичних засадах, і кожен мав право на власну думку та голосував по кожному питанню, а генеральний директор дуже рідко – якщо взагалі таке було – суперечив думці більшості. Спочатку Керівний комітет був створений як тимчасовий орган на перші кілька років розвитку ІТ, але згодом він набув статусу постійного органу, роль якого є дуже важливою, оскільки стало очевидним, що розвиток ІТ та пов'язана з нею пріоритизація ресурсів є більш-менш постійною потребою такої складної організації, як судова система. Засідання наглядових комітетів проводилися один раз на місяць, але в такі критичні періоди, як період впровадження або період кризового управління, засідання проводилися щотижня.

Неповний перелік питань управління ІТ, які були вирішені в рамках керівного комітету, включає:

- ✓ формування та затвердження бачення ІТ для судової системи та напрямків розвитку (також затверджувалося Радою судів);
- ✓ призначення керівників проєкту;
- ✓ створення робочих груп, визначення завдань та термінів виконання, та затвердження роботи робочих груп;
- ✓ визначення пріоритетів розвитку та прийняття рішень щодо розподілу ресурсів (ІТ-бюджету) на різні потреби;
- ✓ затвердження всіх планів проєкту, моніторинг усіх заходів на основі планів проєкту;
- ✓ моніторинг розробки та затвердження (прийняття) напрацювань розробника;
- ✓ моніторинг тестування та повідомлення про помилки, у т.ч. затвердження пріоритетного порядку виправлення помилок (включаючи етапи після впровадження);
- ✓ вирішення питань, пов'язаних із впровадженням, визначенням напрямів діяльності (пілотуванням) та більш конкретних питань, зокрема, затвердження планів проведення навчання для кінцевих користувачів та моніторинг впровадження;
- ✓ вирішення питань, пов'язаних із підтримкою кінцевих користувачів.

Майже всі питання (включаючи перелічені вище) завжди передавались до керівного комітету керівниками проєкту за підтримки робочих груп. Основною вимогою керівного комітету була попередня належна підготовка та аналіз всіх питань та доведення їх до керівного комітету вже у формі **обґрунтованої пропозиції для прийняття рішення** (або з аргументованими висновками, коли рішення не потрібно). Керівники робочих груп та інші особи брали участь у засіданнях керівного комітету на прохання керівників проєкту або інших членів. Слід також зазначити, що генеральний директор судової системи мав повноваження приймати рішення щодо визначення пріоритетів та порядку здійснення витрат із ІТ-бюджету судової системи. Бюджетний ліміт встановлювався щороку Радою судів, але він ніколи не становив менше 5% від загального бюджету всієї судової системи (включаючи витрати на нерухоме майно).

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТУ ДЛЯ ІТ В СУДАХ

Зроблені висновки:

- 1) У більших і складних організаціях, особливо в державному секторі, спостерігається тенденція до того, що фактичні керівники організації більшою чи меншою мірою дистанціюються від безпосереднього управління ІТ-ресурсами шляхом призначення своїх заступників або керівників ІТ-організації на роль ІТ-директора (або делегування їм відповідних повноважень). Якщо організація не має тривалої та міцної культури управління ІТ, яка успішно зарекомендувала себе в минулому, це поганий підхід, якого слід уникати, оскільки він несе набагато більший ризик невдачі в розвитку ІТ, особливо в частині витрачання бюджету (можливо, навіть і з добрими намірами) на те, що не відповідає потребам кінцевих споживачів або не є настільки важливим, хоча й підвищує ефективність роботи організації в довгостроковій перспективі. В Естонії розроблено три «покоління» для судів. Перше покоління довелося замінити другим, оскільки перше багато в чому було визнано невдалим. Також стало очевидно, що й друге покоління розроблено в такий спосіб, що воно не задовольняло потреби кінцевих користувачів, не покращувало ефективність (а замість цього збільшувало навантаження на організацію) і було технічно побудовано таким чином, що потреби розвитку на майбутнє задовольнити було абсолютно неможливо (у тому сенсі, що дешевше було розпочати щось нове з нуля, аніж вдосконалювати вже існуюче). Розробка системи першого та другого поколінь була делегована заступникам,

керівникам проєктів та керівнику ІТ-підприємства, а розвиток ІТ в судовій системі вважався більш-менш тимчасовим явищем, яке має початок і заздалегідь визначений кінець. Хоча, згідно з планами проєкту та визначеними термінами, у певний момент генеральний директор вважав цей проєкт досить успішним, у довгостроковій перспективі він виявився невдалим, особливо в контексті необхідності підвищення ефективності роботи організації. Слід зазначити, що ІТ-підприємство сектору правосуддя в Естонії на час розробки рішень другого покоління для судів було набагато сильнішою ІТ-організацією, ніж аналогічні ІТ-організації сектору правосуддя в Україні разом узяті (НАІС + ІСС), і вже тоді неодноразово отримувало міжнародне визнання за свої інноваційні успіхи в багатьох інших сферах. Складність потреб судової системи як величезної та складної організації з власними внутрішніми труднощами та багатьма особливостями (головним чином пов'язаними з необхідністю гарантувати незалежність суддів) та високим рівнем потреби в інтеграції ІТ з іншими установами сектору правосуддя, поряд із необхідністю надавати зручні електронні послуги адвокатам та іншим особам, які звертаються до суду, становить такі управлінські виклики, що її не варто відокремлювати від щоденного кола обов'язків генерального директора. Тому генеральний директор судової системи повинен також виступати в ролі ІТ-директора, особисто беручи участь в управлінні розвитком ІТ та несучи безпосередню відповідальність за успіхи та невдачі розвитку ІТ-процесів у судах.

- 2) Більшість установ працюють в умовах обмеженого фінансування як у приватному, так і в державному секторі. Отже, усі питання «що варто робити, а що – ні» мають вирішуватися з позицій визначення пріоритетних витрат у межах можливостей поточного бюджету. На жаль, особливо в державному секторі, існує деструктивна тенденція вважати, що не можна зробити майже нічого нового без виділення додаткового фінансування до наявного бюджету. Сьогодні більшість інвестицій в ІТ-інфраструктуру повинні окупитися в майбутньому, інакше вони не виправдані та їх слід уникати. Якщо державна установа не може зменшити будь-які існуючі бюджетні витрати після впровадження сучасного ІТ-рішення, то щось було зроблено неправильно. В Естонії вирішили, що будемо тримати вакантними 10% суддівських посад, щоб фінансувати витрати на розвиток ІТ та технічне обслуговування, і перерозподілили залишок заробітної плати в ІТ-бюджет судової системи (в Естонії парламент також повинен був затвердити перерозподіл бюджету, але це ніколи не ставало перешкодою – лише могло бути використано як аргумент для виправдання того, чому не робляться необхідні речі). Таким чином, в Естонії добре фінансували напрям ІТ протягом усіх цих років, незалежно від додаткового фінансування з державного бюджету, яке важко отримати і треба довго чекати. Перші роки були складнішими, оскільки скорочувався фонд заробітної плати на користь потреб у розвитку, не маючи можливості відразу запропонувати щось судам, але це рішення значно окупилося в подальші роки. В Естонії спочатку розглядали інвестиції у розвиток ІТ як тимчасові бюджетні потреби, але протягом багатьох років все більше переконувалися в тому, що йдеться насправді про постійні потреби. Складні ІТ-рішення для судів вимагають постійного розвитку: вони ніколи не будуть готові настільки, щоб не було зовсім нічого, що важливо було б вдосконалити, чи жодного нового функціоналу, який варто було б запровадити для покращення роботи судів.

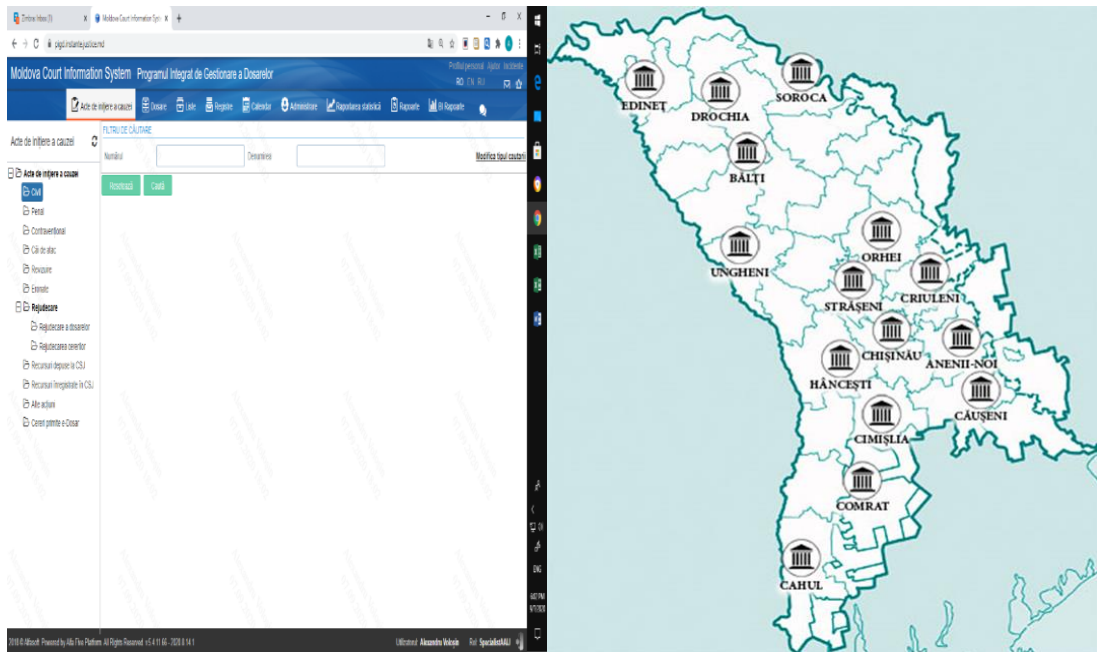
МОЛДОВА

Судова інформаційна система (СІС) у Республіці Молдова — це автоматизована інформаційна система, що складається з об'єму ресурсів, інформаційних технологій та методик, пов'язаних між собою. Основна мета СІС — реєстрація, обробка та використання інформації щодо судових вимог та судових справ з моменту їхньої реєстрації та до архівування та публікації. СІС — це основна платформа інформаційних технологій (ІТ), яка відповідає за створення Реєстру судових справ та відображення, а також надання оновленої інформації органам державного управління, фізичним та юридичним особам відповідно до законодавства Республіки Молдова.

СІС складається з наступних компонентів:

Інтегрована система розгляду справ (ІСРС)

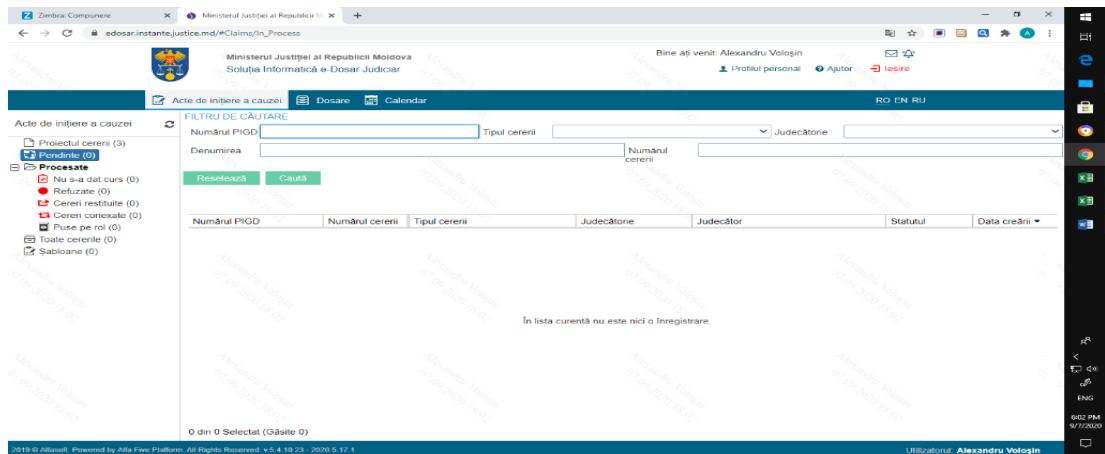
ІСРС — це комплексне ІТ-рішення, яке дозволяє автоматизувати документацію, здійснювати нагляд та контроль за електронним управлінням матеріалами справ та іншими процесуальними документами, які видає суд. ІСРС включає у себе наступні функції:

- ✓ випадкове призначення розгляду справ на основі ступеня складності;
- ✓ відстеження справ;
- ✓ відстеження судових засідань та учасників засідань;
- ✓ створення короткого викладу справ, що дозволяє візуалізувати всю інформацію про справу на одній сторінці звіту;
- ✓ створення журналу реєстрації дій з метою автоматизованої реєстрації всіх дій, що здійснюються користувачами системи;

- ✓ створення виклику до суду в електронній формі шляхом автоматичного заповнення певних заздалегідь визначених місць у документі;
- ✓ електронне планування та координація судових засідань за допомогою «Модуля Календар»;
- ✓ створення переліку справ, запланованих для розгляду у суді;
- ✓ забезпечення вдосконаленого інструменту для пошуку справ;
- ✓ застосування вдосконаленої системи інформування учасників провадження про хід судового розгляду (відкладення судових засідань, відправлення повісток до суду, підготовка судових документів, дотримання часових обмежень тощо);
- ✓ електронне ведення обліку архівних справ;
- ✓ електронна передача справ між судами;
- ✓ автоматизоване ведення обліку та відправлення правочинів щодо примусового виконання;
- ✓ застосування анонімності персональних даних;
- ✓ надсилання судових документів на публікацію, яка здійснюється на національному порталі судів;
- ✓ генерування електронних звітів щодо статистичних даних;
- ✓ використання модуля для вимірювання та оцінки ефективності роботи судів.

Станом на 2009 рік, ICPC успішно впроваджено у всіх 20 судах Молдови. У 2019 році запуснено та протестовано нову вдосконалену версію ICPC у всіх судах Молдови.

IT-система «E-JUDICIAL FILE»

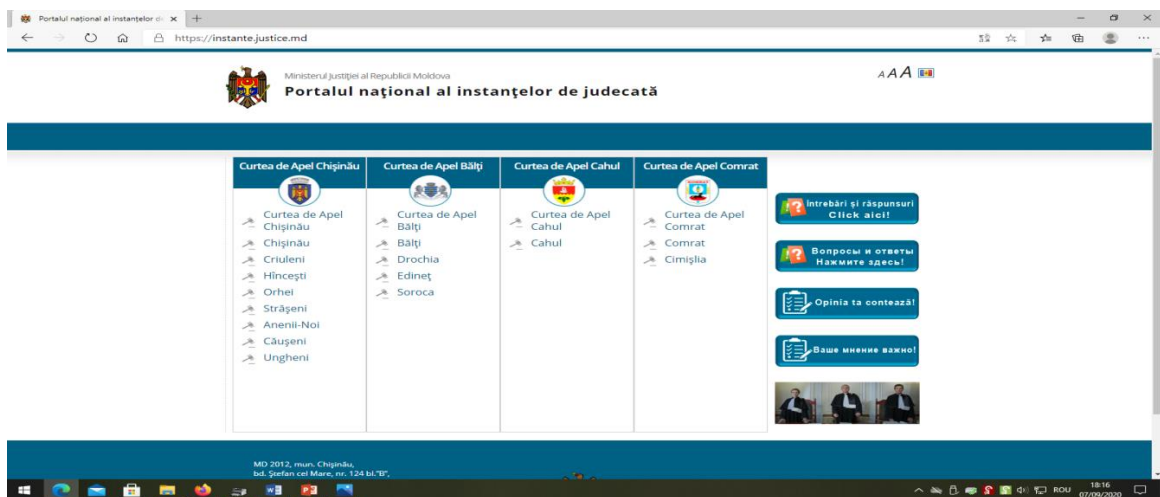
Система «E-File» — це IT-програма, спрямована на створення та управління електронними файлами цивільних справ із забезпеченням повного доступу сторонам. Ця програма забезпечує автоматизований процес подання клопотань до суду, а також розсилку документів справи в електронному форматі. «E-File» включає у себе наступні функції:

- ✓ Подання клопотання до суду з прикріпленням усіх відповідних документів справи в електронному форматі;
- ✓ Сплата державного податку через Державну електронну платіжну систему МРау з автоматичним прикріпленням підтвердження платежу до електронного файлу;
- ✓ Подання доказів справи та перевірка дати та часу судових засідань;

- ✓ Доступ до всіх доказів справи з можливістю завантаження документів відповідно до законодавства;
- ✓ Отримання повідомлень про різні події у процесі розгляду справи;
- ✓ Завантаження будь-яких документів для розгляду судом;
- ✓ Доступ до протоколів та аудіо записів судових засідань.

З 2019 року Інформаційна система «E-File» перебуває на стадії тестування в південній частині Молдови, що охоплює Кагульський суд першої інстанції та Апеляційний суд міста Кагул.

Національний портал судів загального права (PNIJ)

«PNIJ» — це інформаційна система, яка запущена в 2014 році. «PNIJ» — єдина точка доступу до загальнодоступної інформації про діяльність судів. Інформація, розміщена на «PNIJ», включає у себе перелік судів у Молдові, графік засідань кожного суду, судові рішення, повістки в суд, судові практики та іншу відповідну інформацію для учасників судових процесів у Молдові.

Інформаційна система щодо судових засідань (SIAS)

«SIAS» — це інформаційна система для проведення відеоконференцій, аудіо/відеозаписів судових засідань із використанням периферійного обладнання та спеціального програмного забезпечення для здійснення запису. Основною метою «SIAS» є вдосконалення з технічної точки зору процедур проведення судових засідань, забезпечення прозорості судових процесів та доступу до системи правосуддя. З 2018 року всі молдавські суди забезпечені необхідним обладнанням та програмним забезпеченням для аудіозапису судових засідань. Більше того, усі молдавські суди мають обладнання для відеоконференцій, що дозволяє виконувати аудіо/відеозапис судових засідань з розгляду кримінальних справ.

Управління СІС

Держава є єдиним власником СІС. Державний бюджет забезпечує фінансові ресурси для постійного розвитку, обслуговування та використання СІС. Власником СІС є Агенція з судового управління, підпорядкована Міністерству юстиції. Агенція має наступні повноваження:

- ✓ управління судовою інформаційною системою;
- ✓ забезпечення обслуговування та розвитку системи;
- ✓ розгляд та вивчення запитів від судів щодо помилок, що виникають в ІСРС, та внесення необхідних поправок та виправлень;
- ✓ постійний контроль випадкового призначення справ на розгляд у всіх судах;
- ✓ підготовка щомісячних звітів щодо випадкового призначення справ на розгляд, публікація судових рішень та записів судових засідань, а також їх публікація на національному порталі судів;
- ✓ надання необхідної інформації Міністру юстиції на його/її посаді члена Вищої ради магістратури та підготовка направлення стосовно підозр щодо маніпулювання системою випадкового призначення справ на розгляд, які мають бути представлені Вищій раді магістратури;
- ✓ участь у процесі розробки та впровадження документації щодо політики, що охоплює судову інформаційну систему;
- ✓ надання пропозицій щодо підготовки, внесення змін та доповнення законодавчої бази та сфери електронного правосуддя;
- ✓ підготовка щорічних звітів про функціонування інформаційної веб-сторінки про національні суди;
- ✓ забезпечення національних судів необхідним обладнанням та програмним забезпеченням, що потребуються для функціонування інформаційної судової системи;
- ✓ забезпечення підготовки суддів та співробітників суду щодо використання судової інформаційної системи.

Секретарі суду, що працюють з СІС, — суди різних рівнів, представлені відповідальними особами, які призначаються у судах відповідно до займаних посад: голова суду, суддя, черговий суддя, суддя-доповідач, помічник судового засідання, секретар судового засідання, керівник відділу діловодства та процесуальної документації та фахівець відділу діловодства та процесуальної документації.

Провайдери даних СІС — це всі учасники судового провадження, які представляють секретарю суду дані та інформацію про об'єкт системи в паперовому або в електронному форматі (судова справа, показник, категорія, державний податок, ім'я, прізвище, національний ідентифікаційний номер, адреса тощо). Провайдери даних СІС зобов'язані забезпечити точність та достовірність даних, наданих для внесення в систему, а також їх оновлень відповідно до законодавства.

Одержувачами та користувачами даних СІС є фізичні та юридичні особи, які наділені правом отримувати такі дані та інформацію.

Постійна робоча група з питань ІСРС

Ця постійна робоча група створена рішенням Вищої ради магістратури № 127/7 від 2019 року з метою постійної розробки та вдосконалення інструментів електронного правосуддя. Група також відповідає за перегляд та оновлення підзаконних актів, підвищення ефективності судової системи; сприяння розробці стандартів діяльності суддів та співробітників судів; зменшення навантаження та покращення умов праці співробітників суду; підвищення прозорості судового провадження; забезпечення зберігання, систематизації, оновлення та захисту рішень інформаційних технологій, які стосуються судів; встановлення ієрархії, рівнів доступу, положень безпеки, відповідальності та методів обробки інформації, що зберігається у судовій інформаційній системі.

Група складається з 5 членів Вищої ради магістратури (2 члени ВРМ, 2 представники Секретаріату ВРМ та один представник Судової інспекції, всі ці органи, підпорядковані ВРМ); 4 представники Агенції з питань управління судами, 2 представники Служби з питань інформаційних технологій та безпеки інформації в мережі, 1 представник Агенції електронного управління, 2 представники Верховного Суду, 4 представники апеляційних судів, 7 представників судів першої інстанції, 1 представник від імені партнерів з розвитку. Група скликається за необхідністю декілька разів на рік, кожного разу, коли необхідно обговорити та узгодити домовленість щодо нових функцій або пріоритетів СІС. Рішення в Групі приймаються простою більшістю голосів присутніх членів і реєструються у протоколі засідання, який надається всім членам. Члени Групи мають можливість заперечувати, вносити пропозиції та зауваження.

Роль Вищої ради магістратури

Виконуючи роль органу самоврядування для всіх судів, Вища рада магістратури затверджує правила та положення про призначення справ на розгляд у судах, публікацію судових рішень, правила аудіо- та відеозапису судових засідань, класифікатор категорій справ та ступеня складності, що присвоюються кожному суду, призначає слідчих суддів та суддів для їх заміни, затверджує відсоток від призначення справ на розгляд звичайними суддями, слідчими суддями, президентами, заступниками президента тощо.

Права доступу до інформації та змісту даних СІС

Користувачі користуються правами доступу до інформації та даних, що містяться у СІС, у відповідності до компетенції та повноважень, якими вони володіють, та на основі правового режиму інформації чи даних, до яких надається доступ. Рівень доступу до інформації для кожного учасника відповідає рівню його зобов'язань та профілю доступу. Доступ до інформації, що міститься в СІС, надається відповідно до закону №382/200 «Про доступ до інформації» в межах, встановлених цим законом та іншими відповідними законами. Права доступу до ресурсів інформації та даних СІС надаються у розрізі одиниць змісту із спільними прерогативами, а саме: візуалізація, додавання, підготовка та видалення. Доступ до інформації та даних СІС забезпечується з розподілом на внутрішніх та зовнішніх користувачів.

Нові та покращені можливості СІС

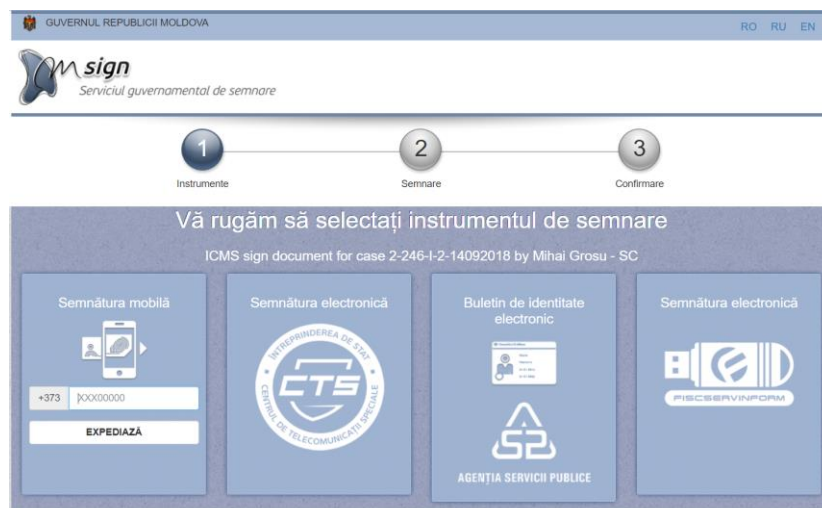
Протягом 2017-2020 років в усіх судах Молдови впроваджено п'ять вдосконалених версій ІСРС. У перших двох версіях (4.1.1, 4.1.2) деякі функціональні можливості були скориговані з урахуванням необхідності впровадження положень «Закону про

реорганізацію судів загального права». Бази даних 34 первинних судів до проведення реорганізації перенесено до 15 нових об'єднаних судів у відповідності до нової карти розміщення судів.

Наступні дві версії (4.1.3, 4.1.4) розширені за рахунок функціональних можливостей, які вимагали суди, в результаті спеціалізації судів, аналізу діяльності та рівня документації в СІС завдяки оптимізації певних меню та зменшенню кроків доступу до цих меню.

З 2019 року на етапі експериментальної експлуатації поточна версія 5.0 ICPC поступово впроваджується у всіх судах. Покращення функціональних можливостей цієї версії є безперервним процесом. Серед основних інноваційних елементів поточної версії можна відзначити, що:

- ✓ **ICPC розроблена на сучасній технологічній платформі** з достатньою гнучкістю, щоб дозволити виправлення потоків даних без зміни вихідного коду. Таким чином стало можливим більш оперативне внесення законодавчих поправок.
- ✓ **ICPC містить логічні послідовності для розгляду кожного судового процесу.** Важливою функцією нової системи є той факт, що система базується не просто на зберіганні електронних документів, а на повній автоматизації процесів управління судовими справами. Цей механізм безумовно сприятиме підвищенню ефективності діяльності судів.
- ✓ **Система повністю інтегрована з сучасними урядовими електронними сервісами (M-Pass, M-Sign, M-Notify, M-Log, M-Pay).**
Система повністю сумісна та інтегрована з усіма електронними сервісами, які розроблені та обслуговуються Агенцією з електронного управління: M-Pass (доступ до системи через персональний електронний ключ), M-Sign (електронний підпис документів), M-Notify (сповіщення користувачів), M-Log (журнал реєстрації дій користувачів системи), M-Pay (платформа електронних платежів). Наприклад, системні користувачі повинні входити в систему за допомогою розширеного сучасного е-підпису.

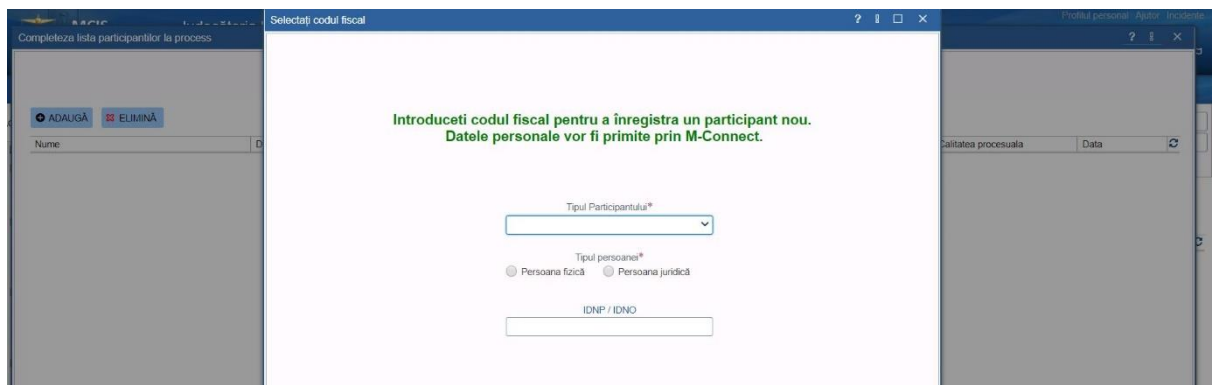

- ✓ **ICPC має покращений рівень безпеки**
Рівень безпеки системи покращено завдяки веденню журналу дій користувачів у двох різних місцях та в M-Log. Водночас нова ICPC містить у собі програму, що забезпечує

постійний моніторинг вразливих місць системи, попереджаючи головного адміністратора та створюючи автоматичні моніторингові звіти. Окрім того, інтерфейс ICPC містить «водяні знаки», тобто друкує ім'я та прізвище користувача, який входить до системи, та дату входу до системи.

✓ **ICPC підключена до платформи даних для забезпечення взаємодії «M-Connect».**

Система розробляє веб-сервіси для обміну даними за допомогою Платформи даних для забезпечення взаємодії «M-Connect», що забезпечує можливість обміну даними з Державним реєстром населення, Державним реєстром юридичних осіб для автоматичного отримання справжньої інформації про учасників судових процесів та уникнення будь-яких помилок. Під час реєстрації учасників судового провадження потрібно буде подати лише особистий ідентифікаційний номер. Інші дані учасників будуть автоматично заповнені. Такі функції значно скорочують час та зусилля співробітників суду під час реєстрації судового розгляду чи судового файлу справи.

✓ **Судовій справі присвоюється єдиний ідентифікаційний номер на всіх рівнях судів, тому справу можна легко відстежити протягом усього її життєвого циклу, від моменту подання клопотання до суду до винесення остаточного та обов'язкового для виконання рішення.**

Приклад: 2-1900002-09-2-03012019

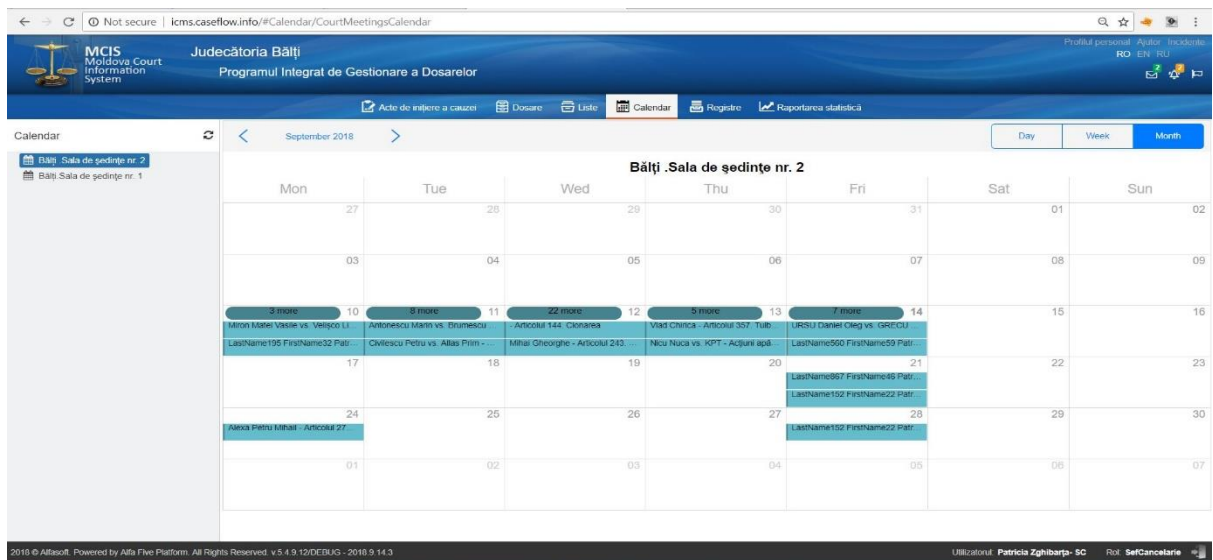
✓ **Під час реєстрації клопотання щодо виклику до суду обвинувального акту, запиту, протоколів засідань та апеляцій, система забезпечує логічний зв'язок між основною категорією та показником файлу справи. Таким чином забезпечується правильна вставка даних у файлі справи. Потім ці дані відображаються у всіх подальших статистичних звітах.**

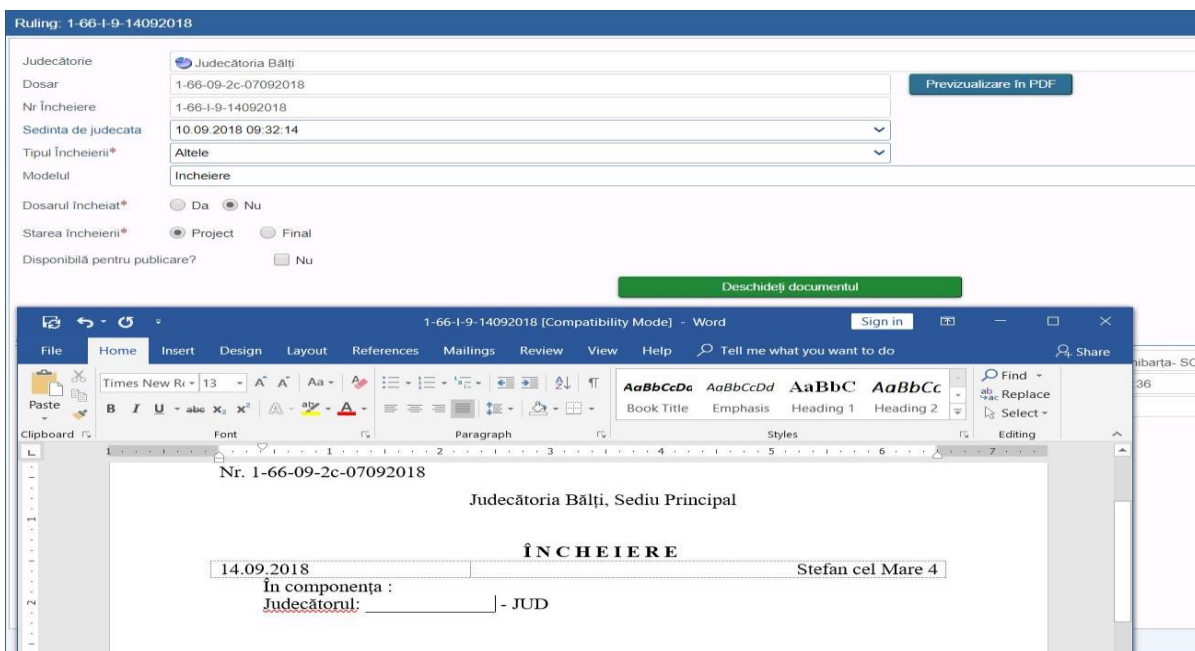
- ✓ **ICPC забезпечує можливість документувати дані про державний податок та зберігати квитанцію про отримання платежу.** Дані про платежі гарантують, що статистична звітність включатиме інформацію про державний податок та розрахунки витрат у справі.
  - Багаторазове використання квитанцій у різних справах виключається (система перевіряє дані згідно з номером платіжного доручення, назви банку, суми).
  - Повторне використання платежу дозволяється лише у разі повернення клопотання щодо виклику до суду.
  - Завантаження квитанції про оплату є обов'язковим.

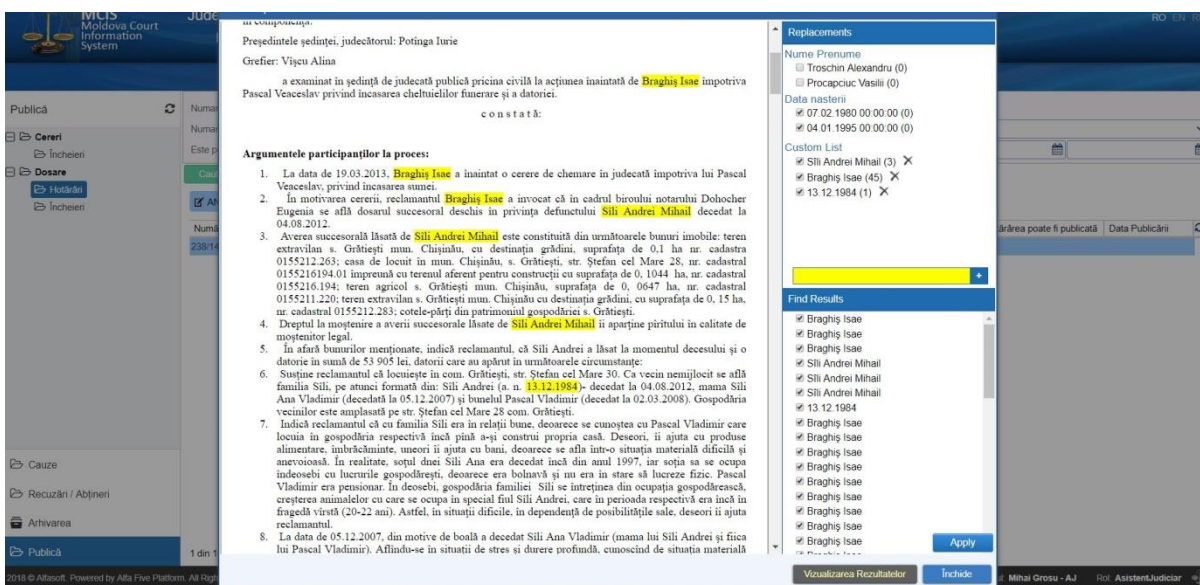
- ✓ **Вдосконалено календар судових засідань.**
  - Швидкий та простий доступ до календаря судових засідань, а саме до переліку справ одноосібного судді або суду загалом.
  - Планування судових засідань з урахуванням доступності судових залів.
  - Інтеграція календаря судових засідань усіх судів.

- ✓ **Нова версія ICPC дозволяє отримувати доступ та редагувати документи Microsoft Word безпосередньо в системі.** Таким чином забезпечується безпека та конфіденційність даних, а також зберігання всіх відповідних документів у ICPC .

- ✓ **Значно вдосконалено модуль знеособлення судових документів.**
Такий набір функцій забезпечує автоматизовану ідентифікацію даних, які слід знеособлювати у всьому судовому документі.

- ✓ **Покращено модуль статистичної звітності та аналізу ефективності судової діяльності.**
Модуль електронної статистики включає у себе приблизно 130 звітів та журналів, які генерують дані в режимі реального часу з електронних файлів, задокументованих судами. Програма роботи з файлами, що генерує дані, містить безліч критеріїв: категорія справи, показник справи, відповідний суд, перелік суддів відповідного суду. Отримання даних здійснюється у форматі Microsoft Excel. Модуль ефективності судової діяльності включає у себе 15 показників результативності.
- ✓ **Всі чотири модулі СІС взаємопов'язані та взаємодіють.**

Пріоритети та рекомендації стосовно судової інформаційної системи

1. Періодичний моніторинг рівня документації СІС та забезпечення більш поглибленого навчання з підвищення кваліфікації та допомоги співробітникам суду.
2. Більш часте проведення засідань Постійної робочої групи з питань СІС з метою обговорення та вирішення питань системи та пропозицій щодо розвитку.
3. Ретельний моніторинг електронної статистичної звітності, надання більш поглибленого навчання з підвищення кваліфікації та допомоги співробітникам суду.
4. Щоквартальний моніторинг ступеня публікації судових рішень на веб-сторінках судів.
5. Щомісячний моніторинг призначення справ на розгляд та взаємодії з Судовою інспекцією.
6. Щомісячний моніторинг аудіозаписів судових слухань та використання засобів для проведення відеоконференцій.
7. Регулярний моніторинг звітності про аналіз ефективності роботи на веб-сторінках судів та надання консультативної підтримки співробітникам судів.
8. Щомісячний моніторинг звітності, що генерується системою з точки зору її вразливих місць, їх ретельний аналіз та вжиття всіх необхідних заходів для забезпечення належної інформаційної безпеки в мережі.
9. Регулярна оцінка потреб судів у обладнанні для забезпечення належного функціонування СІС.
10. Поступове розширення можливості використання системи «E-Judicial File» в інших категоріях справ та користувачів.
11. Впровадження електронної статистичної звітності у всіх судах.
12. Поступове розширення можливості проведення відеоконференцій в інших категоріях справ.
13. Забезпечення взаємодії СІС з іншими інформаційними системами інших державних органів з метою полегшення процесу всебічного електронного обміну інформацією та даними.
14. Постійний розвиток функціональних можливостей СІС з метою забезпечення уніфікованих практик, доступу до інформації, що міститься в електронному файлі справи, випадкового призначення справ на розгляд та збалансування робочого навантаження суддів та співробітників суду.
15. Впровадження ІТ-рішень, які б полегшили доступ до судів особам з особливими потребами.
16. Регулярна оцінка рівня знеособлення рішень судів з подальшим інформуванням Вищої ради магістратури щодо виявлених порушень.

ІТАЛІЯ

Судова система Італії

Управління судовою системою Італії здійснюється Міністерством юстиції та Судовою радою.

Міністерство юстиції відповідає за управління судовими послугами, включаючи управління персоналом та розвиток ІТ. Судова рада відповідає за питання щодо статусу суддів та прокурорів, а нещодавно почала відповідати за організацію судів та прокуратур. Адвокати – їх близько 300 тис. в Італії – організовані в місцевих адвокатських об'єднаннях (по одному в кожному місцевому суді), які контролюються Національною радою адвокатів. Отже, для розвитку масштабної інфраструктури електронного правосуддя необхідна довготривала співпраця між Міністерством та Радою та спроможності залучити багато адвокатів.

Управління та розвиток системи ІТ покладено на Міністерство юстиції; отже, Міністерство визначає ключові ролі. Однак керівники ІТ-директорату, а також керівники проєктів майже завжди є магістратами (тобто суддями або прокурорами). Таким чином, залучення магістратів починається з самого початку і продовжується в форматі робочих груп, в яких судді надають свій практичний досвід та знання справи. Ці групи визначають функціональні вимоги до розробки системи, які регулярно передаються на аутсорсинг приватним компаніям та допомагають з тестуванням програм. Навіть якщо магістрати по-різному беруть участь, Рада формально не бере участі у розробці системи.

Інформація нижче не охоплює адміністративні суди, які належать до іншої юрисдикції.

Управління електронним урядуванням

Директорат інформаційних технологій Міністерства юстиції працює в рамках, передбачених національною системою електронного урядування.

Агентство з цифровізації Італії (AgID) є технічним органом Ради міністрів, що відповідає за координацію ініціатив електронного урядування та в більш широкому масштабі - за національну стратегію цифрових інновацій. Воно встановлює технічні стандарти та компоненти національної платформи електронного урядування. Три компоненти платформи особливо актуальні в контексті електронного правосуддя:

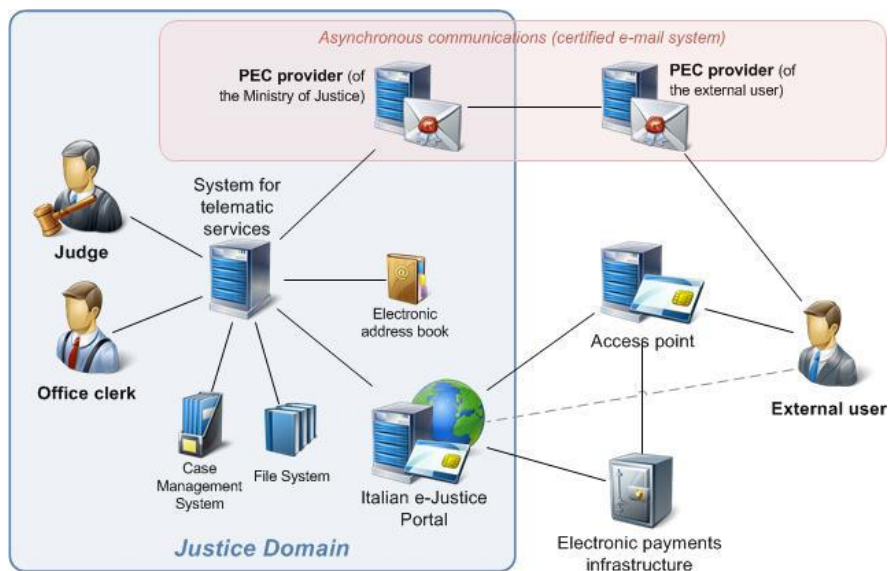
- ✓ кваліфікований електронний підпис для підписання електронних документів;
- ✓ сертифікований електронний лист (PEC або REM англійською мовою), електронний лист, надісланий через перевіреного постачальника послуг з такою ж юридичною силою як рекомендований лист із підтвердженням отримання, що використовується як офіційна система обміну;
- ✓ державна система цифрових ідентифікаційних даних (SPID), яка гарантує єдиний, безпечний та захищений доступ до цифрових державних послуг для всіх громадян та юридичних осіб.

Електронне правосуддя в Італії: загальна картина

Наразі електронне правосуддя в Італії досить різноманітне, існують суттєві відмінності між цивільним та кримінальним провадженнями.

У цивільних справах провадження є переважно цифровим. Офіційні матеріали справи цифрові, тоді як паперові документи відіграють допоміжну роль для спрощення деяких дій. У кримінальних справах ситуація протилежна. Провадження в основному відбувається в паперовому форматі. Офіційні матеріали справи паперові, тоді як цифрові документи виконують допоміжну функцію для всіх, хто працює над справою.

Для проведення цивільних та кримінальних слухань використовуються різні технологічні засоби. Завдяки відеоконференціям (на базі MS Teams), аудіо- та відеозаписам можливо вести протоколи в цивільних та кримінальних слуханнях. У цивільних справах досить часто судді використовують функцію «мову у текст» (Dragon) для складання проєктів судових звітів без допомоги секретарів.

Джерело: Міністерство юстиції Італії, Департамент ІТ (2016)

Електронне правосуддя в цивільних провадженнях

Цивільний процес онлайн (TOL), або Processo Civile Telematico, - це цифрова процедура розгляду цивільних справ в судовій системі Італії. Усі суди першої інстанції та апеляційні суди використовують систему, яка готова до застосування в Касаційному суді (найвища судова інстанція національної судової системи).

Системи та додатки

Завдяки **TOL** можна оцифрувати цивільні провадження, так забезпечується взаємодія між користувачами судів (суддями та секретарями) та зовнішніми користувачами (адвокатами, представниками державних адміністрацій, свідками-експертами). Інфраструктура гарантує надійність, достовірність, цілісність, відмовостійкість та конфіденційність комунікації.

Щоб подати процесуальний документ, адвокат повинен мати **зареєстровану адресу електронної пошти (REM), цифрове посвідчення особи** (потрібно цифрове посвідчення на смарт-картці) та **цифровий підпис** (другий цифровий ідентифікатор) крім стандартного доступу до електронної пошти та Інтернету.

Завдяки спеціальним точкам доступу можливо здійснювати цифрову ідентифікацію адвокатів та інших суб'єктів. Вони є сертифікованими додатками, що надаються

адвокатськими об'єднаннями, органами владних повноважень (органи місцевого самоврядування, національний інститут соціального забезпечення тощо) та приватними компаніями для ідентифікації та автентифікації користувачів, які повинні отримати доступ до систем Міністерства юстиції. Точки доступу підтверджують не лише особу суб'єктів, але й їхню юридичну кваліфікацію (тобто, якщо користувач наразі зареєстрований у реєстрі адвокатів, виступайте в ролі уповноваженого представника органу місцевого самоврядування тощо). З техніко-правової точки зору точки доступу є шлюзами між Міністерством юстиції та зовнішніми системами. Власник точки доступу несе відповідальність за електронну ідентифікацію її користувачів та належну реалізацію пакетів підтримки. Система повинна відповідати технічним специфікаціям, встановленим Міністерством, і підлягає перевірці безпеки з боку Міністерства. По суті, цей підхід означає передати на аутсорсинг ідентифікацію та безпечну комунікацію з 300 000 адвокатами та необхідність забезпечувати взаємодію меншої кількості систем.

Крім того, завдяки точкам доступу адвокати та уповноважені суб'єкти можуть надсилати запити до системи документообігу судів (бази даних SICID-**SIECIC**, див. нижче) через веб-сервіси. Ця функція дозволяє синхронно перевіряти дані, що стосуються стану справи та події, зареєстрованих в системі документообігу (CMS).

Портал електронного правосуддя та додатки юридичних фірм - файли можна завантажувати за допомогою порталу електронного правосуддя Міністерства юстиції. Однак більшість юристів мають точку доступу, інтегровану з додатками **юридичних фірм**, розробленими приватними компаніями та сумісними з системою Міністерства юстиції. Через кожний додаток можна збирати «пакет», що включає дані, необхідні для подання документів, pdf- з цифровим підписом (наприклад, заява), необхідні додатки (наприклад, скановану копію договору). Потім система авторизується в системах Міністерства юстиції і доставляє пакет (зашифрований конверт S-MIME, що включає дані - формат XML - та PDF-файли), прикріплений до REM. Система передає пакет до REM сторін справи, коли це вимагається процедурою. Дані (XML) та документи (pdf) завантажуються відповідно до судової справи та до системи документообігу суду (SIECIC для виконавчих проваджень, **SICID** для інших цивільних справ).

SIECIC та SICID - дві системи документообігу забезпечують усі функції, необхідні співробітникам для ведення цивільних проваджень. За допомогою CMS реєстр перевіряє всі завантажені дані та документи та запускає відповідний робочий процес. Через інтерфейс співробітників можливо перевіряти та приймати процесуальні документи, надіслані зовнішніми користувачами та суддями, а також контролювати потоки комунікації.

Інтерфейс судді (цифровий робочий стіл) дозволяє кожному судді вести провадження через спеціальну систему. Завдяки цьому можливо виконувати такі завдання, як ведення календаря, документообіг, читати та коментувати процесуальні документи, що надсилаються сторонами, складати проекти та ставити цифровий підпис на рішеннях та інших документах, як то протоколи слухань. Відповідні дані, доступні в CMS, автоматично завантажуються під час складання проектів документів. Будь-який документ, створений в ході провадження, зберігається в цифровій справі. Ця ж система надсилає сторонам повідомлення, щоб регулярно інформувати їх про подання документів та хід провадження.

Електронні платежі. Інфраструктура також дозволяє здійснювати електронні платежі, підключаючи точки доступу та портал електронного правосуддя Італії до банківської системи за допомогою спеціальної інфраструктури, розробленої AgID. Квитанції надсилаються назад до CMS і автоматично контролюються системою.

Цивільні провадження майже повністю розглядаються через цифрову платформу. Однак суддям все одно потрібно працювати з паперовими копіями документів, оскільки це полегшує читання та роботу з кількома документами одночасно.

Питання розробки системи

Розвиток TOL тісно поєднується із законодавчими змінами, необхідними для встановлення архітектури та технічних особливостей системи. Перший законодавчий акт датується 2001 роком, коли указом Президента Республіки № 123 було реалізовано положення Закону 59/1997 (ст.15), що з законодавчої точки зору уможливило використання цифрових документів та їх передачу на основі електронних засобів. Закон дає зелене світло, а указ встановлює технічні специфікації електронних документів, електронного підпису та інших технічних компонентів. Ідея полягала в тому, щоб зробити перехід Цивільного процесуального кодексу в цифрове провадження, змінивши паперовий формат роботи на цифровий згідно з принципами безпаперового суду. Відтоді шлях розробки проєкту кілька разів перехоплював шлях розвитку законодавства, спрямованого на оцифрування всього державного сектору. Отже, потрібно було змінити технічні специфікації, встановлені указом 2001 року з урахуванням зростаючих національних стандартів електронного уряду. Ситуація з розробкою проєкту, яка на тому етапі вказувала на провал, кардинально змінилася коли, користуючись перевагами нового Кодексу цифрового адміністрування, Міністерство змінило платформу обміну. Міністерство запровадило REM та визначило Національну раду адвокатів ключовим центральним постачальником послуг, що стосується електронної ідентифікації адвокатів. Зміни в технічно-правовій архітектурі, що стали можливими завдяки законодавчим змінам, полегшили прийняття системи, яка в 2014 році стала обов'язковою для адвокатів.

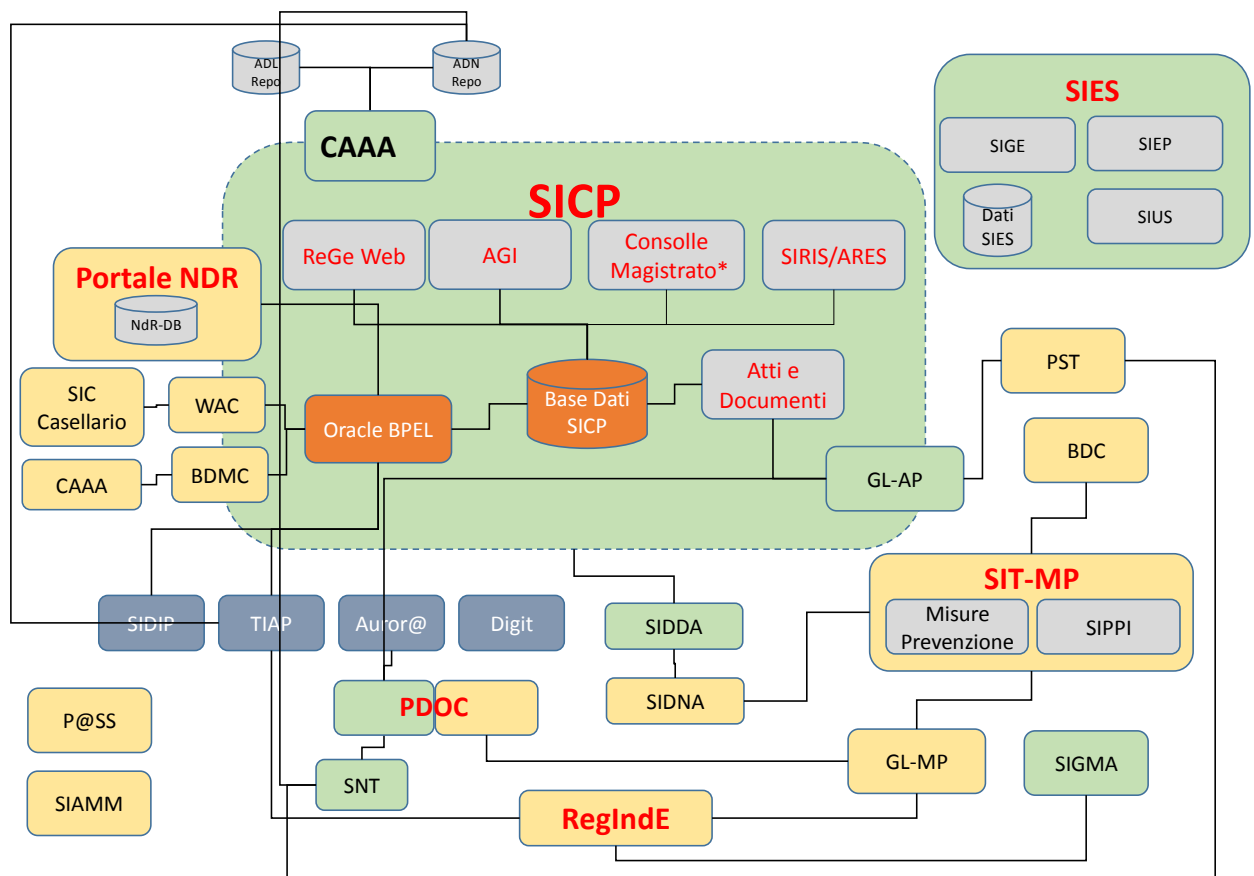
Ті самі законодавчі зміни зобов'язали адвокатів придбати зареєстровану електронну адресу як офіційну адресу для процесуального спілкування (із судами та іншими адвокатами) та використовувати індивідуальний податковий номер в кожному процесуальному документі як первинний ідентифікаційний ключ. Інші законодавчі зміни деталізували особливості цифрових підписів та цифрових документів, роз'яснили, як використовувати зареєстровану електронну адресу як офіційну систему виклику і надали адвокатам повноваження засвідчувати справжність документів як додатків до позовних заяв. Пізніше інші зміни уможливили електронну сплату судового збору. Однак зміни не вплинули на особливості цивільних процедур, які вже були встановлені раніше існуючим процесуальним кодексом.

Однією з причин повільного розвитку та впровадження системи є безліч робочих практик, прийнятих в місцевих судах. Порівняльний аналіз 13 судів, здійснений в серпні 2007 року для підтримки впровадження системи, показав надзвичайно велику кількість місцевих процедур роботи та місцевих ІТ-систем, починаючи від електронних таблиць, що збирають важливі дані, до власних систем, розроблених банками та адаптованих до потреб судів. Крім того, судові процедури, навіть якщо вони відповідали чинному законодавству, значно різнилися. Тому розробники програмного забезпечення повинні

були вирішити, яку місцеву процедуру зробити доступною для системи. Невідповідність раніше існуючих процедур та запроваджених новою системою може викликати незадоволення інноваційним процесом. Керівництво TOL зіткнулося саме з цим, і на повномасштабне запровадження системи пішли роки (див. залучення користувачів нижче). У цьому випадку розробники застосували лише узгоджений сегмент функціональних вимог, який не відповідав очікуванням користувачів у кількох судах. Невідповідність раніше існуючих процедур і запроваджених новою системою викликало невдоволення інноваційним процесом, що уповільнило його прийняття.

Електронне правосуддя в кримінальному провадженні

Ситуація з електронним судочинством у кримінальному провадженні набагато більш фрагментована. Далі надається спрощена схема, оскільки суди та прокуратури використовують десятки певною мірою взаємодіючих систем. Повна схема зображена на малюнку 2.

Джерело: Liccardo, Processo penale telematico, in Giustizia Insieme, 2020

Системи та додатки

SICP - Інформаційна система роботи зі злочинами

SICP є цифровою основою кримінального провадження. Вона розроблена як унікальна система, яка працює як для судів, так і для прокурорів, з повним врахуванням організаційних особливостей двох установ та норм процесуального кодексу.

Вона складається з різних модулів, що пропонують реєстрацію та збір даних, документообіг (включаючи статистику), роботу документами, робочі процеси та взаємодію даних із зовнішніми базами даних.

База даних SICP

База даних SICP є основним елементом збору даних в кримінальному провадженні. Структура даних, узгоджена між прокурорами та судами, забезпечує безперервну взаємодію даних між двома установами. Довгий список програмних модулів дозволяє користувачам реєструвати, оновлювати та управляти даними, а також використовувати ці дані для підтримки багатьох завдань, що виконуються прокуратурами та судами в ході кримінального провадження.

Подання документів

Портал NdR - (Портал про повідомлення про злочини). Порталом повинні користуватися співробітники поліції в усій країні для повідомлення про злочини до відповідної прокуратури. Дані автоматично завантажуються в базу даних прокурорів SICP, тоді як відповідні клерки перевіряють дані.

Документообіг

Re.Ge.WEB – це основа системи, що забезпечує функції документообігу (реєстрація та управління даними), інтегровані із системою робочого процесу, яка на основі статусу провадження робить доступними для користувачів різні процесуальні дії, передбачені процесуальним кодексом. Діловоди в судах та прокуратурах використовують цей модуль для постійного документообігу. Крім того, діловоди повинні використовувати різні певною мірою сумісні програми для роботи з конкретними процедурами.

- ✓ GIADA - це програма, яка дозволяє автоматизований випадковий розподіл справ між суддями.
- ✓ AGI - модуль міжнародної судової допомоги, здійснює активну та пасивну екстрадицію, а також пасивні судові доручення.
- ✓ BDMC - модуль бази даних запобіжних заходів. Він поєднує різні відділи, що відповідають за прийняття рішень та моніторинг таких дій.
- ✓ WAC - Модуль витягує дані з баз даних SICP для формування національного реєстру обвинувачених.
- ✓ SIES - Модуль керує виконанням кримінальних санкцій та наглядом за ув'язненими та особами, які перебувають під домашнім арештом.
- ✓ SIT-MP - Інформаційна система запобіжних заходів управляє вилученими та конфіскованими активами.

Підготовка процесуальних документів

A&D - модуль «Акти та документи» дозволяє складати процесуальні документи, використовуючи дані, зібрані в базі даних, та користуючись механізмами перевірки, розробленими для зменшення помилок. В основному він використовується для підтримки виконання завдань клерками.

«Пункт роботи з кримінальними провадженнями» (Цифровий робочий стіл магістрату)
- модуль забезпечує набір функцій, необхідних прокурорам та суддям для управління

робочим навантаженням. Він пропонує планування слухань, інтегрованих із календарем суддів, прокурорів та функції автоматизації роботи судів та прокуратур.

Електронне оповіщення

SNT - система сповіщення дозволяє електронно передавати повідомлення адвокатам та свідкам-експертам. Для сповіщень потрібен цифровий підпис. Система подібна до тієї, що застосовується у цивільному процесі.

Документообіг

TIAP - це програма для документообігу. Система дозволяє сканувати, класифікувати та ділитися паперовими документами, зібраними в матеріалах справи на різних етапах провадження, щоб сформувати цифрові матеріали справи. Потім такі матеріали справи надаються суб'єктам, уповноваженим отримати доступ до цього документа (прокурору, захиснику чи судді), як це встановлено процесуальними нормами.

SIDIP - інформаційна система кримінального слухання. Вона здійснює уніфіковане та однорідне управління всіма матеріалами, отриманими в ході розгляду справи. Вона збирає мультимедійні записи слухань (аудіо та аудіо / відео) та їх стенограми. Система доступна для адвокатів, клерків, суддів та прокурорів. Її функції подібні до функцій TIAP (вище) та Aurora (тут не описано).

Статистика

SIRIS / ARES - пропонує можливості аналізу даних для перевірки та моніторингу.

ІКТ для боротьби з організованою злочинністю

SIDDA-SIDNA - ці дві системи дозволяють Національному бюро з боротьби з мафією та тероризмом координувати розслідування, що проводяться кожним окремим окружним бюро (тобто спеціалізованими підрозділами прокуратури, що працюють у кожному судовому окрузі).

Система в цілому становить ядро на етапі попереднього розслідування боротьби з організованою злочинністю та тероризмом.

Комплекс баз даних, розміщених в районних директоратах з питань антимафії та антитероризму, становить стратегічний архів **SIDNA**. Кожна база даних складається з комплексу звітів про розслідування та інших документів, зібраних під час розслідування, в поєднанні з реляційною базою даних, яка містить ключові дані, витягнуті із звітів, та додаткові дані, завантажені з SICIP. Національна база даних, **SIDNA**, є результатом злиття різних районних баз даних. Пошук в основному здійснюється з використанням спочатку даних, зібраних у реляційній базі даних, а потім доступу до звітів про розслідування. Система довела свою корисність під час кількох розслідувань проти мафії та тероризму.

Питання розробки системи

Як було показано, рівень електронного правосуддя у кримінальному секторі набагато менш розвинений, ніж у цивільному.

REGE, перша базова система відстеження справ для італійських судів та прокуратур працює майже 25 років (1990-2015). Протягом цього періоду Міністерство здійснило кілька безуспішних спроб розробити повністю функціональну інтегровану CMS. Тим часом суди та прокуратури розробили саморобну систему - ні достатньо ефективну, ані безпечну - для виконання функцій, не включених до REGE. У 2005 році, коли SICP виникла як проєкт інтегрованої національної системи, IT були в розрізненому і критичному стані.

SICP було розроблено для подолання проблем вже існуючих систем та передачі даних на декілька централізованих серверів. Ця централізована архітектура зазнала критики, оскільки законодавство передбачало, що інформація, зібрана на рівні прокуратур, повинна зберігатися в приміщеннях прокуратур. На вирішення проблеми пішли роки.

Іншим критичним питанням стала кількість програм, розроблених місцевими судами та прокуратурами у попередні роки. Пішли роки на те, щоб повноцінно запровадити SICP у кожному суді та прокуратурі та покласти кінець опору місцевих офісів. Як було зазначено, система впроваджена на загальнонаціональному рівні, але вона все ще складається з різноманітних програм. Потрібні роки, щоб перейти від такого стану речей до більш інтегрованої платформи електронного правосуддя і, нарешті, перейти до цифрового режиму, також із обміном процесуальними документами.

Отриманий досвід та рекомендації

- ✓ Платформи електронного правосуддя - це не просто інструменти чи засоби для досягнення мети. Це зміна формату установ судової системи. Цивільне провадження, засноване на TOL, вимагає співпраці кількох постачальників послуг та державних установ; координація між учасниками відбувається по-новому.
- ✓ Як наслідок, відбувається зміна механізмів управління. Суди - це вже не самостійні відокремлені підрозділи, а вузли мереж, що надають судові послуги, в яких приватні організації виконують такі основні функції, як цифрова ідентифікація або доставка документів.
- ✓ Технологічна організаційно-правова база відіграє вирішальну роль у розвитку ІКТ. На розвиток TOL в першу чергу вплинули зміни, що закріпили його технічні особливості. Технологічні системи, що існували раніше, як-то TIAP або REGWeb, все ще впливають на характеристики та функціонування програм, що використовуються у кримінальному секторі.
- ✓ Проєкти електронного правосуддя вимагають не просто розробки програмного та апаратного забезпечення, а законодавчих та організаційних змін. Останнє, мабуть, вимагає найбільше зусиль.
- ✓ Судова технологія повинна бути «законною» за формальними правилами. «Зелене світло» та рамкові норми, як правило, переважають над детальними правилами, що визначають технічні характеристики та технічні умови, як це передбачено в TOL.
- ✓ Рівні стандартизації - електронне правосуддя вимагає високого рівня стандартизації на оперативному рівні в межах судів, прокуратур та між органами юстиції. Досягти належних рівнів стандартизації може бути проблематично.
- ✓ Складність - головний ворог застосування електронного правосуддя.
- ✓ Є технологічні програми, які відносно прості з точки зору розробок (CMS, відеоконференції), інші вимагають більш значних зусиль (платформа електронного правосуддя, як TOL).

- ✓ Проблеми, пов'язані з розвитком та впровадженням електронного правосуддя, виникають через різні фактори, серед яких:
- Рівень прийняття організацією: індивідуальний (відеоконференції), організаційний (CMS), міжорганізаційний (TOL, SIDDA SIDNA)
  - Вид необхідних законодавчих змін: відсутність нормативних змін (використання перетворення голосу на текст суддями), зелене світло (застосування CMS), детальне регулювання (платформа електронного правосуддя - TOL, SIDDA-SIDNA)
  - Тип технології: ізольована (текстовий процесор), організаційна (CMS), інфраструктурна (корпоративні системи TOL).

З вищезазначених причин розвиток платформи електронного правосуддя як TOL - це не просто оцифрування інструментів та послуг. Її слід розуміти і підходити до неї як до комплексної судової реформи, яка вимагає тісної участі та підтримки керівництва судів та судової системи (Міністерства та Судової ради).

АЗЕРБАЙДЖАН

Про AZEMIS

В Азербайджані вся інформація про кожну справу (процесуальні документи сторін, дані учасників процесу, інформація про процесуальні дії та події, матеріальні та процесуальні документи судів, аудіозаписи) зберігається в **централізованій інформаційній системі** усіх судів під назвою **AZEMIS (Електронна судова інформаційна система Азербайджану)**.

Система створена в 2014¹ році і з того часу підтримується та постійно розвивається Міністерством юстиції (Мін'юстом) у рамках «Проекту щодо надання судових послуг та створення інтелектуальної інфраструктури» (JSSIP) спільно зі Світовим банком.

AZEMIS складається з таких основних модулів:²

- ✓ реєстрація, управління та зберігання електронної інформації та документів по кожній справі;
- ✓ ведення судового календаря та щоденника;
- ✓ публічний реєстр судових рішень, доступний у мережі Інтернеті;
- ✓ автоматичне формування судової статистики, статистичних звітів;
- ✓ запис судових проваджень із використанням технічних засобів, таких як засоби аудіо- та відеофіксації;
- ✓ зберігання аудіозаписів судових засідань;
- ✓ пошук документів та інших даних щодо судового процесу в AZEMIS, інших реєстрах, базах даних;
- ✓ автоматичне формування повідомлень, надсилання їх сторонам у справі через SMS;
- ✓ розробка шаблонів документів та автоматичне формування документів (за допомогою штучного інтелекту);
- ✓ публікація інформації про діяльність суду, графіки засідань;
- ✓ автоматичний розподіл справ;
- ✓ контроль за дотриманням процесуальних строків та повідомлення про завершення строку;
- ✓ публічний кабінет електронних послуг;
- ✓ обмін інформацією про справи між установами (інтеграція)³.

У 2013 році Уряд Азербайджану розробив план дій щодо розвитку впровадження азербайджанської електронної інформаційної системи (2013-2014 рр.), де зазначив конкретні цілі державного сектору щодо розширення можливостей застосування та використання державних електронних послуг⁴. Для сприяння досягненню державної

¹ Наказ Президента Азербайджанської Республіки про створення інформаційної системи «Електронний суд» (<https://president.az/articles/11019>)

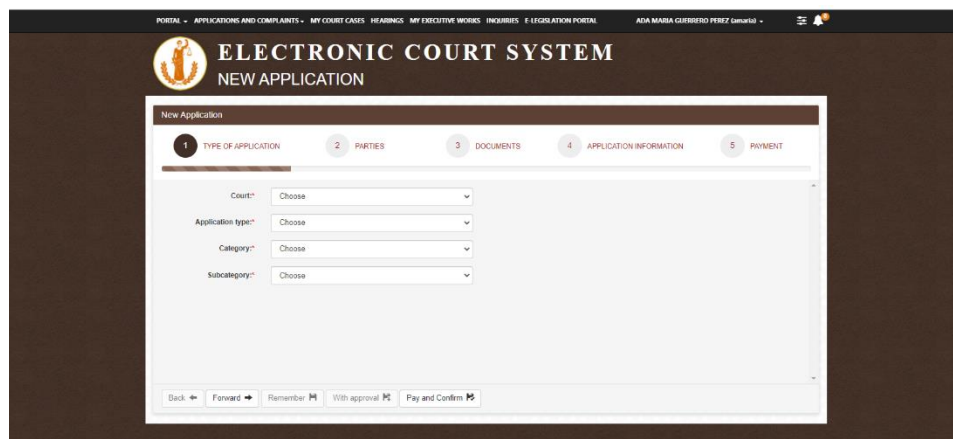
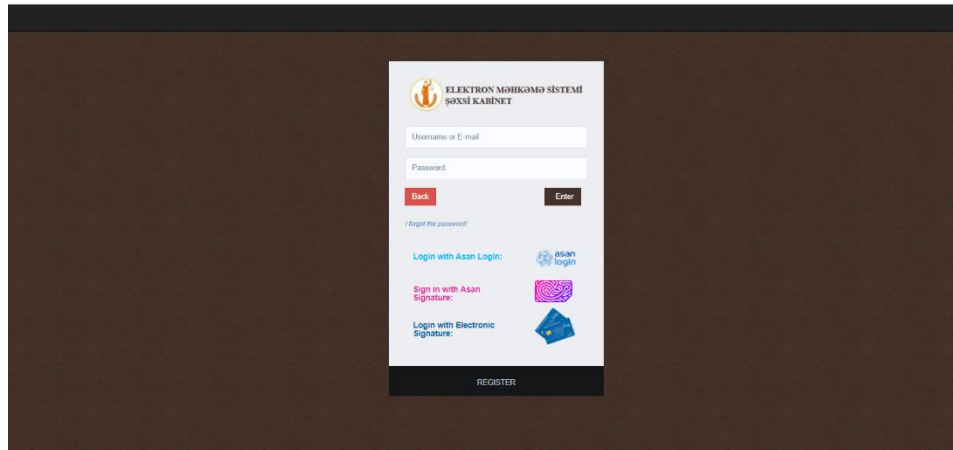
² Положення про інформаційну систему «Електронний суд», ст. 6 (<https://president.az/articles/38919>)

³ Посібник із використання системи ведення справ, 2017 рік (можемо надіслати за запитом)

⁴ Наказ Президента Азербайджанської Республіки про затвердження «Плану дій на оголошення 2013 року «Роком інформаційно-комунікаційних технологій» в Азербайджанській Республіці» (28 березня 2013 року) (<http://eganun.gov.az/framework/25505>)

стратегічної мети **Мін'юст** у співпраці зі **Світовим банком** реалізував проєкт (JSSIP) розвитку електронних послуг у судах, а 13 лютого 2014 року запущено портал державних електронних послуг судів (Електронний кабінет) як окремий модуль AZEMIS.

Починаючи із зазначеної дати Електронний кабінет (спеціальний портал *e-mehkeme.gov.az*)⁵ дозволяє сторонам формувати та подавати процесуальні документи до суду в електронній формі, ознайомлюватися з документами електронної справи, керувати інформацією про судовий збір, про понесені судові витрати та штрафи. Клієнти мають доступ до електронних послуг суду через електронний кабінет кількома зручними способами. Учасник може **увійти до кабінету через Портал електронного уряду** – централізовану адміністровану державою платформу з надання державних електронних послуг, **використовуючи один із таких інструментів:**

- ✓ електронний підпис;
- ✓ підпис Asan;
- ✓ спеціальний логін, виданий судом.⁶

Учасники процесу можуть формувати та передавати процесуальні документи до суду в електронній формі шляхом:

- ✓ заповнення їх онлайн (існує більше 50 електронних шаблонів);⁷

⁵ <https://e-mehkeme.gov.az:44301/identity/login?signin=f29ec119848f5368bf9d57a38f5c4d04>

⁶ Рішення № 17 Міністерства юстиції Азербайджанської Республіки про затвердження «Регламенту використання інформаційної системи «Електронний суд», ст. 2.5 (<http://www.e-qanun.az/framework/42904>)

- ✓ завантаження зовнішніх документів різного формату або систематизованих архівів;
- ✓ підписання їх електронним підписом (користувач може вибрати певну функцію підписання цілого пакета документів системним електронним підписом; не потрібно підписувати кожен документ окремо).

Варто зазначити, що ця система автоматично заповнює документи тими метаданими, які вже існують в обліковому записі користувачів.

Для ознайомлення з матеріалами справи користувач може в кілька кліків отримати:

- ✓ усі матеріали, які знаходяться в одній електронній справі;
- ✓ матеріали справи у форматі PDF;
- ✓ можливість електронного відстеження стану обробки матеріалів справи;
- ✓ матеріали справи через мобільний додаток та електронний кабінет на платформах IOS та Android⁸

Запроваджено спеціальний функціонал для **управління інформацією про судовий збір, понесені судові витрати або накладені штрафи, включаючи інструменти для здійснення електронних платежів**. Учасники можуть:

- ✓ створювати платіжні доручення;
- ✓ отримувати судові накази;
- ✓ здійснювати оплату безпосередньо через Інтернет-банкінг.

Починаючи з 2014 року по сьогодні AZEMIS **інтегрований з 30 інформаційними системами та реєстрами** інших установ, такими як Азербайджанська інформаційна система автоматизованого оподаткування, інформаційна система Пенітенціарної служби, інформаційна система виконавчого провадження, Реєстр фізичних осіб, Реєстр юридичних осіб, служба Електронного нотаріату, База даних Департаменту дорожньої поліції, інформаційна система електронних кримінальних справ, Державний реєстр нерухомості, інформаційна система банків, кредитних установ, мобільних операторів, роздрібних ринків тощо, і продовжує інтегруватися.⁹ Також під час цих розробок вирішено операційні питання: вирішено проблеми зі швидкістю роботи системи та оптимізовано бізнес-процеси; додано новий функціонал, що дозволяє користувачам ефективно управляти даними, пов'язаними з провадженнями, а також інформувати всі зацікавлені сторони про прогрес у справі.

Нещодавно впроваджені **такі нові функції** AZEMIS:

- ✓ апгрейд системи (вдосконалена архітектура без «слабких місць»);
- ✓ **модернізація систем документообігу та архівування** (з метою більш ефективного управління поточними та «старими» справами та **забезпечення швидкості роботи системи**);
- ✓ апгрейд функціоналу для ведення запису та розшифровки (з метою покращення обробки записаних даних);

---

⁷ https://courts.gov.az/az/main/page/Iddia-rizlr_2774 , https://courts.gov.az/az/main/page/rizlr_2775, https://courts.gov.az/az/main/page/Sikaytlr_2776, https://courts.gov.az/az/main/page/Vsattlr_2777, https://courts.gov.az/az/main/page/Etirazlar_2778

⁸ <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.emehkeme&hl=mk>

⁹ Указ Президента Азербайджанської Республіки про затвердження «Положення про інформаційну систему «Електронний суд» (<http://www.e-qanun.gov.az/framework/45080>)

- ✓ апгрейд функціоналу для подання електронних документів громадянами (додаткові способи оплати, подання документів у справі, що перебуває на розгляді);
- ✓ створення сховища даних (впровадження сучасних систем кібербезпеки);
- ✓ складання звітів за результатами проведення бізнес-аналітики (BI) (розумне динамічне звітування);
- ✓ розширення інтеграції з базами даних інших установ (швидкий та ефективний доступ до процесуально важливих доказів).

Управління та процедура прийняття рішень щодо інформаційної системи. Схема органів та їх обов'язків

В управлінні інформаційними системами є **особлива складність** – ці системи **повинні постійно розвиватися, оскільки інформаційні технології та очікування користувачів дуже швидко змінюються**. Водночас судова система та процесуальне законодавство часто залишаються консервативними та інертними.

Тому система **прийняття рішень та управління** ІТ-системами повинна бути побудована таким чином, **щоб вона могла оперативно реагувати на нові виклики, розумно пристосовуватися до існуючих норм та вимог (іноді ініціюючи законодавчі зміни) та вправно узгоджувати різні інтереси**.

У таких складних сферах, як ІТ, слід чітко встановити, хто:

1. Розробляє стратегічні засади, визначає пріоритети розробок та приймає остаточні «політичні» рішення – **стратегічний рівень**.
2. Приймає рішення щодо заходів, реалізації стратегічних засад, управляє процесом реалізації та фінансами, координує внутрішню та зовнішню комунікацію, керує повсякденними процедурами, наглядає за діяльністю надавачів послуг – **управлінський рівень**.
3. Аналізує процеси, очікування користувачів, синхронізує інтереси та запити користувачів та інших зацікавлених сторін, готує завдання для надавачів послуг, оцінює ризики, зазначає, які проблем потребують вирішення – **операційний рівень**.

У рамках AZEMIS піраміда прийняття рішень виглядає так

Мін'юст разом із іншими відповідними уповноваженими державними органами:

- ✓ формує проєкт стратегії розвитку та основні заходи з розвитку ІТ-систем, подаючи згодом на затвердження Президенту Азербайджанської Республіки;
- ✓ погоджує представлення важливих рішень, змін та пропозицій щодо законодавчих ініціатив відповідним уповноваженим державним органам для обґрунтування;
- ✓ приймає внутрішні нормативні документи щодо бізнес-процесів, інструкції з використання електронної інформаційної системи судової влади тощо;
- ✓ затверджує проєкт плану дій з розвитку ІТ-систем для представлення на затвердження Президенту Азербайджанської Республіки;
- ✓ готує план комунікації з користувачами AZEMIS і представляє на затвердження Кабінету Міністрів;
- ✓ здійснює нагляд за діяльністю робочої групи JSSIP;
- ✓ звітує про прогрес Президентові Азербайджанської Республіки;
- ✓ призначає керівний комітет та робочі групи у конкретних проєктах, координує та надає підтримку в їхній діяльності.

Робоча група «Проєкту щодо надання судових послуг та створення інтелектуальної інфраструктури» (JSSIP):

- ✓ вносить пропозиції та розробляє проєкти документів Мін'юсту;
- ✓ вносить пропозиції щодо законодавчих ініціатив до Мін'юсту;
- ✓ розробляє проєкт плану дій з розвитку ІТ-систем;
- ✓ готує проєкти внутрішніх положень та інструкцій щодо використання електронної інформаційної системи судової влади;
- ✓ готує інвестиційні проєкти та бюджетні запити;
- ✓ здійснює управління інвестиційними проєктами та ресурсами ІТ;
- ✓ організовує тендери та шукає зовнішніх постачальників послуг (компанії, які розробляють окремі рішення та забезпечують технічне обслуговування, надають послуги кібербезпеки тощо);
- ✓ реалізовує комунікаційний план та навчальні програми для користувачів AZEMIS;
- ✓ звітує про прогрес перед Мін'юстом;
- ✓ контролює хід реалізації проєкту;
- ✓ підтримує інформаційну систему «електронний суд»;
- ✓ оцінює ризики проєкту та звітує / пропонує рішення Мін'юсту;
- ✓ приймає оперативні рішення.

Спеціальна група користувачів «Проєкту щодо надання судових послуг та створення інтелектуальної інфраструктури» (JSSIP):

- ✓ висловлює очікування та запити користувачів;
- ✓ реалізує оперативні рішення;
- ✓ здійснює аналіз процесів і пропонує відповідні електронні інструменти, що втілюють у собі певний процес;
- ✓ консультує постачальника послуг з позиції користувача;
- ✓ виявляє недоліки системи та повідомляє про це робочу групу JSSIP;
- ✓ надає підтримку «зсередини» робочій групі JSSIP.

Схема здійснення управління та прийняття рішень у AZEMIS: як це працює на практиці

У випадку AZEMIS, Мін'юст приймає «політичні» рішення та розробляє стратегічні рекомендації для подальшого затвердження Президентом Азербайджанської Республіки щодо того, як слід розвивати систему з огляду на інші системи та реєстри (чи зливати їх в одну, чи просто інтегрувати, наприклад, з ІС Генеральної прокуратури), а також ініціює обговорення процедурних змін, які могли б спростити процедуру та дозволити більш ефективно використовувати технології (наприклад, зменшити кількість документів, що надаються сторонами, якщо ІТ-система та інтеграція дозволяють судді отримувати інформацію безпосередньо з державних реєстрів; розширити можливостей проведення засідань у кримінальних справах дистанційно тощо). У грудні 2018 року **Президент Азербайджанської Республіки затвердив план дій щодо реалізації Державної програми розвитку судової влади Азербайджану в 2019-2023 роках.**¹⁰ Два з 8 напрямків присвячені розробці ІТ-інструментів, що сприятимуть ефективному здійсненню правосуддя. **Вдосконалення AZEMIS є пріоритетом серед цих питань** (див. нижче).

6.2. Розширене застосування сучасних технологій у діяльності судової влади та судів				
№	Назва заходу	Виконавець	Період виконання (роки)	Очікуваний результат / статус
6.2.1.	Вжиття заходів для розширення сфери використання інформаційно-комунікаційних технологій (далі – ІКТ) у судовій системі та судах, збільшення кількості електронних послуг, що надаються Міністерством юстиції Азербайджанської Республіки, застосування нових інноваційних методів при наданні цих послуг та розробка мобільних версій таких послуг.	Мін'юст	2019-2023	Цифровізація всієї судової інфраструктури, легкий доступ до додаткових судових послуг за допомогою мобільних додатків / у роботі (мобільний додаток «Електронний кабінет» завершено).
6.2.2.	Розробка довгострокової стратегії застосування ІКТ у судовій системі для забезпечення переходу до електронного уряду.	Мін'юст	2019	Завершено.
6.2.3.	Вжиття заходів для вдосконалення веб-сайтів Міністерства юстиції з метою полегшення доступу населення до інформації та розробки нових версій цих сайтів.	Мін'юст	2019	Доступ до сервісів Мін'юсту на їхніх веб-сайтах без виникнення системної помилки / Завершено.
6.2.4.	Удосконалення діяльності «Call-центру» Міністерства юстиції із застосуванням сучасних ІКТ, створення та постійне вдосконалення «гарячої лінії» у повній відповідності до вимог законодавства щодо діяльності call-центрів.	Мін'юст	2019-2023	У роботі.
6.2.7.	Вжиття заходів для створення єдиної мережевої інфраструктури ІКТ, яка б охоплювала всі судові органи.	Мін'юст	2019-2023	Сприяння забезпеченню судової інфраструктури необхідними пристроями для доступу до електронного функціоналу / у роботі.

¹⁰ Наказ Президента Азербайджанської Республіки про затвердження «Державної програми розвитку судової влади Азербайджану в 2019-2023 роках» (<https://president.az/articles/31141>)

6.2.8.	Створення «Єдиного порталу правосуддя», який би дозволив фізичним та юридичним особам отримувати інформацію з одного джерела та користуватися електронними послугами.	Мін'юст	2019-2021	Створення веб-сайту, що складається з електронних послуг та інформації про систему правосуддя/ Завершено.
6.2.10.	Вдосконалення функціоналу системи «Електронного виконання», у тому числі: <ul style="list-style-type: none"> - забезпечення повноцінного застосування системи в усіх органах виконавчої влади; - інтеграція державних установ, банків та кредитних організацій з електронними базами даних; - створення в системі електронної інформаційної підсистеми «Реєстру боржників»; - створення в межах системи функціоналу електронного аукціону; - миттєва передача електронної інформації про виконавчі написи нотаріусів до відповідних органів виконавчої влади в автоматичному режимі для отримання та виконання. 	Мін'юст	2019-2023	Розширення функціоналу системи «Електронного виконання» / У роботі (завершено все, крім «електронного аукціону»).
6.2.15.	Організація відео конференції з ув'язненими, застосовуючи сучасні ІКТ для модернізації діяльності пенітенціарних установ і більш ефективного забезпечення прав ув'язнених та обвинувачуваних.	Мін'юст	2020-2022	Відсутність потреби у відвідуванні приміщення суду ув'язненими / Завершено.
6.2.19.	Створення системи електронного документообігу (СЕД).	Мін'юст	2019-2020	Тепер члени JSSIP зможуть отримувати завдання від Мін'юсту, запити від фізичних та юридичних осіб, надсилати відповіді до Мін'юсту, фізичних та юридичних осіб через систему внутрішнього зв'язку
6.2.20.	Забезпечення функціонування основного та резервного центру даних Міністерства юстиції.	Мін'юст	2019-2020	Створення сучасних стандартів судової кібербезпеки / Завершено.
6.2.21.	Створення необхідної інфраструктури для застосування інформаційної системи «Електронний суд», створеної за наказом Президента Азербайджанської Республіки № 268 від 13 лютого 2014 року в рамках «Проекту щодо надання судових послуг та створення інтелектуальної інфраструктури», що реалізується спільно зі Світовим банком.	Мін'юст, Мінфін, Мінекономіки	2019-2020	Цифровізація всіх судів Республіки для використання електронної інформаційної системи / У роботі (зі 117 судів залишається 13).
6.2.24.	Завершення створення автоматизованої інформаційної системи управління кадрами, вдосконалення її функціональних можливостей, використання системи в захищеній єдиній електронній мережі та інтеграція електронних баз даних у систему, необхідну для ефективного управління персоналом.	Мін'юст	2019	Завершено
6.6. Вдосконалення діяльності та інфраструктури судів				

6.6.1.	<p>Щодо застосування інформаційної системи «Електронний суд» з метою забезпечення прозорості у здійсненні правосуддя, ефективного захисту прав і свобод людини і громадянина, більш широке використання сучасних інформаційних технологій у цій галузі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розробка правил використання системи та вдосконалення законодавства про діловодство в судах; - забезпечення поетапного застосування компонентів системи у відповідних судах (у межах юрисдикції Баку, Сумгаїту, Шекі та Нахчівана); - застосування електронних позовів, електронних судових процесів та електронного документообігу з вивченням міжнародного досвіду; - вивчення міжнародного досвіду застосування електронних підписів у судовій діяльності, підготовка пропозицій щодо розширеного використання електронних підписів; - підготовка пропозицій щодо вивчення та застосування міжнародного досвіду з архівування та зберігання електронних та паперових судових документів; - застосування компонента електронного управління для отримання електронних аналітичних та статистичних звітів; - вжиття заходів для вдосконалення єдиного веб-порталу судової системи, посилення кадрового ресурсу судової системи для забезпечення її сталої інформаційної компетентності. 	Мін'юст	2019-2023	У роботі.
---------------	--	---------	-----------	-----------

Як вбачається з вищезазначеної стратегії, вона включає не лише рекомендації та конкретні заходи, а й показники, терміни, відповідальних посадових осіб. **Мін'юст готує періодичний звіт про стан виконання роботи, представляє Президенту та обговорює можливі зміни, ризики, нові виклики** тощо. Члени робочої групи JSSIP, деякі з яких самі є суддями, багато знають про практичні аспекти використання системи та нові рішення. Тому такі обговорення є дуже важливими та корисними для подальших напрацювань, а також для планування відповідних навчальних заходів, коригування схеми комунікації та наставництва.

Мін'юст відповідає за реалізацію стратегічних цілей у розвитку ІТ-систем та рішень у судовій системі. Від імені цього органу **робоча група JSSIP діє як менеджер інвестиційних проєктів, відповідає за щоденне обслуговування та адміністрування AZEMIS, залучає зовнішніх підрядників для отримання відповідних послуг та контролює якість цих послуг, підтримує діяльність спеціальних груп користувачів, координує мережу ІТ-наставників у судах, готує відповідні навчальні програми для користувачів AZEMIS** тощо. Для виконання цих функцій робоча група JSSIP має **фахівців з інформаційних технологій**, які є менеджерами ІТ-проєктів, ІТ-службою технічної підтримки, ІТ-адміністраторами (загалом 5-6 працівників). Вони тісно співпрацюють з іншими відповідними фахівцями робочої групи JSSIP, наприклад:

- ✓ фахівцем зі стратегічного планування – для підготовки інвестиційних проєктів та бюджетних запитів;
- ✓ юридичним відділом – для аналізу бізнес-процесів та процедур, з'ясування очікувань суддів та працівників суду, підготовки законопроекту та судових аналітичних даних тощо;
- ✓ фахівцем з питань закупівель – для розробки технічних завдань та організації процедур здійснення закупівель (це досить складно – є різні надавачі різних послуг, бо встановлено законодавчі вимоги щодо заборони концентрації закупівель для забезпечення ринкової конкуренції; таким чином, робоча група JSSIP працює з 3-5 різними постачальниками послуг для AZEMIS одночасно).

Робоча група JSSIP складається з суддів, представників Мін'юсту, виконавців, постачальників послуг, таких як ІТ-експерти, правові аналітики та інші зацікавлені сторони (наприклад, якщо йдеться про проєкт зі створення електронної кримінальної справи, участь беруть представники прокуратури та слідчих органів).

Спеціальні групи вважаються, по-перше, безпосереднім «рупором» запитів та очікувань користувачів, а по-друге, найкращими експертами з аналізу процедур та бізнес-процесів. Тому при розробці функціоналу AZEMIS **до складу спеціальних груп користувачів завжди входять основні користувачі системи**: суддя, помічник судді, секретар суду, інші працівники апарату (реєстратор тощо). Також у роботі групи беруть участь ІТ-експерти та юридичні аналітики, а також постачальники послуг з робочої групи JSSIP та / або зовнішні експерти (наприклад, адвокати, якщо мова йде про зовнішній портал послуг; фахівці з кібербезпеки; фахівці із захисту даних; програмісти; тощо). **Особовий склад кожної групи залежить від конкретного завдання. Основними принципами ефективної роботи спеціальної групи є:**

- ✓ до складу спеціальної групи користувачів входять усі основні користувачі системи, немає особливих обмежень щодо їхньої кількості;
- ✓ члени спецгрупи користувачів не відбираються офіційно, а лише з огляду на їхню зацікавленість, компетентність, досвід і найголовніше – **добровільну готовність** допомагати робочій групі;
- ✓ залучення **першочергових користувачів** є надзвичайно важливим;
- ✓ спеціальна група користувачів повинна бути **націлена на виконання конкретного завдання**, а не на здійснення широкого спектру напрацювань. Наприклад, якщо є завдання розробити рішення щодо архівування, електронного підпису та онлайн-медіації, слід створити різні спеціальні групи користувачів; так, наприклад, фахівці з архівування повинні брати участь у розробці рішення для архівування, але не для онлайн-медіації – там повинні працювати медіатори;
- ✓ якщо є одне складне напрацювання (наприклад, впровадження нових модулів у різних типах процедур), слід сформулювати **спеціальні підгрупи користувачів** для цивільного процесу, кримінального процесу, адміністративного судочинства з кількома спільними членами (наприклад, робоча група представників JSSIP) з метою збереження спільного бачення;
- ✓ **системний менеджер (у випадку AZEMIS – робоча група JSSIP) завжди повинен входити до складу спеціальних груп користувачів**, щоб тримати руку на пульсі. Координатор робочої групи JSSIP завжди є суддею;
- ✓ **системний менеджер має забезпечувати ефективну інформаційну та технічну підтримку спеціальних груп користувачів**. Члени спеціальних груп користувачів

- повинні отримувати відповідні матеріали-інформацію, а також питання до обговорення заздалегідь, аби бути в змозі виконати «домашнє завдання»;
- ✓ обговорення та особливо висновки та пропозиції спеціальної групи користувачів **повинні фіксуватися**. Вони є основою для постановки конкретних завдань перед постачальниками послуг та оновлення електронної системи.

Головні рекомендації

1. Поглиблене стратегічне планування та керування всіма ІТ-ініціативами й напрацюваннями з боку вищого органу суддівського врядування.
2. Чітке визначення повноважень, функцій та відповідальності на 3 основних рівнях: стратегічному, управлінському, операційному.
3. Ефективна координація та контроль управління з боку стратегічного органу (звітування) та контроль на операційному рівні з боку керівництва.
4. Залучення основних користувачів та зацікавлених сторін до прийняття рішень та розробки починаючи з найперших кроків.
5. Мотивування спеціальних груп користувачів до надання допомоги робочій групі JSSIP має бути важливою частиною навчання.
6. Керівник ІТ-системи та ресурсів завжди відповідає за кінцевий результат (не суди, а постачальник послуг робочої групи JSSIP).
7. Члени спеціальної групи користувачів та їхня готовність сприяти вдосконаленню системи є ключем до ефективної роботи.
8. Постачальник послуг не є розробником удосконалень та рішень – він лише реалізує ідеї та рішення, засновані на пропозиціях спеціальної групи користувачів та сформульовані системним менеджером.
9. Завдання для спеціальної групи користувачів мають бути чітко визначені і поставлені дуже конкретно. Не повинно бути широкого кола завдань для однієї спеціальної групи користувачів. Створення спеціальних підгруп користувачів є слушним рішенням при реалізації складних ІТ-проектів.
10. Пропозиції, висновки обговорень у рамках спеціальної групи користувачів повинні фіксуватися.

ЛАТВІЯ

Латвійська судова інформаційна система. Загальний опис

Відповідно до Закону про судову владу, **Судова інформаційна система (СІС)** Латвії є державною інформаційною системою, розробленою урядом Латвії (Міністерством юстиції). Завданням системи є забезпечення автоматизованого діловодства в рамках судового провадження з можливістю реєстрації справи, обробки та збереження даних, оперативного контролю за станом

справи, ефективного обміну інформацією (даними) між судами та іншими установами, а також автоматичною підготовкою статистичних звітів.

У Латвії існує **єдина централізована СІС**, яка розроблена в 1998 році і запроваджена в 1999 році (у судах по всій країні в 2003 році). Система підтримується та розробляється Судовою адміністрацією Латвії і наразі перенесена на нову платформу в рамках проекту E-case (Електронна справа).

Системою користуються всі суди Латвії (окружні суди, апеляційні суди та Верховний Суд).

Судова адміністрація Латвії – це установа, підпорядкована Міністру юстиції, створена в 2004 році, що забезпечує централізовану адміністративну підтримку (управління кадрами, планування бюджету та фінансів, матеріально-технічну підтримку, розвиток ІТ, проекти та співпраця) усім окружним (9 судів) та апеляційним судам (6 судів) Латвії.

У Латвії 550 суддів та 1700 працівників суду. Персонал Судової адміністрації налічує 100 осіб, а сама установа розташована в Ризі, столиці Латвії. Директор Судової адміністрації безпосередньо підпорядковується Міністру юстиції та має статус спостерігача в Раді суддів.

Доступ до СІС забезпечується через веб-браузер. СІС має модульну будову та складається з таких модулів:

- ✓ реєстрація та зберігання інформації (даних), документів;
- ✓ ведення справ (доступні зразки рішень);
- ✓ випадковий розподіл справ;
- ✓ реєстрація та контроль за виконанням рішень;
- ✓ реєстри (обмін даними);
- ✓ судова практика;
- ✓ пошук інформації (даних);
- ✓ статистика;
- ✓ контроль якості.

Уряд (Кабінет Міністрів) визначає мінімальний обсяг інформації, що реєструється в системі. Такими даними (інформацією) є:

- ✓ інформація про справу або матеріали;
- ✓ інформація про учасників справи;
- ✓ інформація про засідання у справі;
- ✓ інформація про письмове провадження;
- ✓ інформація про хід розгляду справи або матеріалів;
- ✓ інформація про заяви або вимоги, отримані під час розгляду справи або що містяться в матеріалах;
- ✓ інформація про рішення, прийняті під час розгляду справи або що містяться в матеріалах, які при цьому не вирішують справу по суті;
- ✓ інформація про передачу справи чи матеріалів;
- ✓ інформація про виокремлення справи або матеріалів та об'єднання справ або матеріалів;
- ✓ інформація про результати розгляду справи або матеріалів;
- ✓ інформація про прийняті рішення;
- ✓ інформація про скарги (оскарження);
- ✓ інформація про додавання рішення до бази даних судової практики;
- ✓ інформація про посилання на норми міжнародного права;
- ✓ особлива інформація, що має бути включена до цивільних, кримінальних чи адміністративних справ та справ про адміністративні правопорушення.

Розподіл справ у СІС може здійснюватися автоматично або вручну (головою суду). Модуль запроваджений у 2007 році, і нині справи розподіляються відповідно до «Наказу про основні принципи спеціалізації та визначення навантаження суддів», затвердженого в 2016 році Радою суддів.

Основні принципи є такими: суддя спеціалізується на одному або кількох видах провадження: цивільному, кримінальному, адміністративному або про адміністративне правопорушення, спеціалізація визначається у відсотках – максимум 100%. Справи діляться на: спеціалізовані, неспеціалізовані та пропорційно розподілені. Враховується навантаження судді, і можна встановити «верхній кордон розподілу», аби обмежити максимальну кількість справ, що може бути розподілена на одного суддю на день. Є можливість вказати, що суддя відсутній, і справи під час відсутності судді розподілятися на нього/неї не будуть.

Система взаємодії з такими реєстрами: Державний єдиний комп'ютеризований земельний реєстр, ІС паспортів та уніфікованих міграційних даних, Кадастрова інформаційна система, ІС Департаменту пенітенціарної служби, ІС Управління безпеки дорожнього руху, Реєстр юридичних осіб та інші реєстри.

Дані (інформація) передаються до інших ІС: ІС з питань неплатоспроможності, ІС тюрем, Реєстр штрафних санкцій, ІС органів прокуратури.

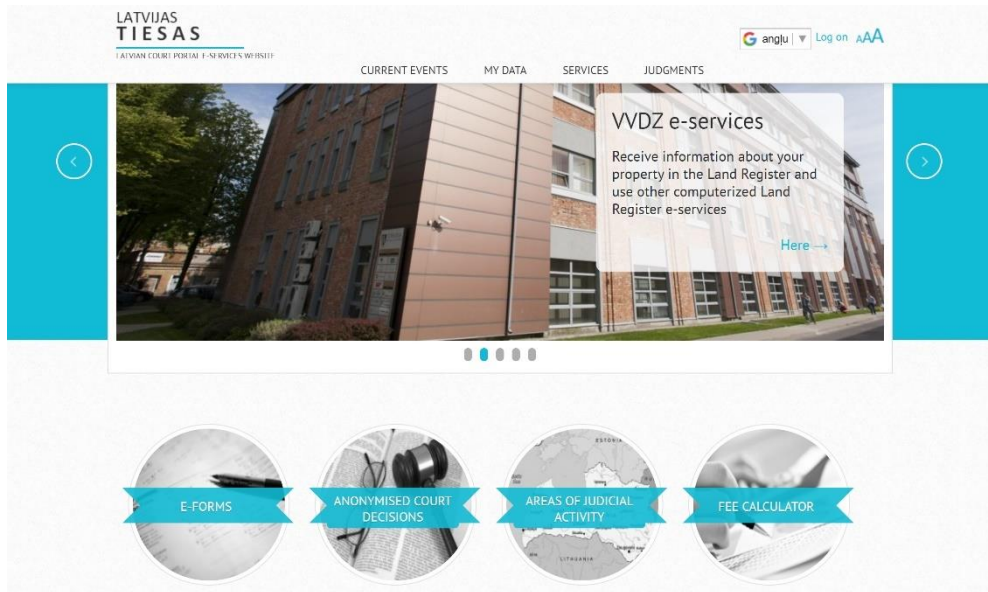
Система розподілу даних та електронні послуги запроваджені в 2012 році як рішення для обміну даними в межах СІС у рамках проєкту «Модернізація судів у Латвії».

Рішення доступні за посиланням <https://manas.tiesas.lv> (переклад: «мої суди»). Система розподілу даних складається з таких компонентів:

- ✓ інформація, що перебуває в публічному доступі;

- ✓ додаткові рішення (електронні послуги), доступні автентифікованим (авторизованим) користувачам.

Цільова аудиторія: адвокати, прокурори, студенти, сторони у справі.

Загальнодоступна інформація:

- ✓ пошук суду;
- ✓ калькулятор збору;
- ✓ електронні шаблони;
- ✓ календарі судів;
- ✓ деперсоналізовані рішення;
- ✓ судова практика (база даних Верховного Суду);
- ✓ юридична консультація в режимі онлайн.

Календарі адвокатів синхронізовані з СІС для забезпечення планування судових засідань.

Аудіопротоколи інтегровані в СІС. Система маркування аудіопротоколів судових засідань запроваджена в 2013 році в рамках проєкту «Фіксування судових засідань за допомогою технічних засобів». У 2015 році проєкт включений до переліку номінантів премії «Кришталеві ваги правосуддя». Дані автоматично отримуються із СІС.

База даних анонімних судових рішень доступна безкоштовно. Метою бази даних є оприлюднення латвійської судової практики, тим самим полегшуючи функції судів, а також покращуючи доступ до судових рішень для тих, хто зацікавлений у судовій практиці. База даних містить рішення адміністративних судів, опубліковані починаючи з січня 2007 року, рішення окружних, обласних судів та Верховного Суду, опубліковані починаючи з вересня 2013 року. Рішення суду до вересня 2013 року видаються за окремою заявою Судовою адміністрацією або судом.

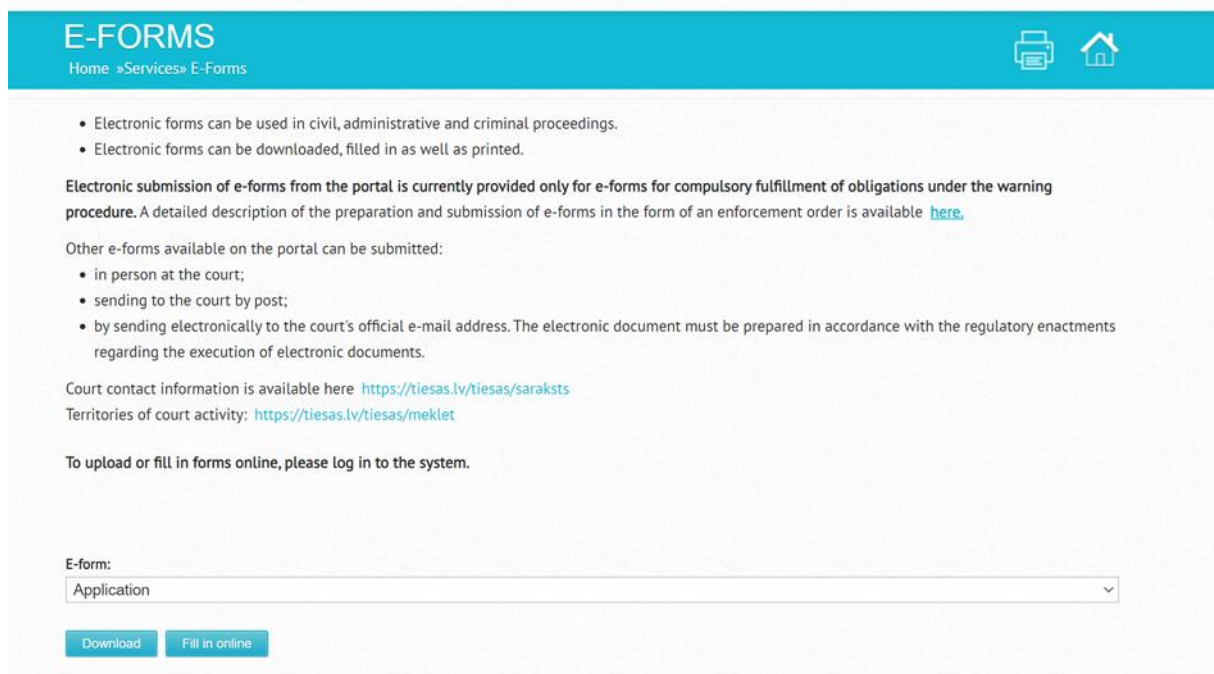
Юридична консультація в режимі онлайн – це новий інструмент, доступний в режимі онлайн, який представлений на публічному порталі та пов'язаний з електронними

формами на випадок, якщо користувач вирішить звернутися до суду для вирішення спору. Метою є проведення свого роду опитування, яке допоможе потенційному користувачеві суду розібратися з правовою ситуацією та дозволить надати юридичну консультацію в режимі онлайн. Інструмент є безкоштовним і доступним у наступних сферах:

- ✓ грошові вимоги;
- ✓ вимоги в спрощеному провадженні;
- ✓ вимоги щодо технічного обслуговування;
- ✓ розірвання договору оренди;
- ✓ припинення спільного володіння;
- ✓ розподіл спільного майна подружжя;
- ✓ розлучення;
- ✓ права доступу;
- ✓ вимоги щодо заробітної плати.

Автентифікованим (авторизованим) користувачам доступні такі електронні послуги:

- ✓ Мої справи (можливість стежити за справою, можливість сторін отримати доступ до документів та аудіопротоколів);
- ✓ Електронний шаблон, електронні форми, що подаються в режимі онлайн.

The screenshot shows the 'E-FORMS' section of a website. At the top, there is a blue header with the text 'E-FORMS' and a navigation path 'Home » Services » E-Forms'. To the right of the header are icons for a printer and a home button. Below the header, there is a list of bullet points:

- Electronic forms can be used in civil, administrative and criminal proceedings.
- Electronic forms can be downloaded, filled in as well as printed.

 A paragraph follows: 'Electronic submission of e-forms from the portal is currently provided only for e-forms for compulsory fulfillment of obligations under the warning procedure. A detailed description of the preparation and submission of e-forms in the form of an enforcement order is available [here](#).'

 Another paragraph states: 'Other e-forms available on the portal can be submitted:

- in person at the court;
- sending to the court by post;
- by sending electronically to the court's official e-mail address. The electronic document must be prepared in accordance with the regulatory enactments regarding the execution of electronic documents.

 Court contact information is available here <https://tiesas.lv/tiesas/saraksts>

 Territories of court activity: <https://tiesas.lv/tiesas/meklet>

 To upload or fill in forms online, please log in to the system.

 Below this text is a form with a dropdown menu labeled 'E-form:' containing the option 'Application'. Underneath the dropdown are two buttons: 'Download' and 'Fill in online'.

Авторизація забезпечується за допомогою:

- ✓ пароля (надається Судовою адміністрацією),
- ✓ електронного підпису, електронної ID,
- ✓ інтернет-банкінгу (через портал Latvija.lv).

The screenshot shows the authorization interface for 'CAUR LATVIJA.LV'. It features a grid of logos for various banks and services:

 Below the grid, the text 'CAUR LATVIJA.LV' is displayed on the left, and on the right, there are two buttons: a question mark '?' and 'Autorizēties'.

Застосування рішень бізнес-аналітики та відкриті дані суду

Крім того, слід зазначити, що для полегшення підготовки статистичних звітів на основі даних (інформації), вилучених із СІС та інших ІС, якими керує Судова адміністрація, працівники судової адміністрації використовують рішення бізнес-аналітики (BI) (MicroStrategy).

Доступ забезпечується працівникам Судової адміністрації, Міністерства юстиції та головам судів. Наразі Судова адміністрація працює над візуалізацією даних суду (створенням інформаційних панелей) з метою забезпечення більш широкого використання судових даних головами судів.

Починаючи з 2019 року судові дані (отримані з СІС за допомогою рішень бізнес-аналітики) є відкритими для громадськості та доступні на порталі <https://dati.ta.gov.lv>.

Оскільки основним завданням цього огляду не є надання інформації про використання рішень бізнес-аналітики та відкритих даних, більш ґрунтовна інформація про досвід Судової адміністрації Латвії може бути отримана додатково.

Перспектива розвитку: електронна справа та СІС 2

Основні напрацювання в СІС наразі здійснюються в рамках проекту E-case, запущеного в 2018 році. Судова адміністрація Латвії відповідає за керівництво та управління проектом на всіх рівнях:

- ✓ розробка електронної справи: взаємодія з органами прокуратури, тюрмами та службою пробації;
- ✓ розробка нового програмного забезпечення для СІС (СІС 2)

2018

- Розроблено стратегічне бачення нової технологічної платформи
- Розроблені технічні описи

2019

- Угода про розробку платформи E-case та СІС 2
- Розпочато розробку нової технологічної платформи

2020

- Перенесення процедури розгляду адміністративних порушень на нову технологічну платформу
- Розробка спільних (загальних) використовуваних компонентів E-case

2021

- Запуск порталу E-case
- Запуск спільних компонентів E-case (взаємодія між IC)

2022

- Кримінальне провадження перенесено на нову технологічну платформу
- 1 етап розробки E-case завершено (взаємодія між IC)

2023

- Інтеграція етапу досудового слідства до платформи E-case
- Запуск єдиного порталу E-case
- Розробка та впровадження модулю транскордонної співпраці

Слід згадати про такі недоліки, що стали передумовою розробки E-case та запуску SIC 2

- ✓ Оскільки інформаційна система розроблена в 1998 році і постійно розвивалася, серед іншого була запроваджена Система розподілу даних - існуюча платформа технологічно застаріла, отже, подальший розвиток системи забезпечувати складно.
- ✓ Поточна SIC не була створена для того, щоб взаємодіяти з іншими IC, і неможливо забезпечити спільне зберігання матеріалів у системі, тому неможливо перейти до повністю електронного провадження.
- ✓ Рішення завантажуються до SIC, і не всі дані (інформація) доступні в структурованому вигляді. Таким чином, не завжди можливо створити шаблони рішень.
- ✓ Високі витрати, марні ресурси часу для повторної реєстрації даних (інформації) в системі, проблеми безпеки та інші аспекти.

Після запровадження об'єднаної E-case та забезпечення взаємодії з органами прокуратури, тюрмами та службою пробації планується забезпечити взаємодію з іншими IC: реєстрами Міністерства внутрішніх справ, державної поліції, судмедекспертів.

Найважливішими аспектами розвитку SIC є забезпечення повністю електронного циклу в рамках процедури, скорочення тривалості провадження та забезпечення доступу до інформації, включаючи повністю електронний обмін інформацією між судом, сторонами та іншими учасниками судового провадження.

Відповідно до стратегічного бачення (концепції) E-case рішення, яке розробляється, передбачає як розвиток існуючої IC, так і запуск нових рішень.

Портал E-case має стати новим Порталом розподілу даних, що забезпечує єдиний доступ до послуг, пов'язаних із судовим провадженням. Користувачі порталу: сторони, адвокати, експерти, працівники та клієнти служби пробації, ув'язнені та їхні родичі. Новий портал надаватиме більш широкий спектр послуг, які зараз представлені на Порталі розподілу

даних, таким чином, можна буде подати процесуальний документ через єдиний портал і в органи прокуратури, і в службу пробації, і в органи виконання покарань. Можна буде отримати доступ до календарів суду, стежити за ходом справи, а також підписатися на оновлення повідомлень, що публікуються на порталі, ввівши свою електронну адресу.

Електронний каталог справ буде розроблений з метою забезпечення централізованого ведення справ, контролю права доступу та обміну даними у справі між ІС, інтегрованими в E-case (на 1 етапі E-case ІС органів прокуратури, пробації, пенітенціарної системи, судів (CIC2) та громадський портал E-case будуть взаємодіяти). Електронний каталог слугуватиме пунктом обміну інформацією, але матеріали справи зберігатимуться в системі, де вони спочатку будуть зареєстровані. Наприклад, якщо прокуратура реєструє докази у відеоформаті, докази зберігатимуться в ІС органів прокуратури, але за підтримки електронного каталогу справ судді та працівники суду матимуть доступ до доказів через CIC2, а сторони – через портал E-case.

Об'єднані календарі будуть запроваджені для того, щоб забезпечити можливість централізованого планування заходів, пов'язаних із судовим розглядом, використанням відеоконференцій, проведенням експертизи, конвоюванням ув'язнених.

7 електронних послуг, які планується запровадити в рамках проєкту E-case:

- ✓ електронні форми;
- ✓ можливість отримання доступу до матеріалів справи;
- ✓ можливість отримання електронних рішень;
- ✓ оплата рахунків-фактур;
- ✓ календар адвокатів;
- ✓ моніторинг судового провадження;
- ✓ моніторинг судових даних.

З метою забезпечення впровадження E-case на практиці, зали судових засідань обладнані додатковими екранами для суддів та сторін (див. фото).

Управління, підтримка та розвиток СІС, законодавча база та отримані практичні уроки

Відповідно до Закону «Про судову владу» (стаття 28.6 Судова інформаційна система) з урахуванням права власності, яке Латвія має на СІС, передбачається, що підтримка та розвиток інформаційної системи фінансуються з державного бюджету. На практиці розвиток СІС широко підтримується за рахунок коштів ЄС та інших інструментів підтримки.

Розробка програмного забезпечення та електронних послуг передається підрядникам, а не забезпечується працівниками Судової адміністрації.

Відповідно до згаданого Закону Судова адміністрація є керівником та власником СІС. Кабінет міністрів визначає процедури створення, утримання та використання СІС, а також мінімальний обсяг даних, який вона повинна містити, з урахуванням обмежень, визначених законами та нормативними актами. Інформація, включена до СІС, є

інформацією з обмеженим доступом, за винятком бази даних судової практики, яка перебуває в загальному доступі.

На практиці Судова адміністрація забезпечує:

- ✓ щоденну підтримку користувачів СІС;
- ✓ розвиток СІС.

Управління, підтримку та розвиток СІС забезпечує Департамент ІС та технологій Судової адміністрації на чолі з директором Департаменту ІС та технологій.

Директор Департаменту ІС та технологій безпосередньо підпорядковується Директору Судової адміністрації. У рамках Департаменту функціонують 3 підрозділи: підрозділ розвитку ІС (13 співробітників); підрозділ підтримки користувачів ІС (12 співробітників); технологічний підрозділ ІС (3 співробітники). Інші підрозділи Судової адміністрації (проекти та міжнародне співробітництво) також беруть участь у розвитку СІС.

Підрозділ щоденної підтримки користувачів ІС відповідає за технічну підтримку користувачів СІС, надання прав доступу, консультування користувачів, навчання використанню СІС. Підрозділ розвитку ІС несе відповідальність за планування та управління розвитком системи, створює та очолює робочі групи, які працюють над розвитком СІС.

На практиці **керівник проєкту** (працівник Судової адміністрації) призначається, наприклад, щодо таких ініціатив, як розробка E-case (електронної справи). **На операційному рівні керівник проєкту** відповідає за комунікацію з ІТ-спеціалістами, відповідальними за розробку програмного забезпечення, комунікацію з користувачами (суддями та працівниками судів), з іншими залученими установами (наприклад, пенітенціарною службою, органами прокуратури тощо). Керівник проєкту планує бюджет проєкту, комунікаційну діяльність та інші питання, координує різні аспекти, пов'язані з проєктом, з іншими підрозділами Судової адміністрації (фінансовим департаментом, піар-менеджером тощо). Керівник проєкту, як правило, не є директором Департаменту ІС та технологій, але є працівником підрозділу розвитку ІС. Керівнику проєкту допомагають координатори проєкту (також з числа працівників Судової адміністрації).

На управлінському рівні керівник проєкту співпрацює з Директором департаменту ІС та технологій та Директором Судової адміністрації з метою прийняття управлінських рішень щодо фінансових питань та питань міжвідомчої співпраці.

На стратегічному рівні забезпечується співпраця з Міністерством юстиції (Мін'юст контролює реалізацію ініціатив розвитку, Державний секретар Мін'юсту очолює Керівні комітети ініціатив розвитку СІС). Забезпечується участь Ради суддів, утім представники та члени секретаріату Ради суддів беруть постійну участь в обговореннях різного рівня, що пов'язані з розвитком СІС.

У цілях подальшого вивчення можна перелічити такі отримані уроки:

- ✓ **Важливість залучення користувачів** на всіх етапах розвитку СІС, особливо на етапі планування. Досвід Судової адміністрації показує, що надзвичайно важливо залучати користувачів (суддів та працівників суду) на якомога більш ранній стадії. Особливо в тому випадку, коли практична розробка СІС (розробка програмного забезпечення)

передається зовнішнім підрядникам. Різні майданчики та шляхи взаємодії можна освоювати на практиці – робочі групи, інтерв'ю, анкети тощо

- ✓ **Важливість залучення ключових партнерів, відповідальних за розробку судової політики.** Ще однією важливою передумовою є залучення всіх партнерів, відповідальних за розробку судової політики загалом – Ради суддів, Верховного Суду, Міністерства юстиції. Функціональні можливості ІС повинні узгоджуватися зі стратегічними цілями розвитку судової політики (наприклад, якщо в межах судової системи триває обговорення рішень для визначення «ваги» справ, водночас має запроваджуватися відповідний технічний механізм розподілу справ у залежності від їхньої «ваги»). Розробка горизонтального стратегічного документа (ІС та технологічні стратегії) із залученням усіх партнерів може допомогти в досягненні поставленої мети.

АВСТРІЯ

Як сучасна та інноваційна організація, австрійська система правосуддя надає необхідні послуги для суспільства. Вона генерує щорічний дохід в розмірі 1,6 млрд євро, і в ній працює близько 11 900 працівників.

Швидкий погляд на показники доходів показує, що системою правосуддя ефективно управляють: приблизно 84 відсотки її витрат покриваються доходами. І в цьому контексті слід мати на увазі, що обов'язки системи правосуддя включають функції (наприклад, у сфері управління в'язницями), від яких, очевидно, не може бути отримано доходу.

Все це, в основному, базується на високому рівні автоматизації та зорганізувалося шляхом поетапного формування впродовж останніх майже 40 років.

Далі подано огляд основних модулів, на яких створена система.

Автоматизація справ у системі правосуддя

Програма автоматизації справ у системі правосуддя (VJ) є основою. Вона допомагає усім судам та прокуратурам у веденні реєстрів понад 66 різних типів проваджень. Деякі типи проваджень (наприклад, процедура платіжного доручення) повністю автоматизовані; судові рішення видаються автоматично та надсилаються централізованою службою поштової розсилки. Документи та рішення передаються через систему електронної передачі юридичних повідомлень (ELC), а судовий збір стягується як безготівковий платіж.

Завдання:

- ✓ адміністрування справ, включаючи внутрішній контроль доступу та реєстрацію доступу;
- ✓ адміністрування організаційних даних (суд, органи прокуратури, в'язниця тощо; відділи; користувачі; ...);
- ✓ автоматизований сервіс розсилки у Федеральному обчислювальному центрі [Bundesrechenzentrum/BRZ];
- ✓ статистика (ключові показники ефективності);
- ✓ адміністрування та стягнення судового збору;
- ✓ пошук за назвою по всій Австрії;
- ✓ функції планування, пошуку та адміністрування;
- ✓ інтегрована обробка тексту (система текстових модулів);
- ✓ пошук соціального страхування (зокрема, встановлення сторонніх боржників/роботодавців пов'язаних із накладанням арешту на доходи);
- ✓ підключення до Системи електронної передачі юридичних повідомлень (ELC у цивільних та кримінальних провадженнях, Центральний реєстр актів цивільного стану [Zentrales Personenstandsregister/ZPR], Відділ реєстрації судимості [Strafregisteramt];
- ✓ інтерфейс до бази даних офіційних публікацій [Ediktsdatei] та інших додатків судової системи;
- ✓ зовнішній електронний пошук справ;
- ✓ онлайн допомога.

Ключові показники за 2019 рік:

- 8000 користувачів у системі правосуддя (з них приблизно 2000 суддів і прокурорів);
- 2,84 мільйона справ (з них 340 000 справ про правосуддя);

- 8,7 мільйона документів подано в електронному вигляді;
- 7,3 мільйона документів надіслано поштою.

Інтегрована електронна допомога прокурорам (EliAs)

EliAs – це електронна інтегрована допомога для прокурорів; IT-рішення призначене для полегшення адміністрування матеріалів справ під час попереднього розслідування кримінальних справ та, здебільшого, для заміни величезної кількості матеріалів у паперовій формі (близько 600 000 на рік). Після завершення стадії початкового формування справи проти невідомих правопорушників (UT) будуть опрацьовуватися через EliAs (близько двох третин усіх справ). Для цього на основі вхідних (через ELC) звітів створюються чітко структуровані файли EliAs, які передаються (окружним) прокурорам. Дотримуючись простих підказок меню, вони можуть безпосередньо припинити провадження відповідно до розділу 197 Кримінально-процесуального кодексу Австрії [StPO] в електронному (безпаперовому) режимі (близько 90% справ проти невідомих правопорушників). На сьогоднішній день близько 2 мільйонів справ закрито виключно в цифровій формі.

Таким чином, переваги, яких можна досягти вже на цьому етапі, включають економію паперу та місця, зменшення навантаження на працівників канцелярії щодо рутинних завдань, які треба виконувати вручну, залишаючи більше місця для підтримки (окружних) прокурорів і, як результат, коротшу процедуру опрацювання та електронне отримання файлів з інших справ.

На наступних етапах проєкту програма була розширена до функції припинення справ проти невідомих правопорушників, включаючи розсилку повідомлень про припинення розгляду справи потерпілим та кримінальній поліції. Застосунок, імплементований у служби моніторингу вхідної пошти, дозволяє сканувати додаткові документи, що отримуються поштою, та інтегрувати їх у файл EliAs. Ця повністю електронна система управління файлами тепер також дозволяє підтримувати служби копіювання файлів для заявників, що здійснюється за допомогою окремого застосунка доставки. Файли в таку та інші програми тепер можуть надсилатися через ELC та інтегруватися у файли EliAs.

IT в адмініструванні в'язницею

Інтегрована система адміністрування в'язницею (IVV):

Метою IVV є комплексне автоматизоване адміністрування ув'язненими. Ця програма, яка використовується з початку 2000 року, включає записи про ув'язнених з основними напрямками адміністрування в'язницею та обчислення строків. За останні кілька років все адміністрування ув'язненими *фактично* замінено електронною системою адміністрування через розширення модулів (наприклад, адміністрування коштів, роботи та планування), і зовсім недавно основна увага приділялася піклуванню за ув'язненими (наприклад, соціальні та медичні послуги).

Для електронної передачі документів (наприклад, звітів про початок терміну ув'язнення або звітів про адміністрування в'язниці) до судів частиною IVV стала внутрішня система електронної доставки.

Електронне управління правозастосуванням (eVM)

Інкорпоруючи Стратегічну ініціативу *Justiz 3.0*, у 2016 році був розроблений початковий модуль програми-наступника eVM. Окрім заміни IVV, метою цієї програми є створення

електронного файлу ув'язненого. В даний час виконані компоненти для петиції про електронне спостереження за ув'язненими та реєстр скарг. Два модулі IVV «*Sozialer Dienst – Соціальна служба*» та «*Klassifizierung – Класифікація*» будуть доступні користувачам у застосунку Електронного управління правозастосуванням (eVM) з 2019 року. Після введення модуля Класифікації буде закладено основу для системи електронного файлу ув'язненого шляхом інтеграції системи подання заявок *Justiz 3.0* та системи управління завданнями *Justiz 3.0*.

Комплексне управління підприємством (IWV)

Система комплексного управління підприємством розроблена для підтримки процесів на комерційних підприємствах. Окрім компонентів бухгалтерських завдань, вона включає управління складом товарів як центральний компонент. Ця функціональність також використовувалася при управлінні лікарськими засобами (включаючи, але не обмежуючись, наркотичні засоби). Нарешті, IWV була вдосконалена функціями у сфері безпеки через адміністрування зброї, замків і ключів.

Крім того, в певних випадках існує можливість використовувати технологію відеоконференцій для обстеження ув'язнених, завдяки чому значно скоротились позапланові переміщення.

На додаток до описаного вище, у сфері адміністрування в'язниці використовуються інші численні ІТ-програми (наприклад, електронне навчання, процедури електронного прийому, переклад за допомогою відеоконференцій, розклад чергувань та облік робочого часу).

Електронна передача юридичних повідомлень (ELC)

Електронна передача юридичних повідомлень із судами запроваджена ще в 1990 році як засіб спілкування зі сторонами, що знаходилася б на однаковому рівні з поданням документів у друкованому вигляді. Впроваджуючи цю систему, Австрія була першою країною у світі, яка встановила електронну передачу юридичних повідомлень.

Електронна передача юридичних повідомлень забезпечує електронний документообіг та автоматичне отримання детальної інформації по справі в ІТ-застосунках системи правосуддя. Це означає прогнозоване скорочення на 130 працівників і передбачає подальшу оптимізацію через збільшення використання ELC.

У 1999 році також відкрито протилежну лінію на «магістралі даних системи правосуддя», що дозволяє електронне обслуговування процесуальних документів у так званому «*Rückverkehr – зворотному зв'язку*». Таким чином щорічно заощадження на оплаті поштових відправлень будуть становити суму в понад 12 мільйонів євро.

У 2007 році електронна передача юридичних повідомлень перенесена на технологію веб-сервісу з використанням MTOM. Доступ до ELC, яка захищена SSL та сертифікатами, можна отримати через декілька точок передачі, що, *серед іншого*, дозволяє надсилати докази у вигляді вкладень у форматі pdf/A разом із поданими в електронній формі короткими описами у вигляді даних XML. З початку 2009 року суди та органи прокуратури передають рішення, стенограми та інші документи у вигляді PDF-файлів через ELC. В даний час ELC має понад 10 000 абонентів із загальним обсягом приблизно 14 мільйонів повідомлень.

З 2013 року громадяни Австрії, що використовують застосунок мобільного телефону для підпису, який називається картою громадянина [*Bürgerkarte*], можуть надсилати всі подання у всі суди та прокуратури в режимі онлайн через веб-портал, що забезпечує захищений зв'язок; а іноземні громадяни, які використовують систему ідентифікації скарг відповідно до Регламенту ЄС eIDAS, можуть це зробити з 2018 року. Як одній з найвидатніших програм електронного урядування в Європі у 2001 році Системі електронної передачі юридичних повідомлень присвоєно марку Електронного урядування ЄС.

Ключові показники за 2017 рік:

- 4,9 мільйона електронних подань документів (на це припадає понад 94% цивільних справ та 76% клопотань про примусове виконання) та
- 8 мільйонів електронних подань документів плюс 2,2 мільйона відповідей на номери справ;
- Загалом 15,1 мільйона операцій.

Застосунок для онлайн подачі документів для залучених експертів і перекладачів

За допомогою цього застосунку призначені судом та сертифіковані експерти та перекладачі, залучені до судового засідання, можуть подавати експертні висновки або переклади, включаючи додатки, захищеним електронним способом до установ системи правосуддя. Аналіз показав, що кожного року надсилається приблизно 150 000 висновків експертів; 48% з них стосуються справ по правам соціального забезпечення (ПСЗ), ще 31% - це цивільні справи (Ц), справи про опіку (О), справи про вчинення злочину (ВЗ) та кримінальні справи. Виходячи з припущення, що дві третини з них придатні для електронної передачі, щороку слід очікувати близько 100 000 потенційних операцій. Інтеграція залучених експертів і перекладачів здійснюється за допомогою смарт-картки/активованої картки громадянина або електронного підпису через мобільний застосунок. Завдяки підключенню до переліку призначених судом та сертифікованих експертів та перекладачів, що залучаються до судового засідання, користувачі отримують персоналізовані документообіг та організацію роботи. Окрім підключення цієї служби до програми автоматизації справ у застосунку «Система правосуддя», також планується подальше використання у Реєстрі юридичних осіб і Земельному кадастрі.

Переваги цього рішення включають економію витрат (зменшення витрат на поштові відправлення, копіювання та обробку), швидшу обробку процесів відправки, стандартизовану передачу через захищені з'єднання та доступність у цифрових форматах для подальшої обробки.

Земельний кадастр [Grundbuch]

На початку 1980-х років у Федеральному обчислювальному центрі була створена база даних про землекористування у співпраці з Федеральним міністерством науки, досліджень та економіки (на той час: Федеральне міністерство з питань будівель та технологій) та Федеральним міністерством конституційних справ, реформ, дерегуляції і правосуддя, що дозволило судам автоматизовано вести Земельний кадастр та геодезичне управління. Ще в 1986 році були можливі «зовнішні пошуки» перенесених Земельних кадастрів. З 1 липня 1999 року австрійський земельний кадастр можна перевіряти через Інтернет з будь-якого

куточка світу. Для зовнішнього пошуку в базі даних Земельного кадастру були створені так звані розрахункові центри [*Verrechnungsstellen*].

Для того, щоб врахувати технологічний розвиток цього застосунку та найкращим чином задовольнити постійно зростаючі потреби економіки та державного управління, а також самої системи правосуддя, було ініційовано проєкт, спрямований на фундаментальну технологічну реформу бази даних Земельного кадастру стосовно всіх його застосунків. На першому етапі реалізації Нового земельного кадастру в 2006 році створено Електронний збірник документів. На даний момент понад 90% документів подається в електронному вигляді. З 2006 року всі документи доступні для перевірки в Інтернеті через розрахункові центри. Після проходження інших ключових етапів, таких як підключення Земельного кадастру до Системи електронної передачі юридичних повідомлень, обробка судового збору в Земельному кадастрі та автоматичне винесення рішень, станом на 7 травня 2012 року була доступна технічно оновлена версія застосунка, що включала нові функції; з середини 2013 року плани поділу ділянок реєструються в Земельному кадастрі автоматично в міжвідомчому співробітництві з геодезичними управліннями. З 2016 року можлива структурована обробка документів на право власності та прав обтяження; а з жовтня 2017 року також систематично та автоматично реєструються права власності ОСББ.

Ключові показники за 2019 рік:

- 3,3 мільйона дійсних аркушів Земельного кадастру (=одиниця реєстрації в Земельному кадастрі);
- 10,2 мільйона земельних ділянок в основному реєстрі;
- 678 967 заявок (з них 65% через ELC);
- 17 мільйонів документів.

Реєстр юридичних осіб [Firmenbuch]

Зміна закону про комерційний реєстр на Закон, що регулює внесення записів до Реєстру юридичних осіб [*Firmenbuchgesetz*] 1 січня 1991 року заклала основу для центрального електронного Реєстру юридичних осіб. Він працює з 17 липня 1991 року.

Реєстр юридичних осіб містить дані всіх австрійських суб'єктів господарювання, які підлягають реєстрації (основний реєстр). Документи, що мають відношення до реєстрації, зберігаються в електронному архіві документів системи правосуддя (Збірник документів – *Urkundensammlung*).

Реєстр юридичних осіб постійно оновлюється та технологічно адаптується до останніх розробок і сучасних умов. Він був інтегрований у сферу послуг системи правосуддя. Заявки можуть подаватися в електронному або у друкованому вигляді.

Публічні оголошення судів, що ведуть Реєстр юридичних осіб, здійснюються повністю автоматично в базі даних офіційних публікацій [*Ediktsdatei*].

16 судів, що ведуть Реєстр юридичних осіб, видають свої рішення та виставляють рахунки за збори в режимі автоматизованого опрацювання через центральний реєстр.

Документи в Реєстр юридичних осіб подаються системою електронної передачі юридичних повідомлень (ELC), через службу доставки систем правосуддя або через центральну диспетчерську службу («служба поштової відправки») поштою. Окрім цих

внутрішніх застосунків і функцій, Реєстр юридичних осіб також використовує *FinanzOnline* для спілкування зі сторонами.

Електронне подання річної фінансової звітності до Реєстру юридичних осіб запроваджено в 2001 році.

З середини 2005 року всі заяви та документи, що надходять до судів, які ведуть Реєстр юридичних осіб, реєструються та зберігаються в електронному вигляді.

З 2009 року всі приписи та рішення, видані судами, які ведуть Реєстр юридичних осіб, також зберігаються в електронному вигляді. Таким чином, усі відповідні документи доступні в електронному вигляді, що дозволяє повністю керувати цифровими файлами у справах, що пов'язані з реєстром юридичних осіб.

Дані Реєстру юридичних осіб можуть бути отримані всіма через «розрахункові центри» через Інтернет з будь-якої точки світу

Державні органи можуть отримати доступ до Реєстру юридичних осіб через портал Федерального обчислювального центру; Держави-члени Європейського Союзу можуть робити це через Європейський реєстр юридичних осіб (ЄРЮО).

З середини 2017 року Реєстр юридичних осіб був зв'язаний з низкою інших європейських реєстрів за допомогою системи BRIS (Система взаємозв'язку реєстрів юридичних осіб). Орієнтована на корпорації, система має загальноєвропейські функції пошуку та запиту документів, а також взаємозв'язки між реєстрами для повідомлень про неплатоспроможність, ліквідацію чи злиття.

Окрім цих точок доступу, уповноважені ліцензіати також мають можливість придбати дані Реєстру юридичних осіб у машиночитаному форматі, як це передбачено Австрійським статутом про подальше використання інформації [*Informationsweiterverwendungsgesetz*].

Крім того, Реєстр юридичних осіб пропонує численні інтерфейси з іншими (частково зовнішніми) програмами, які доповнюються даними за допомогою процедури повідомлення або служби внесення змін.

Ключові показники за 2019 рік:

- 276 886 законним чином зареєстрованих юридичних осіб;
- 317 294 операцій;
- 5,6 мільйона зовнішніх витягів із Реєстру юридичних осіб через розрахункові центри;
- 10,9 мільйона пошукових результатів (отриманих всередині системи судами або зовні через розрахункові центри), включаючи витяги, запити, документи тощо.

База даних офіційних видань [Ediktsdatei] (публікації Реєстру юридичних осіб, аукціони на нерухоме майно, база даних про неплатоспроможність тощо)

Спочатку База даних офіційних публікацій (<http://www.edikte.justiz.gv.at>) була обмежена публікаціями в галузі неплатоспроможності, але щороку додатково включались інші питання.

З 1 січня 2000 року інформація про неплатоспроможність (банкрутство, мирову угоду з кредиторами, боргові процедури) публікуються виключно в Інтернеті і як такі є юридично обов'язковими. Це призвело до зменшення витрат на публікації на 95%. Через Інтернет

кожен користувач Інтернету може безкоштовно переглянути поточний стан. «Одним натисканням кнопки» дані автоматично передаються з реєстру неплатоспроможності програми Автоматизації справ системи правосуддя (VJ) до Баз даних про неплатоспроможність. З наступного дня відкриття провадження у справі про неспроможність набирає законної сили.

З 2002 року з бази даних також можна отримати офіційні публікації про аукціони нерухомого майна та оголошення судів, що ведуть Реєстр юридичних осіб.

На початку 2003 року База даних офіційних публікацій була розширена шляхом включення декретів про проведення аукціонів щодо рухомого майна та опції пошуку власників майна у кримінальних справах. З 1 січня 2005 року всі публікації, призначені для судового розгляду, були розміщені виключно в Базі даних офіційних публікацій. Прикладами, про які варто згадати, є: публікації у провадженнях з питань спадщини і заповітів, провадженні про визнання незаконним, провадження про оголошення особи померлою та про призначення керуючого.

У наступні роки нотаріусам була надана можливість публікувати добровільні пропозиції про продаж; нотаріуси та адвокати мали можливість публікувати угоди про злиття та плани виділення бізнес одиниць.

База даних офіційних публікацій була відзначена нагородою Ökomanager 2000 Австрійської економічної палати, премією Justitia 2000 та, на європейському рівні, знаком Електронного урядування за належну практику 2005 року, а також відзнакою «Кришталеві ваги справедливості» 2006 року.

Ключові показники за липень 2019 року:

- 14,7 мільйона пошуків у базі даних про неплатоспроможність;
- 7,3 мільйона пошуків судових аукціонів на нерухоме майно.

Запит на отримання даних щодо правозастосування

З січня 2019 року кредитори можуть вирішувати, чи слід їм порушувати спір юридичного характеру або продовжувати виконавче провадження, перевіривши в електронному вигляді певні дані про виконавче провадження проти своїх боржників щодо грошових вимог, якщо вони підтверджують кредитоспроможність боржників. Запит на отримання даних щодо правозастосування доступний для таких цілей (EXDA) через Інтернет.

Юристи та нотаріуси як представники кредиторів, а також місцеві органи влади та органи соціального захисту як кредитори можуть виконати запит.

Аукціон-майданчик Justiz-Auktion

З березня 2015 року австрійські судові пристави отримали можливість продавати рухоме майно на аукціоні через Інтернет на аукціон-платформі системи правосуддя: <https://www.justiz-auktion.at> відповідно до положень Закону Австрії «Про виконавче провадження» [Exekutionsordnung EO]. У такий спосіб предмети, які були заарештовані у ході виконавчого провадження, а також вилучені, конфісковані або відібрані на користь держави речі можуть бути продані на аукціоні. Судовий виконавець відповідальний за вибір місця аукціону. Найважливіші переваги інтернет-аукціонів порівняно з безпосередніми аукціонами включають набагато більшу групу учасників торгів, відсутність (заборонено) угод про встановлення і підтримку цін на певному рівні як при

безпосередньому аукціоні, імовірно більший прибуток, вищий рівень ставок на аукціоні та індивідуальна тривалість різних аукціонів.

Як і на інших інтернет-майданчиках з аукціонів, *Justiz-Auktion* також пропонує опцію «негайної покупки». Це означає, що предмет можна придбати за ціною, яка на 25% перевищує його оціночну вартість до того, як зроблена перша пропозиція, без проведення самого аукціону.

Спеціально створений для цієї мети Науково-практичний Центр при Вищому регіональному суді Інсбрука технічно обробляє аукціони для всієї Австрії.

Серед предметів, які регулярно виставляються на аукціони, є автомобілі, побутова електроніка (наприклад, мобільні телефони, персональні комп'ютери, відеоігри), ювелірні вироби (наприклад, годинники, намиста, підвіски) або спортивні вироби (наприклад, велосипеди, лижі); а одного разу знайшла нове житло навіть і косарка грубого косіння.

Що стосується майданчика *Justiz-Auktion*, то австрійська система правосуддя працює разом з онлайн платформою для аукціонів *justiz-auktion.de*, яка вже багато років успішно використовується німецькою системою правосуддя. *Justiz-Auktion Deutschland* – це онлайн-платформа, яка створена Міністерством юстиції землі Північного Рейну-Вестфалії в 2006 році і дотепер експлуатувалася ним з метою розпродажу на аукціонах усього рухомого майна, придатного для (Інтернет) аукціонів, і яке має бути проданим органами (судової) влади.

Ключові показники за 2019 рік:

- 2 000 аукціонів;
- 2,7 мільйона євро прибутків з торгів на аукціонах.

Аліментний аванс

Це IT-рішення допомагає Вищим регіональним судам [OLG] у процесі обробки виплат та збору аліментних авансів як визначено в Законі про аліментні аванси [Unterhaltsvorschussgesetz/UVG]. IT-процес включає такі операції:

- ✓ реєстрація та обробка судових рішень/приписів;
- ✓ щомісячні платіжні доручення;
- ✓ обробка відшкодувань, переданих в електронному вигляді;
- ✓ листування зі сторонами, які беруть участь у провадженні, та з державними органами;
- ✓ електронне переміщення даних з інших проваджень у системі правосуддя (судові рішення, Реєстр керуючих, Реєстр неплатоспроможності та Реєстр заповітів, розрахунковий центр тощо);
- ✓ введення статей до системи обліку федерального бюджету;
- ✓ розрахунки з Фондом компенсації збитків і витрат сім'ї [Familienlastenausgleichsfond];
- ✓ ведення ділового календаря;
- ✓ статистика та аналітика;
- ✓ статистика та перелік Сховища даних;
- ✓ веб-сервіс JUTA (служби соціальної допомоги молоді можуть отримувати основні дані з програм аліментних авансів).

Процес обробки аліментних авансів була першою IT програмою у департаменті юстиції (у 1976 році). Процес постійно вдосконалюється з особливим акцентом на інтеграцію

процесів ручної обробки інформації та впровадження електронних інтерфейсів, що пов'язують з іншими провадженнями. У 2009 році впроваджена електронна опція пошуку для служб соціальної допомоги молоді. У середньостроковій перспективі застосунок буде інтегровано в *Justiz 3.0*.

Розрахункові центри

ІТ-процес допомагає Розрахунковим центрам [*Einbringungsstelle/EBSt*] по всій Австрії стягувати судові збори, витрати, усі види штрафів, аліментні аванси та надавати більш прості умови оплати, як визначено у Розділі 9 Закону про подачу клопотання [*Gerichtliches Einbringungsgesetz*] за 1962 рік. Основна мета розрахункового центру *EBSt* – це ефективне стягнення непогашеної дебіторської заборгованості системи правосуддя шляхом визначення найкращого методу стягнення.

ІТ-процес включає такі операції:

- ✓ передача всіх виконавчих платіжних доручень в електронній структурованій формі з програм VJ, Аліментних авансів та Земельного кадастру до Розрахункового центру;
- ✓ організація процесу стягнення найкращим чином;
- ✓ запит на оплату;
- ✓ простіші умови оплати;
- ✓ подання позовних вимог до проваджень щодо розгляду справ про неспроможність або спадщину;
- ✓ пошук сторонніх боржників;
- ✓ пошук в реєстраційному бюро;
- ✓ пошук в Земельному кадастрі;
- ✓ запити до адміністрації в'язниці;
- ✓ заходи примусового виконання;
- ✓ автоматичний пошук сторонніх боржників з Головною асоціацією установ соціального забезпечення [*Hauptverband der Sozialversicherungsträger*];
- ✓ автоматична звірка даних у Реєстрі неплатоспроможності [*Insolvenzregister*] та Реєстрі спадщини і заповітів [*Verlassenschaftsregister*];
- ✓ введення даних про отримані платежі;
- ✓ автоматизований діловий календар;
- ✓ підготовка звітів і статистики;
- ✓ цей ІТ-процес постійно вдосконалюється шляхом інтеграції процесів ручної обробки інформації та створення електронних інтерфейсів для зв'язку з іншими провадженнями.

Реєстр судової підтримки сім'ї та молоді

Ця програма запису статистичних ключових цифр за місцем знаходження Служби судової підтримки сім'ї [*Familiengerichtshilfe/FGH*], яка запроваджена в 2014 році, оновлена до єдиної загальнонаціональної програми реєстрації (Реєстр судової підтримки сім'ї).

Наприкінці 2015 року Реєстр судової підтримки сім'ї був розширений функціоналом для Служби судової підтримки молоді, завдяки чому реєстр тепер називається Реєстром судової підтримки сім'ї та молоді.

Відтоді програма фіксує відповідні ключові цифри та дані замовлень щодо замовлень послуг у всіх відділеннях Служби судової підтримки сім'ї та молоді [*Familien- und*

Jugendgerichtshilfe/FJGH] та Віденської служби судової підтримки молоді. Чіткі функції пошуку та вибірки дозволяють зображати замовлення за різними критеріями (зацікавлена особа, предмет замовлення, суд/прокуратура, що розміщує замовлення тощо) та критеріями за конкретним місцеперебуванням.

Крім того, керівники команд підтримуються окремою функцією контролю при складанні звітів на основі місцеперебування та в управлінні персоналом.

Ключові цифри по Реєстру судової підтримки сім'ї та молоді доступні в періодичній статистиці Сховища даних системи правосуддя (DWH).

Реєстр електронної сертифікації

Відповідно до вимог Закону Австрії «Про внесення змін до професійних правил та положень» [BRÄG] від 2010 року, цей проєкт переніс Реєстр сертифікації австрійської системи правосуддя, який до того часу зберігався в письмовій формі та не був централізованим, до автоматизованої системи обробки даних. Ця система дозволяє співробітникам судів в електронному вигляді реєструвати та керувати даними сторін та документами в провадженнях щодо сертифікації. Стенограми, необхідні для процесу операцій, можуть бути архівовані в електронному вигляді, а документи, що підлягають сертифікації, можуть бути внесені в Архів документів системи правосуддя.

Список залучених експертів, перекладачів, медіаторів, керуючих у справі про неплатоспроможність та офіційних ліквідаторів, а також Реєстр груп лобювання та інтересів

Ці бази даних містять вищезазначених осіб у їх відповідній якості, включаючи спеціальну кваліфікацію. Вони, в першу чергу, доступні судам для відбору для участі в судових провадженнях, але їх також може проглядати громадськість через Інтернет.

З початку 2004 року списки залучених експертів та судових перекладачів були виставлені у внутрішній мережі Інтранет системи правосуддя та в Інтернеті за адресою <http://www.sdgliste.justiz.gv.at>. Залучені експерти, перекладачі, конкурсні керуючі та керуючі у справі про неплатоспроможність можуть самостійно оновити певні реквізити у списках (адреса, номер телефону, електронна адреса тощо) за допомогою відповідного сертифіката та опублікувати опис своєї діяльності.

З 2005 року з'явилися нові посвідчення особи для залучених експертів і перекладачів, які відповідають стандарту картки громадянина. Експертам з питань нерухомості також потрібне їх посвідчення експерта для електронної передачі висновків експертів і фотографій до суду. Керуючі у справі про неплатоспроможність можуть подібним чином повідомляти про операції з продажу та оренди у процедурах банкрутства за допомогою свого посвідчення особи. Медіаторів у цивільних справах можна знайти за адресою <http://www.mediatorenliste.justiz.gv.at>.

З 1 січня 2013 року став можливим пошук лобістських компаній, включаючи сфери їх діяльності, для підприємств, які наймають бізнес-лобістів, органів самоврядування та груп інтересів за адресою <http://www.lobbyreq.justiz.gv.at>.

Архів електронних документів

На момент перенесення Земельного кадастру та Реєстру юридичних осіб до систем на основі інформаційних технологій відповідальні особи вирішили, окрім того, не переносити

збірки документів цих судових реєстрів до системи електронного зберігання та документообігу. Однак, у той же час, технологія архівування документів досягла значного прогресу; заяви серед тих, хто займається адвокатською діяльністю, демонстрували необхідність модернізації судової системи за допомогою інформаційних технологій і в цій галузі.

Виник центральний архів документів, який можна використовувати для всіх типів подань, проваджень і процедур. Буде можливість архівувати документи (наприклад, договори, підписані електронним способом) із суду в базі даних у будь-якому клопотанні та в будь-якому провадженні, а також встановлювати посилання на них. Таким чином документ, який колись зберігався в архіві, може бути використаний у різних судових процесах.

З 2005 року збірки документів усіх судів, що ведуть Реєстр юридичних осіб, ведуться виключно в електронному вигляді; з 2006 року те саме стосується Земельного кадастру. Контент даних, що зберігається в архіві електронних документів, вважається оригіналом документа (фіктивним оригіналом) доти, доки не буде доведено протилежне. Архів електронних документів був удостоєний першої премії в конкурсі «*Amtsmanager Wettbewerb*» - Конкурс адміністраторів державних служб Федеральної економічної палати Австрії в 2006 році та народжений у 2007 році знаком ЄС «Належна діяльність». Таким чином, був реалізований, як і планувалось, ще один крок до оптимізації судочинства та його орієнтації на клієнта.

Ключові показники за 2019 рік:

- 2,1 мільйона документів, взятих зі збірок документів Реєстру юридичних осіб;
- 1,1 мільйона документів, взятих зі збірок документів Земельного кадастру;
- Документи, що зберігаються в архіві: 7,5 мільйонів у Реєстрі юридичних осіб; 17 мільйонів у Земельному кадастрі

Електронний підпис

Система електронної передачі юридичних повідомлень із судами виявилась ефективною з моменту її введення в 1989 році. Однак досі не була можливою електронна передача оригіналів документів та зразків клопотань або петицій до судів за допомогою ELC. Для розвитку Системи електронної передачі юридичних повідомлень нотаріуси, інженери-будівельники й адвокати отримали можливість складати (публічні) електронні документи відповідно до Закону Австрії «Про внесення змін до професійних правил і положень» [*Berufsrechts-Änderungsgesetz/BRÄG*] за 2006 рік, а також через створення архіву електронних документів системи правосуддя плюс дозвіл компаніям публічного права вести такі архіви. З цією метою для таких осіб було запроваджено електронний «професійний підпис» [*Berufssignatur*]. Таким чином їм дозволяється у зв'язку з їх професійною діяльністю підписувати документи в електронному вигляді з юридичними наслідками як і для особистого підпису. Крім того, нотаріуси та інженери-будівельники мають електронний «підпис сертифікації» [*Beurkundungssignatur*], що дозволяє їм використовувати електронний підпис тоді, коли вони діють у сфері своїх виключних повноважень відповідно до професійних функцій.

Закон *BRÄG 2006* також запровадив електронний підпис у системі правосуддя, за допомогою якого в майбутньому будуть підписуватися судові рішення, що надсилатимуться через систему ELC. Початкове практичне застосування електронного підпису в системі правосуддя розпочалося з 1 січня 2007 року. З тих пір електронний

підпис у системі правосуддя підтверджує, що витяги з Реєстру юридичних осіб та документи з електронних збірок документів Земельного кадастру та Реєстру юридичних осіб відповідають даним, що зберігаються в базі даних. З 1 січня 2010 року засвідчення судами проводиться також за допомогою електронного підпису в системі правосуддя.

Крім того, з 2005 року в системі правосуддя для посвідчень особи залучених експертів та судових перекладачів використовуються електронні підписи.

З 1 листопада 2009 року доступна онлайн-форма, яка дозволяє проводити автентифікацію за допомогою картки громадянина.

Статистика / Сховище даних

Різноманітні ІТ-програми охоплюють всю сферу функцій управління юстиції. Це призвело до створення всеосяжної загальнонаціональної бази даних, яка, як виявилось, володіє величезною перевагою, зокрема при підготовці статистичних даних, необхідних для багатьох різних цілей.

Статистичні результати системи правосуддя можуть бути приблизно поділені на такі категорії:

- ✓ статистика навантаження, яка показує справи, що розглядаються системою правосуддя;
- ✓ статистика для контролю найнятого персоналу;
- ✓ статистика для забезпечення нагляду за персоналом;
- ✓ статистика для документування процесуальних фактів (наприклад, тривалість провадження, альтернативні заходи, призначені замість покарання);
- ✓ спеціальний аналіз, включаючи, без обмежень, за вказівкою парламенту чи науковців;
- ✓ статистика для планування використання ІТ.

Зазначені типи аналізів проводяться за допомогою технології Сховища даних (Data Warehouse). Ця технологія дозволяє проводити аналізи у більш гнучкій та економічно вигідній формі, не перешкоджаючи поточній роботі основних програм. Крім того, вона пропонує опцію надати певним користувачам можливість пошуку для аналізів, розроблених індивідуально відповідним користувачем.

Аналізи, які представляють інтерес для більшої групи адресатів, публікуються в базі даних статистики, яка створена у внутрішній мережі. Ця база даних оснащена концепцією авторизації, і тому передбачає можливість зробити вибрані продукти доступними лише для певних груп користувачів.

Крім того, керівні принципи та документація також публікуються в базі даних статистики для конкретних статистичних даних, які пропонують користувачам можливість зрозуміти наведені дані. Обмежена група користувачів може безпосередньо отримувати доступ до первинних даних за допомогою онлайн доступу Cognos до Сховища даних, а також для певних відображуваних параметрів визначати номери справ із конкретних клопотань, що стоять за ними. Щомісяця ідентифікується приблизно 6100 різних параметрів, плюс ще 4800 або близько того, під час складання квартальної та/або річної статистики. Якщо також поглянути на всі рівні обчислення, то це означає приблизно 27 мільйонів потенційно розрахованих цифр на місяць лише для короткої статистики. Станом на серпень 2018 року у базі даних статистики було заархівовано близько 190 000 файлів у форматі PDF та

близько 98 000 файлів у форматі MS Excel. Зростання становить близько 3000 файлів на місяць.

З липня 2013 року використовуються три кубічні моделі даних (вхідні файли, рішення та сторони) для підготовки спеціальних аналітичних матеріалів у кримінальному розділі системи правосуддя, до якого Федеральне міністерство з питань конституційних справ, реформ, дерегуляції та юстиції має прямиий доступ.

Кубічна модель даних – це термін, що використовується в термінології сховища даних для логічного відображення даних. У цьому процесі дані упорядковуються як елементи багатовимірного куба. Розміри куба описують дані та забезпечують легкий доступ. Дані можуть бути обрані за однією або кількома гранями куба.

Куб завантажується щомісяця; доступ надається зручним для користувача способом за допомогою MS Excel 2010. Таким чином, самі користувачі можуть швидко проаналізувати на усіх рівнях ієрархії ключові цифри щодо, наприклад розділів закону чи положення, типів рішень, статі, національності тощо.

Завдяки позитивному досвіду, отриманому від кубічної моделі даних у розділі кримінального судочинства, ця технологія у майбутньому також буде застосовуватися в інших сферах.

Бланки документів

Бланки документів, що призначені для подання у суди або органи прокуратури, можна знайти у мережі Інтернет за адресою: www.eingaben.justiz.gv.at. У 2014 та 2015 роках були внесені істотні зміни до бланків документів, і нова система введена в дію у квітні 2016 року. У системі правосуддя пропонується ряд бланків документів з різних областей системи правосуддя (наприклад, бланк заяви щодо оформлення платіжного доручення, заява про надання правової допомоги, клопотання про примусове виконання тощо). Переважна частина цих бланків доступна у веб форматі, включаючи їхні розширені довідкові тексти та версії іноземними мовами.

За допомогою оновлення застосунку обробки тексту **Mein Office Vorlagen Editor (MOVE)** [My Office Template Editor] дані з застосунків системи правосуддя можуть бути включені в текстові файли (форми), до яких надається централізований доступ або які створюються користувачами. З цією метою необхідно вказувати тільки номер справи і, у відповідних випадках, точне посилання (тобто одну з декількох сторін, що беруть участь в розгляді справи, яка дійсно залучена).

У середині жовтня 2015 року систему MOVE встановлено на всіх комп'ютерах системи правосуддя. Відтоді доступними є чотири функції системи MOVE, за допомогою яких можна створювати нові бланки або вносити інформацію про справу у вже наявні.

Служба обробки кореспонденції системи правосуддя

Служба обробки кореспонденції [*Poststrassenservice/PSS*] діє як центральна служба системи правосуддя для обробки листів, що надсилаються поштою, і для перенаправлення їх у Центр компетенцій кінцевих дій Федерального обчислювального центру (BRZ) для друку та фізичного відправлення.

Як основний документ, так і будь-яка кількість додаткових документів надаються у вигляді додатку у формі pdf файлу. Всі інші функції управляються за допомогою метаданих XML.

Всі рекомендації щодо повернення надсилаються в електронному вигляді у формі XML або pdf файлу.

Основні функціональні можливості служби включають:

- ✓ вкладення і відправлення у (стандартних) конвертах з прозорим віконцем;
- ✓ вкладення та відправлення у гібридних конвертах з повідомленням про отримання (гібридні RSa і RSb);
- ✓ підготовку титульних листів для місцевого відправлення у гібридних листах з повідомленням про отримання листа (гібрид RSA і РСБ);
- ✓ вкладення листа та відправлення за допомогою міжнародного листа з повідомленням про отримання (IntRS);
- ✓ друк у певний (відкладений) час, який можна вибрати;
- ✓ відправлення та доставлення листа в Австрії, країнах ЄС або інших країнах;
- ✓ додавання будь-якої кількості письмових документів у формі pdf файлу;
- ✓ додавання будь-якої кількості бланків грошових переказів (у тому числі переказів «Оплата за кодом»);
- ✓ регулярні повідомлення;
- ✓ надання інформації про оброблення та відправлення;
- ✓ надання інформації про поточний стан;
- ✓ надання цифрових доказів щодо доставлення;
- ✓ автоматичне оповіщення в разі автоматично виявлених дефектів під час обробки;
- ✓ приєднання декількох послуг доставлення одному адресату (приєднання).

Служба обробки кореспонденції вперше почала функціонувати в 2007 році. Відтоді здійснено численні оновлення, а функціональність служби оптимізовано. Оновлення включає оброблення гібридних листів з повідомленням про доставлення, міжнародних листів з повідомленням про доставлення та підготовку титульних листів для відправлення через місцевий HRSB.

Ключові показники за 2019 рік:

- загальна кількість рішень: близько 9,5 млн (з них близько 1,5 мільйона були вкладені у 0,6 мільйона конвертів);
- конверти з прозорим віконцем: 3,6 мільйона;
- листи RSa: 0,2 мільйона;
- листи RSb: 4,25 мільйона;
- міжнародні листи з повідомлення про доставлення: 0,1 мільйона;
- титульні листи для місцевого HRSB: 0,3 мільйона.

Управління електронною документацією

У зв'язку зі скороченням штату за рішенням Федерального уряду, Департамент юстиції був змушений звільнити в 2006 році 246 державних посадових осіб [Beamte] і службовців [Vertragsbedienstete]. Для того щоб впоратися із серйозним впливом, якого зазнала діяльність служби спеціального друкування документів, співробітникам, які перебувають у відпустці по догляду за дітьми і мають комп'ютер з доступом у мережу Інтернет, надано можливість працювати на добровільних засадах, друкувати документи для департаменту юстиції в межах додаткового доходу під час відпустки по догляду за дитиною.

Для цього була запрограмована база даних на базі Lotus Notes, яка дозволяє безпечно передавати цифрові записи диктування і автоматично повертати надруковані тексти з оптимальним використанням наявних можливостей набору тексту. У Вищих регіональних

судах [OLG], які відповідають за контроль застосування Системи управління електронною документацією і облік співробітників, що друкують документи, і контроль їхньої роботи, що є частиною проєкту, були створені розрахункові центри. Надиктовані записи, які не можуть бути надруковані в Районному суді [BG] впродовж розумного часу, будуть поміщені в базу даних і автоматично передані в систему спеціальної служби набору тексту, що створена при Вищому земельному суді [LG]. Якщо надиктовані тексти не можуть бути надруковані протягом 48 годин, вони автоматично пересилаються до системи відповідного розрахункового центру. Співробітники, що друкують документи, які перебувають у відпустці по догляду за дитиною, можуть отримати доступ до системи свого розрахункового центру через мережу Інтернет і завантажити надиктовані записи на свій домашній комп'ютер. Деякі співробітники, що друкують документи, можуть також отримувати надиктовані записи у електронному форматі від розрахункового центру.

Після того, як текстовий файл передано в базу даних співробітником, що друкує документи, особа, яка внесла надиктований запис у базу даних, буде проінформована про це по електронній пошті та зможе завантажити текстовий файл з бази даних. Разом з цим розрахунковий центр отримує інформацію, необхідну для виставлення рахунку за друк тексту, а потім зможе виставити рахунок за допомогою автоматичного процесу.

У зв'язку з великим попитом штатним співробітникам та співробітникам системи правосуддя, що (тимчасово) працюють неповний робочий день, також була запропонована можливість виконувати набір текстів з дому. В середньому надиктовані записи друкуються протягом одного дня. У першій половині 2019 року співробітники, що друкують тексти вдома, готували понад 50 000 надиктованих записів.

Системи розпізнавання голосу в системі правосуддя

Судова система Австрії тестує системи розпізнавання голосу з 1997 року. У той час група десяти суддів і прокурорів, що діяли на добровільних засадах, була оснащена системами розпізнавання голосу, які склалися з ноутбука, включаючи гарнітуру і голосове програмне забезпечення Simply Speaking Gold IBM. Відтоді технологія швидко розвивалася як в області апаратного, так і програмного забезпечення. Наприклад, з 2005 року стандартне обладнання на робочому місці в Департаменті юстиції стало настільки потужним, що програми розпізнавання голосу можна використовувати на робочому місці і не потрібно купувати додаткове обладнання.

З усіх протестованих програм найкращі результати були отримані програмою Dragon Naturally Speaking (DNS). Наразі близько 300 співробітників (судді, прокурори, *апарат* суду [помічники/старші судові службовці], офісний персонал/клерки тощо) мають доступ до версії 15 цього програмного забезпечення на своєму робочому місці, що виявилось квазіквантовим стрибком щодо швидкості розпізнавання. Для використання в системі правосуддя в Dragon Naturally Speaking був інтегрований спеціальний глосарій, який включає RIS документи від 26 січня 2001 року, постанови Верховного суду Австрії [Oberster Gerichtshof/OGH] 2004 року і близько 16 000 стенограм і рішень Земельного суду [LG] Айзенштадту. Крім того, з метою постійної оптимізації рівня розпізнавання, користувачі регулярно вводять додаткову лексику в загальний глосарій. В даний час ми працюємо над оновленням конкретного глосарію судової системи.

В останні кілька років використання інструменту розпізнавання голосу також включено в програму підготовки суддів-стажистів, що викликало підвищений інтерес серед суддів. З

2016 року навчання володінню програмним забезпеченням розпізнавання голосу стало невід'ємною частиною підготовки суддів-стажистів.

Відеоконференцзв'язок

З 2005 року виконуються процесуальні вимоги щодо використання обладнання для проведення відеоконференцій під час допиту свідків і обвинувачуваних під час попереднього провадження у кримінальних справах, свідків під час судового розгляду і свідків, сторін, усних перекладачів і свідків-експертів в межах цивільного судочинства.

Технологія відеоконференцзв'язку надає суддям можливість викликати осіб, які в іншому випадку повинні були б бути допитані іншим судом, в суд, оснащений системою відеоконференцзв'язку, яка знаходиться найближче до їхнього будинку, і безпосередньо проводити допит цих осіб за допомогою відеоконференцзв'язку. Це означає набагато менше витраченого часу і коштів для допитуваних осіб, оскільки відстань, яку їм доводиться долати, набагато коротша. Крім того, тривалість розгляду справи може бути значно скорочена, оскільки немає необхідності у процедурі надання правової допомоги.

Для проведення розгляду за допомогою відеоконференцзв'язку суддям була надана система бронювання залів судових засідань через внутрішню мережу судової системи. Вона дозволяє зручно бронювати всі необхідні зали судових засідань, причому всі залучені особи автоматично отримують підтвердження бронювання, включаючи всю відповідну інформацію по електронній пошті.

З березня 2011 року всі суди, прокуратури і в'язниці оснащені системами відеоконференцзв'язку. У 2017 році загалом по всій Австрії проведено близько 4000 відеоконференцій, з яких приблизно 12% були проведені з іноземними судами.

Наразі розглядається питання про розширення сфери застосування технології відеоконференцзв'язку в судових засіданнях (наприклад, для адвокатів) з урахуванням нинішніх законотворчих та інфраструктурних умов.

Присутність судової системи у мережі Інтернет – www.justiz.gv.at

Веб-сайт системи правосуддя був повністю переглянутий у 2020 році, з огляду на забезпечення наявності інформації про Міністерство та послуги, що надаються судовою системою, в лаконічній і максимально доступній формі. З 2013 року веб-сайт регулярно вдосконалюється і розширюється. Сьогодні кожен суд, кожна прокуратура і пенітенціарна установа мають свою власну територію і, таким чином, фактично свою власну присутність у мережі Інтернеті.

В межах нового напрямку «*Strafvollzug / тюремна адміністрація*». У цьому напрямі кожна в'язниця в Австрії має свою власну веб-сторінку. На додаток до загальної інформації ви також знайдете інформацію для відвідувачів кожної в'язниці і детальну інформацію про продукти і послуги, що ними пропонуються. Для придбання цих продуктів та/або послуг з 2017 року працює спеціально розроблений інтернет-магазин, доступ до якого можна отримати за адресою www.jailshop.at. Крім того, в 2016 році у цьому напрямку створено кар'єрний портал, де зацікавлені особи можуть не тільки дізнатися про посадову інструкцію тюремного охоронця і поточні конкурси на посаду, але й пройти пробний тест і подати заявку на роботу онлайн.

Ще одним важливим напрямком є «Громадянська служба [Bürgerservice]». Вона включає найбільш важливу інформацію для окремих осіб.

Інtranет-система Justiz

Інtranет-системи правосуддя є внутрішнім інформаційним порталом для всіх співробітників департаменту і важливим робочим інструментом. Інtranет заснований на тих самих концепціях і технологіях, що і Інтернет; однак його контент доступний тільки всередині департаменту («intra» означає «всередині» на латині). Таким чином, Інtranет є центральною точкою доступу до всіх внутрішніх і окремих зовнішніх веб-застосунків та інформації для співробітників системи правосуддя. Внутрішні веб-застосунки, такі як інтегрована тюремна адміністрація, веб-пошта, збірка бланків, збірка наказів Міністерства, міжнародна судова допомога або ведення Бази даних офіційних публікацій [Ediktsdatei], можуть отримуватися швидко, легко і структуровано. Зовнішні застосунки, включаючи, але не обмежуючись, Інформаційну систему федерального законодавства RIS, Земельний реєстр, Реєстр юридичних осіб або Центральний реєстр громадян, також можуть бути доступні через ці застосунки.

Інформаційна система федерального законодавства (RIS)

Інформаційна система федерального законодавства, що управляється Федеральною канцелярією, стала незамінною в повсякденній роботі суду в якості засобу швидкого пошуку судових рішень, головним чином в базі даних *Judikaturdokumentation Justiz*, а також для пошуку джерел права та академічної писемності. Цей інструмент доступний співробітникам системи правосуддя на всіх робочих місцях.

Нова RIS, заснована на інтернет-технології, дозволяє ще більш ефективно шукати потрібну інформацію і, отже, швидше приймати рішення. Важливі елементи системи RIS, такі як, наприклад, законодавчі положення або постанови Верховного адміністративного суду [Verwaltungsgerichtshof] або Верховного Конституційного Суду [Verfassungsgerichtshof], а також рішення судів загальної юрисдикції, доступні широкій громадськості безкоштовно у мережі Інтернет (<http://www.ris.bka.gv.at>).

Сторонні застосунки

Крім IT-рішень, самостійно розроблених самою системою правосуддя Австрії, вона також використовує застосунки інших постачальників програмного забезпечення, зокрема для вирішення питань, що стосуються декількох міністерств/відомств, включаючи такі:

- ✓ як стандартне рішення для управління файлами та документообігом федерального уряду ELAK im Bund, яке засноване на компонентах Fabasoft і управляється спільним підприємством ELAK (дочірня компанія BRZ GmbH), повністю підтримує електронне управління файлами у Федеральному міністерстві конституційних справ, реформ, дерегуляції та юстиції;
- ✓ в області бюджетного обліку та управління персоналом Міністерство використовує застосунки HV-SAP і PM - SAP, які також управляються BRZ GmbH;
- ✓ у деяких напрямках системи правосуддя використовуються пошукові функції баз даних інших відомств, які в принципі не мають загального доступу, такі як Центральний реєстр громадян (ZMR) та Електронна інформаційна система управління карного розшуку (EKIS).

Мережа Justiz

На початку 1980-х років система правосуддя Австрії розпочала створення всеосяжної інформаційної мережі. Ця мережа (Корпоративна мережа Австрії/CNA) підтримує загальноавстрійське використання інформаційних технологій усіма судами, прокуратурами, в'язницями і Федеральним міністерством конституційних справ, реформ, дерегулювання та юстиції через подвійний вузол, що має назву — Федеральний обчислювальний центр [*Bundesrechenzentrum/BRZ*], де функціонують усі основні застосунки системи правосуддя. Зв'язок з іншими міністерствами, іншими урядовими установами і, в кінцевому рахунку, громадянами також здійснюється за допомогою Федерального обчислювального центру.

З березня 2010 року кожен офіс, що належить системі правосуддя, підключений до Федерального обчислювального центру принаймні по лінії 8 Мбіт (CNAx). У цих лініях можна використовувати голосовий зв'язок по IP-протоколу, здійснювати телефонні дзвінки і проводити відеоконференції. Мережа також є основою для системи електронної пошти системи правосуддя (з використанням Lotus Notes) і для доступу всіх співробітників системи правосуддя до мережі Інтернет.

Наразі мережа Justiz включає 180 маршрутизаторів, 340 серверів, 12 500 ПК, 180 систем відеоконференцзв'язку, більше 6000 телефонних голосових з'єднань по IP-протоколу та 1600 ноутбуків. Вже в лютому 2001 року кожен співробітник судової системи отримав робоче місце з комп'ютером. Стандартною операційною системою системи правосуддя як і раніше є Windows 7, але в найближчому майбутньому ведеться робота над оновленням до Windows 10. LibreOffice використовується для обробки тексту та електронних таблиць.

З початку 2007 року всі судові пристави були інтегровані у віртуальну приватну мережу (VPN) через ноутбуки, включаючи мобільні Інтернет-карти. Мобільний VPN забезпечує онлайн-доступ до застосунків, що працюють у Федеральному обчислювальному центрі, незалежно від місцеперебування судового пристава.

З середини 2012 року всі робочі місця поступово оснащуються пристроями зчитування карт, а це означає, що співробітники системи правосуддя можуть увійти в Мережу Justiz тільки за допомогою свого електронного посвідчення співробітника.

Управління користувачами

Федеральне міністерство конституційних справ, реформ, дерегулювання та юстиції приступило до впровадження стандартної комплексної системи управління користувачами для всіх застосунків. Система дозволяє пов'язувати співробітників системи правосуддя та їх дозволи на доступ як з внутрішніми застосунками системи правосуддя Австрії, так і з зовнішніми застосунками, що належать до мережевого порталу. Це мережа порталів управління для спільного використання наявної інфраструктури та застосунків. Мета її полягає в об'єднанні персональних даних, прав і ролей користувачів, а також паролів, які в даний час зберігаються в різних реєстрах, списках або застосунках у центральному метареєстрі.

Завдяки впровадженню цієї системи управління користувачами персональні дані Департаменту юстиції щодня реплікуються Системою управління персоналом [*Personalverwaltungssystem / PMSAP*] в метареєстр. Це робиться для того, щоб зміни в

кадрових ресурсах Департаменту юстиції також вносилися в метареєстр на щоденній основі.

Це означає, що система управління користувачами виконує такі дії:

- ✓ функціонує як центральний реєстр для управління користувачами системи правосуддя;
- ✓ синхронізує персональні дані з чинних реєстрів або переліків із загальним реєстром;
- ✓ надає право доступу відповідно до посад до внутрішніх і зовнішніх застосунків у мережі порталу;
- ✓ делегує управління дозволами на доступ нецентральним установам департаменту юстиції;
- ✓ корпоративний/архівний/веб-доступ (до внутрішніх і зовнішніх застосунків через портал);
- ✓ єдиний вхід (SSO) до внутрішніх і зовнішніх застосунків в мережі порталу.

ІТ застосунок для Європейського наказу про оплату

Регламентом (ЄС) № 1896/2006 від 12 грудня 2008 року запроваджено Європейську процедуру видачі наказу про оплату, метою якого є створення єдиного швидкого та ефективного механізму стягнення безспірних грошових вимог. В Австрії Районний суд з розгляду комерційних справ міста Відня [*Bezirksgericht für Handelssachen Wien*] несе відповідальність за розгляд усіх вимог (заяв) щодо Європейської процедури видачі наказу про оплату. Справи обробляються за допомогою стандартних форм, які доступні на всіх мовах країн ЄС. У всіх державах-членах ЄС може бути безпосередньо приведено до виконання наказ про сплату без будь-яких заперечень. За фінансового сприяння ЄС Австрія та Німеччина спільно розробили ІТ-застосунок для електронної обробки даних, який використовує більшу частину програми Автоматизація справ (VJ) і володіє такими функціями:

- ✓ проста обробка заявок шляхом прийняття даних з форми заявки (форма А) і створення інших форм і процедурних кроків в системі;
- ✓ важливі дані процедури доступні у вигляді «титульного аркуша файлу» (електронної таблиці) в будь-який час;
- ✓ всі процедурні кроки показані в «реєстрі» (електронній таблиці) в структурованому вигляді, а всі інші етапи роботи, такі як листи або примітки/меморандуми, робляться з реєстру;
- ✓ текстові модулі можуть вільно створюватися і зберігатися для будь-яких цілей.

Стандартні бланки і судові документи можуть роздруковуватися і відправлятися поштою або подаватися в електронному вигляді через Систему електронної передачі юридичних повідомлень. ІТ-застосунок розроблено у формі, яка по суті може використовуватися у всіх державах-членах і на європейському порталі електронного правосуддя. ІТ-проект отримав премію Електронного уряду 2009 року в номінації «Електронний Уряд, що підтримує єдиний ринок» з числа 259 учасників.

Європейська процедура видачі наказу про оплату є однією з експериментальних процедур проекту e-CODEX (див. главу 30). З 2017 року Європейська процедура видачі наказу про оплату управляється в Австрії та Німеччині Федеральним обчислювальним центром (австрійським) [*BRZ*]. З серпня 2018 року продукт підтримується і вдосконалюється.

Ключові показники за 2019 рік:

- 5.251 вимога (заява) в Австрії; з них 81% подані в електронному вигляді.
- рівень спірних вимог: 17%.

Європейський реєстр юридичних осіб (ЄРЮО)

З 1 квітня 1999 року (початок тестового запуску 1 квітня 1998 року) ЄРЮО забезпечує доступ до офіційних реєстраційних даних комерційних або юридичних осіб (в даний час) Франції, Італії, Німеччини, Сполученого Королівства, Бельгії, Люксембургу, Іспанії, Ірландії, Латвії, Литви, Естонії, Фінляндії, Швеції, Данії, Норвегії, Греції, Нідерландів, Мальти, Джерсі, Ґернсу, України, Словенії, Сербії, Македонії та Австрії через відповідного національного провайдера (в Австрії: MANZ'SHE Verlags - und universitätsbuchhandlung GmbH) в межах Об'єднання європейських країн по економічним інтересам (ОЄКЕІ). В цілому інформація щодо більш як 20 мільйонів суб'єктів господарювання може бути отримана в режимі онлайн через ЄРЮО.

З червня 2017 року з'явилася друга паралельна система для зв'язку компаній по всьому ЄС. Система взаємозв'язку реєстрів юридичних осіб створена Європейською комісією і надає можливість здійснювати пошук компаній і корпорацій, а також безкоштовно отримувати виписки та документи з комерційних реєстрів та реєстрів юридичних осіб. Крім того, реєстри обмінюються інформацією щодо змін, що стосуються материнських компаній.

E-Codex – ME-Codex

e-CODEX (Електронний зв'язок через обмін даними онлайн) — це амбітний проєкт, що визначає тенденції, покликаний надати можливість громадянам і суб'єктам господарювання по всій Європі безпечно і легко спілкуватися в електронному вигляді з судами інших держав-членів у транскордонних справах. Крім того, передбачалося, що він дозволить здійснювати електронний зв'язок між судовими органами держав-членів. Проєкт фінансувався за рахунок ЄС і коштував 25 мільйонів євро.

Виконуючи свою роль першопрохідця в області електронного правосуддя, Австрія брала активну участь в роботі щодо e-CODEX. Як партнер консорціуму Федеральне міністерство конституційних справ, реформ, дерегулювання та юстиції очолило одну з семи робочих груп. Оскільки проєкт e-CODEX завершився в травні 2016 року, сталість e-CODEX (поточна експлуатація та технічне обслуговування також поза терміном дії проєкту) має велике значення і повинна бути гарантована рішенням Європейського агентства. Доки проєкт не буде експлуатуватися і підтримуватися чинним Європейським агентством, імовірно з 2022 року, обов'язки будуть виконуватися мостовим проєктом me-CODEX до листопада 2018 року та імовірно наступним проєктом me-CODEX II з лютого 2019 року.

Європейська процедура видачі наказу про оплату, яка має особливе значення для Австрії, вже була успішно розроблена в якості експериментального проєкту для e-CODEX в Німеччині, Естонії, Франції, Греції, Італії, Нідерландах, Польщі, Португалії, Іспанії та Чеській Республіці; Європейська процедура розгляду дрібних позовів, передачі в область комерційних реєстрів та реєстрів юридичних осіб, адміністративні стягнення, транскордонний обмін конфіденційними даними, що стосуються конвенцій про взаємну правову допомогу і європейської процедури видачі наказу про оплату — все це входить до числа інших експериментальних проєктів, що здійснюються в даний час. Таким чином, особливістю e-CODEX є також аспект електронної комунікації між судами та органами влади.

В Австрії заявки можуть подаватися через австрійський застосунок Системи електронної передачі юридичних повідомлень (ELC), а в майбутньому - також через портал Електронного правосуддя (<https://e-justice.europa.eu>).

Наразі в межах іншого проєкту, що фінансується ЄС, а саме в межах запиту про надання взаємної допомоги і пов'язаної з цим електронної передачі доказів, здійснюється об'єднання першої кримінальної процедури. Крім того, в даному випадку інфраструктура реалізується за допомогою елементів, розроблених в e-Codex.

Стратегічна ініціатива Justiz 3.0

З метою забезпечення цілісного підходу до функціонування системи правосуддя ця ініціатива спрямована на те, щоб забезпечити максимально можливу підтримку в області ІТ для всіх різних груп користувачів аж до повністю електронної обробки процедур з урахуванням нинішніх тенденцій і можливостей.

Спільно з співробітниками системи правосуддя, що представляють велику кількість груп користувачів і секторів, таких, як «Збір і узагальнення досьє», «Рішення і постанови» і «Робоче місце судді», були детально розглянуті, з найбільш важливими робочими процесами системи правосуддя, які розглядаються і / або розробляються як «фактичні» або «цільові».

Майбутні структури інформаційних систем і технологій розроблені на додаток до та на основі результатів, що були сформульовані у спеціалізованих робочих групах.

Загальна доповідь завершального етапу 1 опублікована у середині 2014 року.

На основі цієї доповіді та плану, що міститься в ньому, розпочато етап 2 проєкту *Justiz 3.0*, в межах якого здійснювався ряд паралельних проєктів зі створення та оптимізації основ управління цифровими файлами. Зокрема, створюються передумови для ефективного процесу сканування в масштабах всієї Австрії і розпізнавання тексту, управління файловими документами і системи документообігу.

До кінця 2016 року в чотирьох регіональних судах розпочато здійснення експериментального проєкту по повністю цифровому управлінню файлами, який забезпечить основу для майбутніх кроків з модернізації та вдосконалення. Протягом 2017 року досягнуто прогресу в плані стабільності, результативності та функціональної допомоги. У 2018 році Комерційний суд Відня [*HG Wien*] доданий як ще один об'єкт експериментального проєкту. На 2019 рік заплановано більш широке впровадження та поглиблений аналіз, зокрема в галузі кримінального судочинства.

2019 рік мав більш широке охоплення для інших судів і поглиблений аналіз, особливо в галузі кримінального судочинства. З другої половини 2019 року планується експериментальне впровадження цифрового управління файлами в попередньому провадженні кримінальних справ в прокуратурі та суді з розгляду кримінальних справ.

Також планується прямий, безпечний та електронний доступ сторін до матеріалів.

ІТ-супровід у кримінальному судочинстві

У зв'язку з прогресом у сфері діджиталізації у всіх областях все більш необхідними є допоміжні інструменти для ефективного аналізу, оцінки та обробки даних у кримінальних справах. Крім того, для ефективного розгляду справ все частіше слідчі органи потребують додаткової підтримки з боку експертів вузьких спеціалізацій.

Департамент юстиції Австрії відреагував на цю подію на ранньому етапі і, крім залучення зовнішніх експертів, найняв внутрішніх експертів в області інформаційних технологій і направив їх в Центральне управління державних прокурорів для переслідування ділових злочинів і корупції [*Wirtschafts - und Korruptionsstaatsanwaltschaft*]. У зв'язку з отриманим позитивним досвідом прийнято рішення розширити цю модель. З 2017 року внутрішні ІТ-експерти системи правосуддя тепер, за необхідності, можуть призначатися також в інші державні прокуратури та суди з розгляду кримінальних справ.

Завдяки своєму власному «середовищу значних кримінальних справ» судова система тепер також володіє ексклюзивною серверною інфраструктурою для обробки справ, пов'язаних з великим обсягом даних. Використовуване програмне та апаратне забезпечення було налаштовано таким чином, щоб гарантувати не тільки короткий обчислювальний час, але і виконання складних спеціальних вимог (наприклад, дешифрування). Водночас дуже високі стандарти безпеки забезпечують захист даних і запобігають несанкціонованому доступу.

Для того щоб ефективно структурувати і обробляти великі файли, суди і прокуратури можуть використовувати програмне забезпечення «*Normfall Manager*» [Менеджер стандартної справи], яке призначене для полегшення роботи з великими обсягами даних (ведення огляду, створення та ідентифікація посилань, збір інформації по темі тощо). Система правосуддя також використовує різні інші додаткові «поглиблені» інструменти аналізу та оцінки. У зв'язку із дедалі більшими можливостями використання штучного інтелекту система правосуддя інтенсивно фокусується на оцінці та тестуванні продуктів, що пропонуються у цій галузі. Тісна координація з виробниками програмного забезпечення та обмін інформацією з іншими організаціями, які борються з шахрайством і злочинністю в Австрії та за кордоном, спрямована на подальше розширення потенційних напрямів застосування у майбутньому.

Діджиталізація і штучний інтелект

У зв'язку з розширенням використання ІТ інструментів в бізнес-процесах продовжують рости потреби різних професійних груп і груп за інтересами. Відповідно, вимоги до інформаційних технологій постійно зростають. Так зване «цифрове покоління» росте, використовуючи ІТ-технології, та, як співробітники системи правосуддя очікують належної ІТ-підтримки для виконання своїх службових завдань, а як громадяни вони очікують цифрового доступу до правосуддя.

Запобігання та/або цілеспрямоване усунення порушень у засобах масової інформації призводить до значного підвищення ефективності судочинства. Діджиталізація процедур забезпечується на основі цілісного підходу (файли, ІТ-устаткування у залі судового розгляду, групи залучених користувачів і інтерфейси) з особливим акцентом на конкретні вимоги справи і цифрове підключення сторін, що беруть участь в розгляді. Цифрові помічники і штучний інтелект (ШІ) полегшують рутинне робоче навантаження співробітників і надають свободу дій для інтелектуальної праці. Діджиталізація юридичних послуг під назвою «Юридичні технології» інтенсивно обговорюється вже не перший рік. В даному випадку технології ШІ є (або, можливо є) ключовою технологією. Потенційні області застосування охоплюють правові дослідження, що ґрунтуються на фактах і обставинах, визнання метаданих і структур в коротких описах, правильний розподіл вхідних документів і когнітивний аналіз даних попереднього слідства до інтелектуального

аналізу відеоданих (наприклад, записи судових слухань) і прогностичний аналіз даних про пересування в'язниць.

З 2018 року використовується служба Штучного інтелекту, яка була «навчена» відповідати конкретним вимогам системи правосуддя, що крок за кроком може бути розширена в інших напрямках.

Наразі ШІ використовується з алгоритмами зі сфер машинного і глибокого структурованого навчання, які використовуються, зокрема, для:

- ✓ аналізу файлів для полегшення обробки (виявлення документів, вилучення метаданих; планується: генерація пропозицій щодо введення даних, визнання відповідальностей, підтримка прийняття рішень за допомогою контекстуальних правових досліджень);
- ✓ підтримки анонімізації судових рішень (в процесі підготовки) і, таким чином, підвищення прозорості в майбутньому за рахунок широких можливостей оприлюднення;
- ✓ аналізу величезних обсягів даних в процесі розслідування органами прокуратури спільно з поліцією і під час судових розглядів значних обсягів структурованої підготовки фактів;
- ✓ підтримка громадян через «JustizOnline» з цільовим керівництвом від чат-бота;
- ✓ принцип використання методів штучного інтелекту в судовій системі полягає у забезпеченні оптимальної підтримки для роботи і підтримки громадян у вирішенні їхніх проблем. Однак остаточне рішення завжди повинна приймати людина.

Управління електронними процедурами

Управління електронними процедурами (eVA) є однією з вимог адаптованого до Адміністративної юрисдикції ІТ-застосунку і підтримує повний життєвий цикл процесу Федерального адміністративного суду (BVwG), включаючи більшість його бізнес-процесів.

Стратегія Електронного правосуддя

Діджиталізація все більше прискорює процес зміни ІКТ-ландшафту судової системи, який за останні роки досяг високого рівня розвитку та вимагає керівних принципів і стратегій для контрольованої трансформації. З 2006 року департамент несе відповідальність за використання ІКТ в системі правосуддя (IIIЗ: ІТ-право, інформаційно-комунікаційні технології), узагальнює цілі та принципи цієї трансформації у формі ІТ-стратегії. Весь документ можна отримати безкоштовно на сайті: <http://www.justiz.gv.at> у розділі «Електронне правосуддя»). Основні аспекти можна резюмувати таким чином:

ІТ місія

Інформаційні технології системи правосуддя як центральний і компетентний партнер розглядають себе як важіль для модернізації системи правосуддя та як сучасний і міжнародно визнаний постачальник послуг і продовжують свій розвиток в межах системи правосуддя Австрії з метою підвищення її цінності вкладу ІТ шляхом використання інноваційних рішень і технологій.

ІТ бачення

Інформаційні технології системи правосуддя використовують діджиталізацію для прискорення і спрощення процедур, а також для надання сучасних послуг і способів

доступу, забезпечуючи водночас оптимізоване співвідношення витрат і вигод. Для цього ІТ-персонал, що володіє високим рівнем спеціальної підготовки і виявляє активний інтерес до роботи, забезпечує швидке виконання вимог необхідної якості та відповідно до специфікацій бізнес-архітектури.

Стратегічні цілі

- ✓ Сучасна служба для співробітників системи правосуддя, громадян і консультантів сторін.
- ✓ Прискорення і спрощення процедур за рахунок діджиталізації процесів.
- ✓ Підвищення дієвості та результативності.
- ✓ Спільна розробка Європейської Стратегії електронного судочинства та австрійського електронного уряду.
- ✓ Реалізація ІТ-проєктів з необхідною якістю відповідно до плану.
- ✓ Безпека та інші якісні вимоги до ІТ-рішень.
- ✓ Інноваційний та компетентний партнер департаментів.
- ✓ Позитивний імідж системи правосуддя.

Методологічні вказівки з питань ІТ

- ✓ Забезпечення автономної ІТ-системи правосуддя («технологічна відкритість»).
- ✓ Судові рішення та офіційні рішення не підлягають заміні, але повинні бути забезпечені оптимальною підтримкою («когнітивна допомога»).
- ✓ Максимальна вигода для усієї системи правосуддя («цілісність»).
- ✓ Довгострокове планування при визначенні цілей і підготовці рішень («сталий розвиток»).
- ✓ Включення нових груп користувачів, не ставлячи наявні в невідгідне становище («цифрові за замовчуванням»).
- ✓ Дані справи повинні бути записані тільки один раз; розширення інтерфейсів («тільки один раз»).

ГРУЗІЯ

Про Електронну судову систему ведення справ Грузії (ЕССВС)

У 2017 році представники судової влади вперше в історії незалежної Грузії розробили та затвердили Стратегію судової влади та План дій на 2017-2021 роки. На основі стратегії та Плану дій діяльність Вищої ради правосуддя буде реалізовуватися у конкретному напрямку та забезпечить подальший розвиток судової влади шляхом реалізації заздалегідь запланованих заходів.

Стратегія судової влади та План дій були розроблені **Стратегічним комітетом**, створеним спеціально з цією метою, у рамках зобов'язань, прийнятих згідно з Угодою про асоціацію між Грузією та Євросоюзом. Робота над документами велася із залученням громадянського суспільства, міжнародних організацій та зацікавлених відомств. До складу Стратегічного комітету входили представники таких державних і недержавних установ: Вищої ради правосуддя, суддівського корпусу, Парламенту Грузії, Міністерства юстиції, Міністерства фінансів, Міністерства внутрішніх справ, Секретаріату урядової Адміністрації Грузії з питань прав людини, Офісу омбудсмена, Адміністрації Президента, Асоціації адвокатів, Коаліції неурядових організацій і міжнародних організацій (включаючи міжнародних експертів).

Стратегія судової влади та План дій містять 5 основних стратегічних напрямків, а саме:

1. Незалежність та неупередженість;
2. Забезпечення підзвітності правосуддя;
3. Забезпечення якості правосуддя та професіоналізму;
- 4. Забезпечення ефективності судової влади та**
- 5. Доступ до правосуддя.**

Стратегія відображає реальні виклики по кожному з напрямків, особливе місце відводиться розвитку електронної системи судочинства, відповідно, запроваджується спеціальний план розвитку.

Основним інструментом реалізації Стратегії є План дій, який повністю відповідає поставленим цілям. Основні програми плану поділяються на відносно невеликі заходи. Встановлено строк виконання заходів, передбачених Планом дій, визначено необхідні ресурси та органи, відповідальні за їх виконання. У межах системи працюють відповідні робочі групи для реалізації пріоритетних напрямів, передбачених Планом дій та Стратегією. Очолюють такі групи компетентні члени Вищої ради правосуддя.

Розвиток ІТ-управління та матеріально-технічної бази

План дій

Показники
<ol style="list-style-type: none"> 1. Проведено аудит матеріально-технічної бази та ІТ; 2. Департамент загальних судів працює відповідно до розробленої ІТ-програми, Стратегії та Плану дій; 3. Технічна та технологічна база відремонтованих будівель; 4. Задоволено потреби працівників суду та зовнішніх користувачів в частині оновлення програмного забезпечення та інфраструктури.
Засоби вимірювання
<ol style="list-style-type: none"> 1. Звіт про діяльність юридичної особи публічного права (ЮОПП) Департамент загальних судів; 2. Опитування для визначення рівня задоволеності працівників судової системи;

3. Опитування для визначення рівня задоволеності користувачів суду			
Програми	Заходи	Тривалість	Відповідальні органи
Комплексний аудит матеріально-технічної бази та ІТ	1. Оцінка стану будівель; 2. Оцінка якості обладнання судової зали; 3. Оцінка стандартів безпеки.		ВРП, Департамент загальних судів
Підтримка матеріально-технічної бази судової системи	1. Організація дослідження щодо доступу до судів з точки зору інфраструктури та розробки відповідного плану; 2. Оснащення приміщень судів, кімнат очікування та робочих приміщень відповідною матеріальною базою з урахуванням створення комфортних умов для громадян; 3. Покращення стандартів кімнат очікування адвокатів.		ВРП, Департамент загальних судів
Розробка ефективної Стратегії розвитку інформаційних технологій	1. Проведення комплексного ІТ-аудиту; 2. Розробка політики, стратегічного документу та плану дій щодо розвитку судових інформаційних технологій разом із особами, які беруть участь у процесі; 3. Проведення відповідного навчання для ІТ-персоналу.		Департамент загальних судів, ВРП
Вдосконалення інфраструктури інформаційних технологій (ІТ)	1. Обслуговування внутрішньої та зовнішньої мережі; 2. Забезпечення мінімальних стандартів ІТ-безпеки; 3. Розміщення серверів належного обсягу; 4. Забезпечення технічної підтримки сайтів.		Департамент загальних судів
Розробка програмного забезпечення для судової системи	1. Удосконалення та запровадження програми електронного ведення судових справ у рамках цивільного, кримінального та адміністративного судочинства у всіх інстанціях; 2. Вдосконалення та розвиток Системи електронного розподілу справ на основі принципу випадковості; 3. Модуль електронного документообігу; 4. Розробка та впровадження Модуля внутрішнього бюджетного планування та фінансового аналізу; 5. Впровадження Модуля з електронного управління кадрами; 6. Вдосконалення програми електронного архівування; 7. Впровадження Модуля судової статистики; 8. Розробка програми автоматичної публікації судових рішень та впровадження системи електронного пошуку судових рішень; 9. Подальше вдосконалення електронної бібліотеки суду.		Департамент загальних судів

Ефективне управління та розвиток судової ІТ-системи безпосередньо пов'язані з пріоритетними сферами судової стратегії, такими як забезпечення ефективності судової влади та забезпечення доступу до правосуддя.

Управління та процедура прийняття рішень щодо інформаційної системи

Схема органів, відповідальних за формування ІТ-політики судової системи та розробку програмного забезпечення

1. Органи, що визначають політику (Вища рада правосуддя та Стратегічний комітет, створені в рамках судової реформи):

- ✓ Затвердження політичних документів та планів дій щодо розвитку судової системи та ІТ-інфраструктури;
- ✓ Розробка важливих законодавчих пропозицій щодо розвитку судової системи;
- ✓ Затвердження внутрішніх інструкцій, що регулюють діяльність судової влади;
- ✓ Здійснення загального контролю над адмініструванням судової системи.

2. Органи з питань розробки програмного забезпечення (Робоча група з питань судової реформи та ЮОПП Департамент загальних судів):

- ✓ розробка конкретних пропозицій та проектів документів для Вищої ради правосуддя;
- ✓ напрацювання та складання конкретних планів дій для ефективного функціонування ІТ-системи судів;
- ✓ проведення спеціальних бюджетних розрахунків;
- ✓ здійснення технічного управління ІТ-системою суду;
- ✓ відбір приватних компаній та замовлення їм розробки конкретних програм для ІТ-системи судів;
- ✓ розробка та проведення тренінгів для користувачів судових інформаційних програм разом із Вищою школою правосуддя;
- ✓ подання звіту про хід виконання Стратегії Вищій раді правосуддя та Стратегічному комітету.

3. Наглядові органи (новостворений Департамент управління Вищої ради правосуддя):

- ✓ вивчення інформації, пов'язаної з веденням справи та якості надання послуг громадянам;
- ✓ контроль над функціонуванням програми електронного ведення справ та подання рекомендацій Вищій раді правосуддя для подальшого вдосконалення;
- ✓ контроль над ефективним та цільовим використанням ресурсів загальних судів та координація діяльності грузинських судів та Департаменту загальних судів;
- ✓ розробка конкретних пропозицій та рекомендацій щодо вищезазначених питань та їхнє подання до Вищої ради правосуддя та загальних судів.

Роль інформаційних технологій у забезпеченні ефективності та доступу до правосуддя

Судова система Грузії має довгострокове бачення розвитку ІТ-інфраструктури, яка покликана допомогти забезпечити ефективність та доступність судів. В органах судової влади проведено комплексний аудит ІТ з метою формування ефективної політики та стратегічного документа щодо інформаційних технологій, а також плану дій. Дослідження, крім інших питань, що охоплюються технічним завданням, зосереджувалося на таких важливих питаннях, як:

- ✓ функціонування електронного ведення справами та діагностика відповідних технічних проблем;
- ✓ визначення перешкод для повного впровадження електронного розподілу справ;
- ✓ забезпечення публічності судових рішень за допомогою програми електронного ведення справ.

На основі дослідження Департамент загальних судів розробив **Політичний інструмент** щодо розвитку ІТ та програмного забезпечення для судів. Документ затверджений Вищою радою правосуддя.

У судах Грузії діє уніфікована система електронного ведення справ, яка складається з важливих програм та модулів для ефективного функціонування судової влади. Як і в багатьох європейських країнах, у судовій системі Грузії вся інформація про кожну справу (процесуальні документи сторін, інформація про учасників провадження, інформація про процесуальні дії та події, процесуальні документи судів, аудіозаписи) зберігається в **централізованій інформаційній системі** всіх судів, яка називається **Електронна судова система ведення справ Грузії (ЕССВС)**. Усі документи, пов'язані з поточними судовими процесами, надходять до судів через електронну систему ведення справ. У Грузії ця система впроваджена по всій країні в судах усіх рівнів (інстанцій). Користування електронною системою ведення справ сторонами обмежується доступом до їхніх справ. На початку провадження працівник суду присвоює особі ім'я користувача та пароль. У результаті цього сторона може ознайомитися зі своєю справою та з наданими їй документами, які вже мають статус остаточних.

Метою електронної системи ведення справ є повна автоматизація судового провадження, що включає в себе:

- ✓ створення електронної версії справи, яка допомагатиме судді та іншим працівникам суду, які беруть участь у процесі (помічнику судді, секретарю тощо), отримати будь-яку інформацію щодо справи, а також у їхній повсякденній роботі. Аудіо- та відеофайли можуть бути додані до електронної версії справи.
- ✓ Повна автоматизація зберігання, обробки та пошуку всіх видів матеріалів, пов'язаних зі справою (це стосується документів, поданих до судів, а також документів, виданих судами).
- ✓ Можливість «переміщення» електронної версії справ між судами.
- ✓ Розробка та використання нової системи нумерації справ, яка дозволяє присвоювати унікальний номер кожній справі на весь час розгляду цієї справи.
- ✓ Спрощена звітність, що включає в себе генерацію статистичних даних у різних контекстах.
- ✓ Віддалений доступ до інформації про справу для будь-якої особи, яка бере участь у розгляді відповідної справи (громадянина, організації, адвоката, прокурора тощо).

Електронна судова система ведення справ Грузії (ЕССВС), як і Литовська інформаційна система, включає такі основні модулі:

- ✓ реєстрація, управління та зберігання електронної інформації та документів по кожній справі;
- ✓ публічний реєстр судових рішень в Інтернеті;
- ✓ автоматичне формування судової статистики, статистичних звітів;
- ✓ зберігання аудіо- та відеозаписів судових засідань;
- ✓ пошук документів та інших даних для судового засідання в ЕССВС;
- ✓ публікація інформації про діяльність суду, графіків засідань;
- ✓ автоматичний розподіл справ;
- ✓ публічний портал електронних послуг.

Деякі з цих модулів призначені для безпосереднього використання у внутрішніх цілях з метою спрощення та підвищення ефективності роботи суддів та працівників суду, тоді як інші зосереджені на вдосконаленні послуг для користувачів судів та сторін у справі.

Внутрішні програми:

- ✓ судова програма електронного ведення справ;
- ✓ програма електронного розподілу справ;
- ✓ програма електронного документообігу;
- ✓ модуль судової статистики;
- ✓ модуль електронного архіву.

Програми для зовнішніх користувачів:

- ✓ платформа електронної комунікації з громадянами - service.court.ge;
- ✓ портал електронної реєстрації справ - ecourt.ge;
- ✓ електронна програма нарахування державного мита - <http://library.court.ge/fee/index.php>.

Судова програма електронного ведення справ забезпечує накопичення інформації про цивільні, кримінальні та адміністративні провадження в судах усіх інстанцій. Ця програма управляється Департаментом загальних судів. У грузинських судах розгляд електронних справ здійснюється за допомогою **програми електронного ведення справ**. Під електронним провадженням у справі відповідного суду розуміється електронний рух документів (справ) від їх надходження до суду до архівування або – у разі оскарження – до направлення до суду вищої інстанції. Розгляд справи в суді починається з подання заяви або позову через систему електронної реєстрації справ (ecourt.ge). Для реєстрації в електронній системі користувач повинен заповнити заявку на реєстрацію користувача, погодитися з умовами користування електронною системою та перейти за посиланням, отриманим на телефон, для активації користувача. Приймання-реєстрація справ, поданих до суду, та їхня первинна обробка здійснюється відповідною канцелярією суду або центром обслуговування громадян. Первинна обробка справи означає перевірку формальної сторони справи, зареєстрованої електронним шляхом. Унікальний штрих-код для розрізнення присвоюється кожній заяві чи позову, поданому до суду в електронному вигляді. Якщо документ відповідає законодавчим вимогам, подальшим кроком є

реєстрація та передача справи судді в електронному вигляді. Суд видає в електронній формі всі документи та інформацію, що виготовляються за допомогою програми електронного ведення справ.

Система електронного фіксування протоколів введена паралельно з системою електронного ведення справ. Нова система замінила паперові протоколи і дозволила зберігати / видавати протоколи в електронній формі. Крім того, впроваджено нову систему проведення онлайн-засідань у судових залах.

Програма електронного розподілу справ

З метою забезпечення неупередженості суддів та рівномірного навантаження на них у рамках судової реформи 2017 року внесено зміни до Конституції про загальні суди в Грузії. Відповідно до поправки, справи автоматично розподіляються між суддями окружних (міських), апеляційних та вищих судів.

У тому ж році на основі поправок до Конституції Вища рада правосуддя затвердила «порядок автоматичного розподілу справ у загальних судах Грузії через електронну систему». В інструкції докладно описано, як програма розподіляє справи серед суддів. Справи розподіляються за допомогою електронної системи за принципом випадкового розподілу на основі алгоритму генерації чисел. Справи у загальних судах розподіляються відповідно до спеціалізації суддів. Голова суду має обмежений доступ до справ – він може бачити лише те, як справи розподілені між суддями. Відповідно, будь-яке втручання голів судів у процес розподілу справ, а також будь-який вплив на конкретного суддю виключається.

Згідно зі змінами до нормативно-правових актів, Служба інформаційних технологій Департаменту загальних судів створила **програму електронного розподілу справ**, і вимоги до неї ґрунтуються на сучасних стандартах програмування. Функції безпеки системи забезпечують її надійність, безпечність та недоступність для третіх осіб.

Департамент управління при Вищій раді правосуддя відповідає за моніторинг та сприяння безперебійному функціонуванню програм електронного ведення справ та електронного розподілу.

Програма електронного документообігу

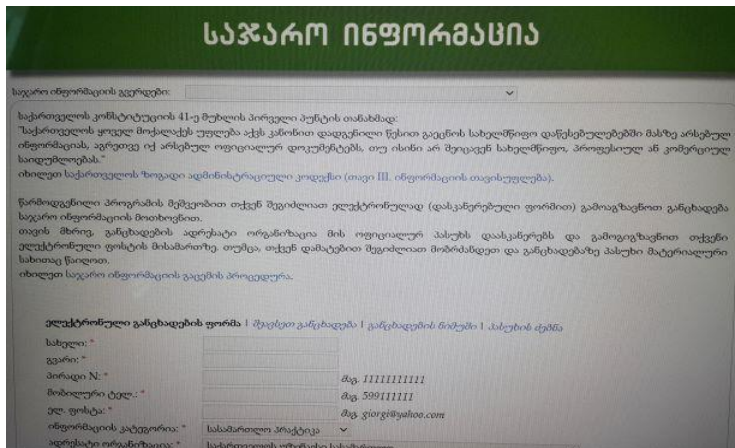
У 2018 році Програма була представлена судовій системі Департаментом загальних судів. Документи (крім судових справ), підготовлені або видані в Департаменті загальних судів, а також у грузинських судах, передаються в електронному вигляді через програму. Програма допомагає економити час та матеріальні ресурси, процес передачі справ спрощується та прискорюється, підвищується якість ведення справи.

ЕССВС Грузії та послуги, що надаються особам, які звертаються до суду

У судах Грузії впроваджено інноваційне програмне забезпечення, орієнтоване на надання послуг, що забезпечує доступ до правосуддя. Встановлені механізми електронної прозорості та проактивного розкриття інформації, а також **платформа електронної комунікації** з громадянами (service.court.ge). Користуючись платформою, громадяни мають можливість взаємодіяти безпосередньо з відповідальними особами установи, робити запити та отримувати публічну інформацію в електронному вигляді.

Платформа надання публічної інформації

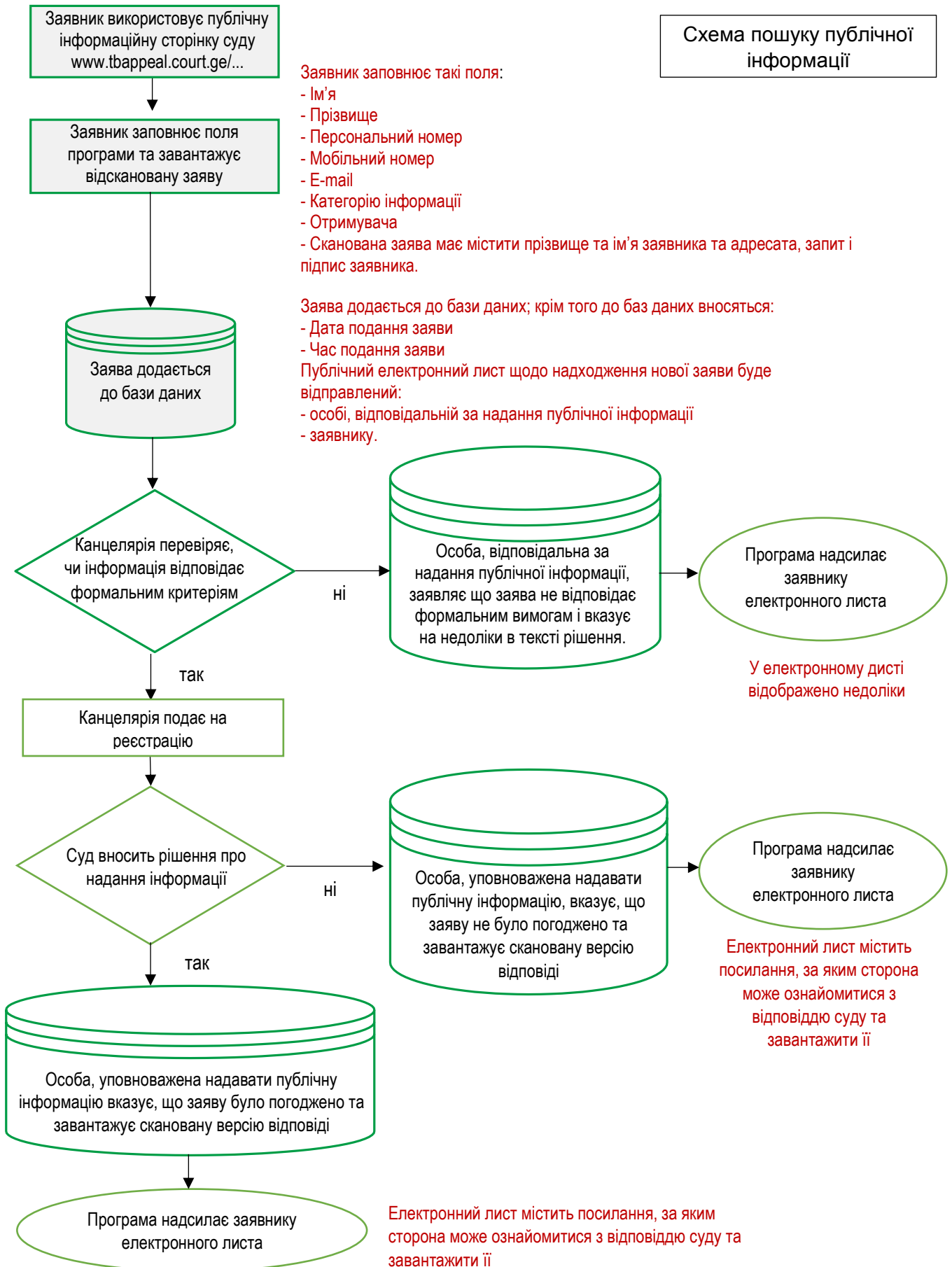
На платформі громадянам роз'яснюється їхнє конституційне право запитувати у державних установ інформацію, що має до них відношення, а також інші публічні документи (як то судова статистика, судова практика та деякі інші), якщо вони не містять державної, професійної чи комерційної таємниці.

При складанні електронної форми заявки громадянин заповнює такі

поля: Ім'я заявника; Прізвище; Персональний номер; Номер мобільного; Електронна пошта; Категорія інформації (судова практика або судова статистика); Організація адресата (Вища рада правосуддя або суди всіх трьох інстанцій); Відсканована заява.

Порядок надання публічної інформації проілюстрований на платформі, а також на сайтах Вищої ради правосуддя та судів. Нижче можна побачити приклад:

Схема пошуку публічної інформації

Сервіс електронної реєстрації справ (ecourt.ge)

Сервіс запроваджено Департаментом загальних судів з метою автоматизації провадження у загальних судах Грузії. Сервіс електронної реєстрації справ дозволяє користувачам спілкуватися з судом в онлайн-форматі (подати заяву, отримати інформацію про реєстрацію та хід справи, завантажити матеріали, пов'язані зі справою). Послуга доступна як для банківського сектору та адвокатів, так і для приватних осіб.

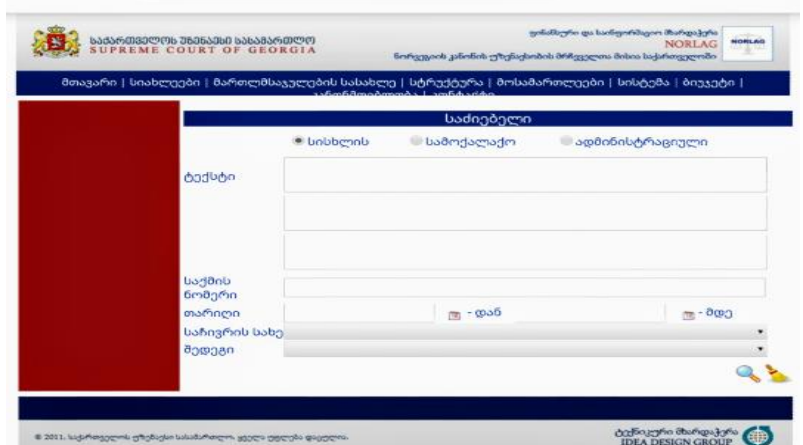
Електронна програма розрахунку державного мита

Для розвитку швидкого, ефективного та доступного правосуддя в межах грузинської судової системи діє електронна система розрахунку державного мита (<http://library.court.ge/fee/index.php>). Програма дозволяє користувачеві легко розрахувати розмір державного мита, не виконуючи відповідної арифметичної дій. Програма особливо корисна для осіб, які представляють себе самостійно і не мають адвоката. Програма призначена як для фізичних, так і для юридичних осіб. Для певних категорій справ програма встановлює фіксовану суму збору відповідно до законодавства, а для деяких справ обчислює державний збір на основі вартості позову, зазначеної заявником. Програма дозволяє заздалегідь інформувати користувача про очікувану вартість судового розгляду справи.

Електронний доступ до судових рішень

ЕССВС, зокрема програмне забезпечення, що є складовою цієї системи, займає особливе місце з точки зору забезпечення доступу до судів. Програмне забезпечення безпосередньо орієнтоване на користувача. Після реєстрації в програмі користувач має доступ до такої інформації: 1. **Судові рішення** – де користувач може знайти судові рішення всіх трьох інстанцій, документи, що містять приховані персональні та ідентифікуючі дані всіх учасників; 2. **Судові акти** – у цьому розділі користувач може шукати акти, видані судом (за винятком судового рішення), за унікальним номером (штрих-кодом), що містить неприховані персональні та ідентифікуючі дані учасників провадження; 3. **Публічні повідомлення** – де користувач може переглянути всі поточні публічні повідомлення, опубліковані судом (наказ, рішення, ухвала, постанова тощо). 4. **Судові засідання** – де користувач може побачити, які засідання призначені в межах судової системи по всій країні.

Окрім електронної системи ведення справ, де зберігаються судові рішення, програма пошуку рішень

Верховного Суду працює на сайті Верховного Суду Грузії (<http://prg.supremecourt.ge/>). Програма користується особливою популярністю серед користувачів суду та юридичної спільноти. У програмному забезпеченні рішення Верховного суду розміщуються без персональних даних (ім'я, прізвище, вік, адреса, освіта, місце роботи, професія тощо) – замість них стоять прочерки. Програма відкривається пошуковим інструментом, який у

залежності від виду провадження пропонує кнопки вибору справ та параметри пошуку: номер справи, часовий проміжок, інстанцію, вид оскарження, результати розгляду справи, три поля пошуку в тексті рішення.

Крім того, можна здійснювати пошук цивільних та адміністративних рішень за категорією та типом спору. Можна вибрати будь-яку бажану комбінацію з параметрів пошуку. Повний текст рішення можна шукати за трьома фразами, для яких використовуються три поля. На панелі налаштувань пошуку користувач натискає кнопку пошуку, після чого на екрані з'являється реєстр обраних рішень.

Серед орієнтованих на клієнтів послуг, що надаються в грузинських судах, варто згадати сайт Тбіліського міського суду. На сайті користувач може побачити віконце для призначення візиту, а також віконце для електронної сплати адміністративних штрафів, накладених судом. Ця послуга дозволяє користувачеві дистанційно домовитися про зустріч із працівником суду, а за необхідності сплатити адміністративний штраф, накладений на нього судом. Користувач суду може сплатити адміністративний штраф, зазначивши свій ідентифікаційний номер, номер справи та банківські реквізити. Користувач може завантажити файли з сайту суду та подати відповідні процесуальні документи (апеляційну чи касаційну зустрічну скаргу тощо) до відповідного суду через портал реєстрації судових справ.

Інтегровані сервіси

Інтеграція установ до ЕССВС пришвидшує розгляд справ, обмін даними та кореспонденцією. Це, у свою чергу, забезпечує ефективне та швидке здійснення правосуддя. На сьогоднішній день до програми ведення справ інтегровано кілька сервісів. Також важливо інтегрувати ті сервіси, чия інтеграція життєво необхідна для забезпечення якості правосуддя.

Адвокатський модуль

Модуль запроваджено у 2014 році, він дозволяє користувачеві подати позов віддалено. Цей сервіс є платним, а вартість розраховується відповідно до обсягу відправленого матеріалу. Цей сервіс є дуже корисним і для юридичних осіб (зокрема банків; мікрофінансових організацій тощо), які постійно беруть участь у судових процесах. Організації присвоюється так зване «ім'я користувача» та пароль. Цей механізм використовується для входу до електронної системи ведення справ та для перегляду всіх оновлень щодо справ, які подає користувач (наприклад, заперечення, подане іншою стороною, рішення суду, графік засідань тощо).

Прокурорський модуль – залучення (інтеграція) різних державних установ до програми електронного ведення справ спростить роботу судової влади, а також функціонування цих установ. До 2013 року судді, які розглядали кримінальні справи, працювали в програмі електронного ведення кримінальних справ, створеній органами прокуратури (отже, усі документи зберігалися на серверах прокуратури), що сприймалося як загроза незалежності судової влади. З 2013 року суди працювали лише у власній програмі кримінального правосуддя та зберігали документи на власному сервері. Однак це призвело до того, що замість електронного провадження органи прокуратури все ще змушені комунікувати з судом на папері. Інтеграція в програму матиме позитивний ефект для органів прокуратури, оскільки вони матимуть доступ до узагальненої судової практики, що також покращить якість роботи прокуратури.

Дуже важливо, щоб деякі інші важливі установи системи правосуддя, такі як пенітенціарна служба, були інтегровані до єдиної судової системи ведення справами. Інтеграція Реєстру нерухомості та Реєстру юридичних осіб, а також інтеграція поліції до системи ведення справ має вирішальне значення.

Основні рекомендації

1. Важливо, щоб у судовій системі існувало **чітке бачення розвитку**. Бачення має ґрунтуватися на поглибленому аналізі потреб окремих сфер судочинства (таких як ІТ-інфраструктура та програмне забезпечення судів), а також системи в цілому.
2. Конкретне бачення розвитку має бути відображено у відповідному **програмному документі**. У короткостроковому та довгостроковому плані дій, орієнтованому на досягнення конкретних результатів, мають бути детально прописані заходи.
3. Важливо, щоб **функції були чітко розподілені** між органами, що визначають судову політику, реалізують судові проєкти та виконують наглядові функції.
4. Програмний документ щодо розвитку судової ІТ-інфраструктури, ІТ-безпеки та програмного забезпечення для судів повинен розроблятися із **залученням представників як судової системи, так і дотичних установ**.
5. Надзвичайно важливо, щоб **загальний контроль** за розвитком ІТ-інфраструктури та програмного забезпечення здійснювався органом, що формує політику у сфері судочинства.
6. Судова ІТ служба повинна відповідати за розробку ІТ-інфраструктури та програмного забезпечення, **створювати робочі групи** за необхідності, при цьому важливо залучати до їхньої роботи суддів, помічників суддів, працівників суду, керівників та органи, що співпрацюють із судами.
7. Електронні **програми для внутрішнього користування** повинні розроблятися із залученням ІТ-служби, суддів та працівників суду. Програми повинні спрощувати та робити роботу судів більш гнучкою, заощаджувати людські та фінансові ресурси. Електронні програми повинні бути максимально простими і не повинні мати складний функціонал.
8. **Орієнтовані на надання послуг програми** слід розробляти за результатами консультацій або за безпосередньої участі користувачів судів (зокрема: прокурорів, адвокатів, представників банківського сектору тощо). Таке залучення гарантує максимальну зручність судові програми для користувача. Ці програми повинні сприяти прозорості судів, підвищувати ефективність а, отже, і довіру користувачів судових послуг до судової влади.
9. Необхідно **контролювати роботу** як внутрішніх, так і зовнішніх електронних програм у судовій системі. Цю важливу роль має взяти на себе наглядовий орган судової влади. Основною його функцією повинен бути контроль якості наданих послуг.
10. Важливо, щоб установи, які є частиною системи правосуддя, були **повністю інтегровані** до єдиної електронної системи судових проваджень, де судова влада відіграватиме провідну роль. Таким чином, правосуддя в країні буде швидким та ефективним, а фінансові та людські ресурси витратимуться економно.

ІЗРАЇЛЬ

Розробки, впровадження, управління та вдосконалення ІТ-систем для судів є доволі складним завданням. Однак успішна уніфікована загальнодержавна ІТ-система має безліч переваг, що є більшими за виклики. Найголовнішими перевагами таких систем є впорядкування процесів, скорочення термінів, підвищення ефективності роботи судів і, перш за все, зростання доступу до правосуддя.

Нижче представлено досвід Ізраїлю у сфері цифровізації судів та переходу від паперової системи до онлайн системи ведення справ (далі – СВС).

Огляд ізраїльської судової системи

Структура

Система судів у Ізраїлі включає загальну систему судів, систему військових судів та систему релігійних судів (тобто єврейські суди рабинів, мусульманські суди, друзькі суди та християнські суди).

Система судів загального права ділиться на три загальні інстанції:

- А. Верховний суд,
- В. Окружні суди та Національний суд з питань праці
- С. Магістратські та районні суди.

До магістратських судів у загальній системі належать: суди з питань дотримання ПДР, сімейні суди, суди для неповнолітніх та Регіональні суди системи трудового права. Суди загальної системи функціонують по всій країні і поділені між шістьма округами: Північним, Центральним, Південним, Єрусалимським, Тель-Авівським і Хайфським. Крім того, належна робота загальних судів забезпечується і контролюється Судовою адміністрацією (малюнок 1).

Малюнок 1: Структура системи загальних судів у Ізраїлі

Судді та навантаження

Таблиця 1: Кількість професійних суддів, які працюють на повну ставку, на 100 000 жителів (дані за 2016 рік)¹¹

Держава/утворення	Кількість суддів на 100 000 жителів
Ізраїль	9
Україна	15
Середній показник у Європі	22
Європейська медіана	18

Таблиця 2: Кількість справ, що надходять за рік, до системи загальних судів

Рік	Кількість справ, що надходять	Кількість суддів, які працюють на повну ставку ¹²
2019	853,244 ¹³	815
2018	854,196	815
2017	858,813	798

Таблиця 3: Кількість справ, що надходять за рік та кількість професійних суддів, які працюють на повну ставку, у кожній інстанції у 2019 році

	Кількість справ, що надходять	Кількість суддів, які працюють на повну ставку (січень 2019року)	Кількість справ на одного суддю
Верховний Суд	8,768	16	548
Окружні суди	62,303	200	311.5
Магістратські суди	727,680	516	1410.2
Національні та районні суди	54,493	83	656.5
Загалом	853,244	815	1,047

¹¹ Європейські судові системи, Ефективність і якість правосуддя, CEPEJ STUDIES [ДОСЛІДЖЕННЯ CEPEJ] No. 26, 2018 рік видання (дані за 2016 рік)

¹² Не враховуючи 4 суддів на керівних посадах, які не займаються розглядом справ: дві суддівські посади в Судовій адміністрації та дві – у центрі навчання та підготовки суддів, а також ще одна суддівська посада в центрі навчання та підготовки суддів.

¹³ У річному звіті Судової адміністрації за 2019 рік зазначається, що загальна кількість справ, що надходять, становила 853154. Однак після підрахунку відповідної кількості справ у кожній інстанції свідчить про те, що правильна цифра становить 853 244 справи.

Цифровізація ізраїльської судової системи

Перше покоління

Інтеграція комп'ютерної системи до ізраїльських судів розпочалася на початку 1990-х. Спочатку комп'ютерна система мала використовуватися лише секретарями судів. Пізніше ізраїльські суди почали використовувати обробку текстів для розшифрування судових засідань та документування всіх рішень судді, а також аргументів, наведених адвокатами під час судових засідань. Однак ця система обробки текстів не була інтегрована з системою секретаріату і вимагала введення протоколів у систему секретаріату.

Наступне покоління – Проєкт СВС «Net Ha-Mishpat»

У 2003 році Судова адміністрація Ізраїлю розпочала розробку нового програмного забезпечення для ведення справ у судах на основі електронного документообігу (електронних судових справ). Ця СВС має назву «NET-HA-MISHPAT» (у перекладі «Мережа правосуддя»).

Розробка та повне впровадження цього програмного забезпечення в систему загальних судів планувалося закінчити до лютого 2006 року. Фактично до вересня 2009 року це програмне забезпечення було впроваджено приблизно в 60% судів першої та другої інстанцій, а до кінця травня 2010 року у всіх судах, крім Верховного Суду, який користується іншим програмним забезпеченням.

Головні особливості та переваги Net Ha-Mishpat

Головні особливості системи

1. Можливість пошуку як поточних, так і старих справ, а також судових рішень за номером справи або вказавши головуючого чи адвоката у справі. Крім того, пошук судових рішень також може здійснюватися за юрисдикцією суду, видом судового провадження, типом рішення та ключовими словами.
2. Вчинення певних дій у СВС онлайн, як то:
  - ✓ відкриття судової справи – сканування та додавання відповідних юридичних документів для подання позову (скарги/клопотання/позовних вимог/обвинувального акту тощо);
  - ✓ вхід в систему та оновлення інформації про адвокатів, які представляють сторін у справі;
  - ✓ подання всіх судових документів у справі в електронному вигляді (відповідей, клопотань, вступних заяв, заключних заяв, доказів, показань та інших юридичних документів);
  - ✓ сплата судового збору;
  - ✓ винесення судових рішень (остаточних та проміжних рішень і постанов).
3. Пошук та перегляд усіх матеріалів – можливість пошуку розкладу судових засідань за: прізвищем судді, датою засідання та/або за конкретною особою, яка бере участь у справі.
4. Створення в електронному вигляді та доручення завдань: суддям, працівникам суду та секретарям у межах судового провадження по кожній окремій справі – наприклад, як тільки скарга та відповідь на цю скаргу вносяться до СВС, система автоматично створює завдання з призначення засідання або винесення рішення у справі.

Відповідне завдання з'явиться в головуючого судді в переліку завдань із зазначенням кінцевого строку виконання.

5. Перегляд змісту електронної справи – зміст кожної справи у СВС відображається у вигляді меню з 15 папками. Меню розташоване на правій стороні монітору комп'ютера, у той час як ліворуч користувач може переглянути вміст кожної папки в конкретній справі. Папки є такими:
- ✓ загальна інформація про справу – у цій папці представлені: сума позову, рівень конфіденційності справи (публічна, непублічна), стан розгляду справи (відкрита / вирішена), порядок розгляду справи тощо;
  - ✓ фізичні та юридичні особи, які беруть участь у справі – у цій папці міститься інформація про: сторін, прокурора, адвоката, державного захисника, працівників соціальних служб, працівників пробації та інших суб'єктів, які беруть участь у розгляді справи;
  - ✓ заходи, які вживаються сторонами;
  - ✓ судові засідання у справі;
  - ✓ позовні документи – у цій папці представлені лише ті юридичні документи, на підставі яких було відкрито провадження (скарга, клопотання, позовні заяви) та відповіді на ці позовні документи;
  - ✓ Подання у справі – ця папка містить подання та відповіді на них;
  - ✓ Рішення, винесені у справі – ця папка містить усі типи судових рішень (остаточні рішення у справі, а також усі проміжні рішення);
  - ✓ Остаточні рішення та накази – ця папка містить остаточні рішення у справі;
  - ✓ Протоколи (стенограми) – ця папка містить стандартні протоколи, записані судовим розшифровувачем і впорядковані в хронологічному порядку. Крім того, у справах, що взяли участь у пілотній аудіофіксації, у цій папці зберігаються аудіозаписи засідань, а також переведений у текст запис голосу.
  - ✓ Докази у справі;
  - ✓ Пов'язані справи;
  - ✓ Фінансові складові справи;
  - ✓ Повідомлення від секретаря у справі;
  - ✓ Винесення судових рішень та наказів;
  - ✓ Паперовий файл – ця папка представляє всі складові справи, викладені в хронічному порядку.

Основні переваги системи

- ✓ Простий доступ для кількох користувачів одночасно: більше не потрібно чекати на можливість доступу до єдиної друкованої копії судової справи. Після того, як документи подаються в електронному вигляді або скануються та вносяться в систему, судді, адвокати, учасники судових проваджень та працівники суду можуть одночасно отримувати доступ до справи, перебуваючи в різних місцях (кабінеті судді, іншому робочому місці або вдома), цілодобово та без вихідних, просто набравши в реєстрі номер справи або здійснивши пошук за ключовими словами.
- ✓ Прискорення комунікації та скорочення тривалості судових проваджень: це програмне забезпечення надає послуги більш швидко та індивідуалізовано завдяки: електронному поданню; автоматизованому веденню справ; стандартизації процедур, автоматизованих форм, списків та графіків; автоматизованому призначенню електронних завдань на основі судового розгляду; та інші електронні послуги. Судді

більше не повинні отримувати справи в паперовому вигляді від правоохоронних органів, адвокатів та працівників суду. Крім того, після подання клопотання у справі в електронному вигляді, головуючий одразу отримує до нього доступ і приймає рішення, про яке сторони дізнаються одразу після його підписання суддею за допомогою електронного підпису.

- ✓ Управління та покращення рівня ефективності роботи судів: програмне забезпечення генерує звіти за заданими параметрами в режимі реального часу та інформаційні панелі в залежності від прав (ролі) користувача, у тому числі функції спільного користування та параметри фільтрування (за видом справи, юрисдикцією суду, сферою юридичної проблеми, роком тощо), а також можливість експорту даних у форматі Excel. Такі інформаційні панелі – інструмент розуміння, управління та підвищення рівня ефективності роботи судової системи в цілому, в окремому суді та у окремого судді.
- ✓ Захист персональної інформації та попередження втрати даних: дані надійно зберігаються в хмарі і не можуть загубитися, як це трапляється з паперовими копіями. Крім того, база даних захищена електронним контролем доступу (карткою-ключем та паролем) та запобігає внесенню несанкціонованих змін до матеріалів справи.
- ✓ Економія коштів: безпаперове ведення справи мінімізує витрати на папір (більше не треба робити кілька ксерокопій одного і того самого документа), а також економить місце та витрати на зберігання паперових документів, а також витрати на працівників. Крім того, надання електронних послуг чинить позитивний вплив на навколишнє середовище, завдяки зменшенню використання паперу, а також заощадженню витрат на проїзд, оскільки адвокати та користувачі суду можуть подавати документи, оплачувати поштові витрати та кур'єрські послуги без потреби звертатися до судів.

Доступ та ІТ послуги

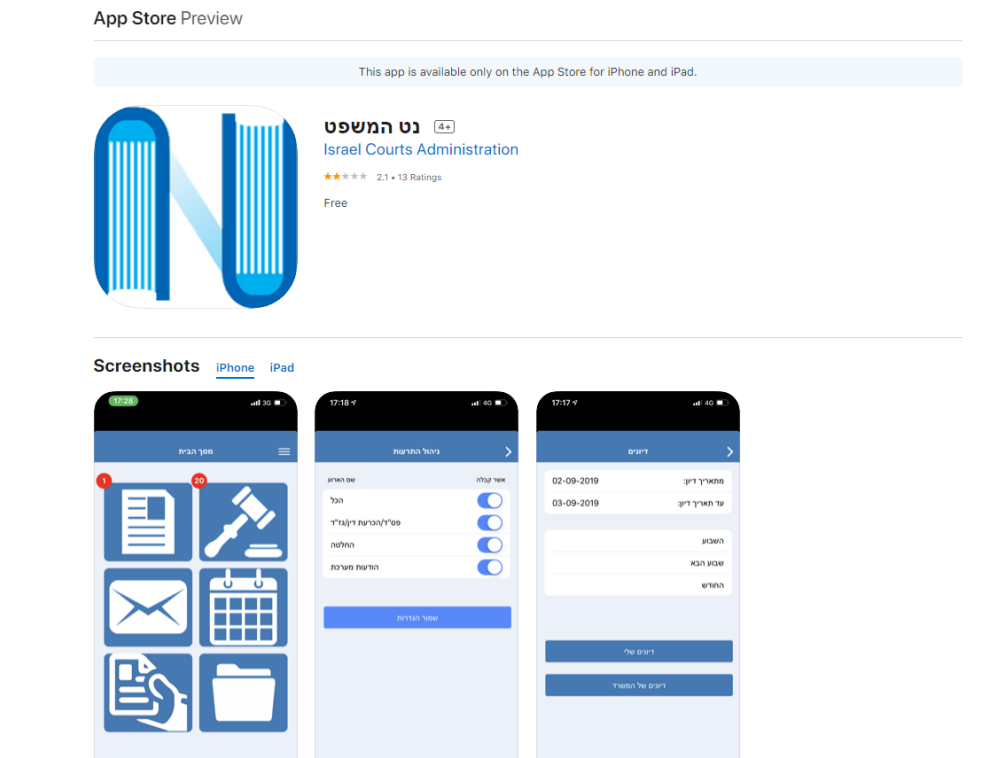
Як отримати доступ до системи?

Для обмеженого перегляду справ та судових рішень доступ здійснюється через посилання на **СВС через сайт судової влади Ізраїлю:** <https://www.court.gov.il/ngcs.web.site/homepage.aspx>. Цей сайт забезпечує доступ до загальної інформації, як то: інформація про щоденний розклад засідань у всіх судах; публічні рішення та остаточні рішення у справах, а також перелік справ, що перебувають на розгляді в усіх судах (відсортовані за датою). За допомогою цього сайту сторони, які беруть участь у певній справі, також можуть переглянути таку інформацію про цю справу: загальні відомості про справу, дати засідань та публічні рішення.

Для вчинення дій у системі адвокатам необхідно зробити певні налаштування в офісній комп'ютерній системі у себе на фірмі (інтерфейс XML), а для доступу до системи СВС потрібна **картка зі смарт-ключем**. Карта зі смарт-ключем дозволяє ідентифікувати користувача під час входу в систему та засвідчувати електронне підписання документів. Доступ за допомогою смарт-картки дозволяє повною мірою використовувати всі процеси, що підтримуються СВС, у тому числі:

- ✓ Перегляд усіх матеріалів та документів, що існують у СВС і які власник картки має право переглядати (у силу свого статусу у справі чи професійної приналежності).
- ✓ Створення нових файлів.
- ✓ Подання документів до відкритих електронних справ.
- ✓ Управління адвокатами, стажерами та адміністративним персоналом юридичної фірми.

Уточнення: без смарт-картки неможливо створити нові файли або подати документи до СВС, а можливість перегляду файлів або документів обмежена. Крім того, власник смарт-карти з ключами може отримати доступ до СВС через **мобільний додаток**.

Внутрішні ІТ послуги

Внутрішні ІТ послуги надає Відділ комп'ютеризації та ІТ у Судовій адміністрації. Відділ підтримує розвиток та реалізацію стратегічних та оперативних цілей судової влади, а також розробляє інфраструктуру та інструменти для вдосконалення та впорядкування робочих процесів, процесів прийняття рішень та розподілу ресурсів за допомогою передових технологічних рішень.

Цей відділ відповідає за планування, створення, управління та експлуатацію комп'ютерних систем судів; сайтів судових органів, СВС Верховного Суду; СВС Net Ha-Mishpat; комунікаційної інфраструктури; інформаційної та кібербезпеки; стаціонарного та мобільного телефонного зв'язку, а також передових комунікаційних рішень (аудіо- та відеозапису засідань) тощо.

Зовнішні ІТ послуги

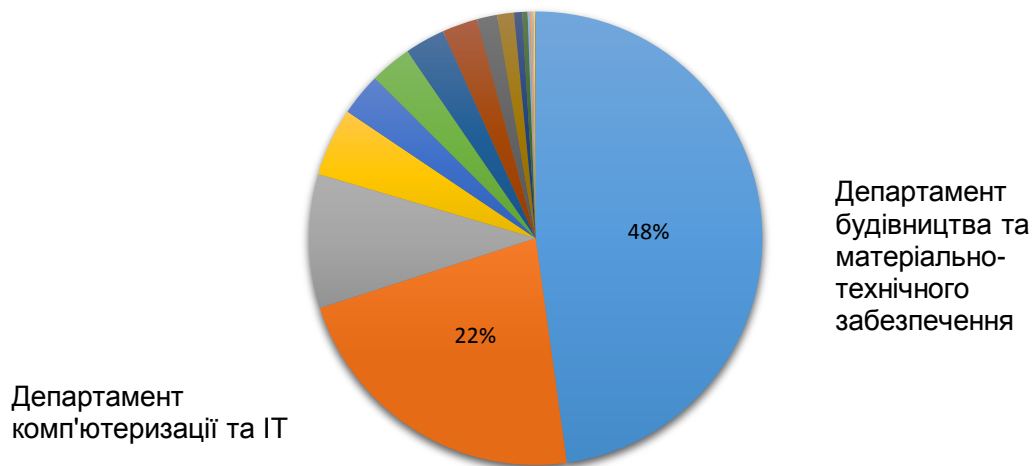
На початку проєкту NET HA-MISHPAT ІТ-компанією, яка займалася його впровадженням, була EDS Israel. Пізніше над програмним забезпеченням працювали три ІТ-компанії: Ness Innovation & Technology, IBM і Taldor. У серпні 2012 року Судова адміністрація оголосила публічний тендер на обслуговування та розвиток мережі Net Ha-Mishpat, і в листопаді 2013 року перемогла ІТ-компанія HP. Виплати компанії, яка перемогла, становили понад 100 мільйонів шекелів і здійснювалися протягом 4 років, крім того, тендер передбачав можливість продовження контракту з HP строком до 12 років.

Підготовка бюджету та оціночна вартість проєкту

До 2009 року оціночна вартість проєкту становила близько 65 567 765 євро (358 мільйонів шекелів із курсом євро до шекеля 1 до 5,46 у 2009 році). Ця сума також включає експлуатаційні та технічні витрати.

Станом на кінець 2013 року загальна вартість проєкту (з 2003 року) складала понад 104 166 666 євро (понад півмільярда шекелів при курсі євро до шекеля – 1 до 4,8 у 2013 році).

Аналіз річного затвердженого бюджету судів у 2017 році свідчить про те, що річний бюджет відділу комп'ютеризації та інформаційних технологій у судах становить 22% від загального бюджету судів і є другим за бюджетом відділу будівництва та матеріально-технічного забезпечення (48% від загального бюджету). Таким чином, загальний бюджет судів у 2017 році становив приблизно 143 839 565 євро.

Малюнок 2: Розподіл затвердженого бюджету судів у 2017 році

Управління

В оригіналі проєкт мав три керівні комітети:

1. Комітет з проєктного управління - мав проводити засідання раз на два тижні та вирішувати всі питання, пов'язані з управлінням проєктом.
2. Адміністративний комітет – відповідав за керівництво, моніторинг, надання послуг клієнтам та вирішення проблем;
3. Вищий керівний комітет – до складу якого входять генеральні директори ІТ-компаній та керівники проєктних робочих груп у Судовій адміністрації.

Наразі Вищий керівний комітет скликається раз на рік, а обов'язки інших двох комітетів виконують три органи, створені в травні 2011 року. Перший – це форум 14 головних секретарів судів. Цей форум скликається раз на два-три місяці та серед інших питань на ньому обговорюються повідомлення про перебої в роботі СВС. Другий орган - комітет з питань впровадження, який скликається раз на два тижні, а третій - моніторинговий комітет, який очолює директор Судової адміністрації, відповідає за співвіднесення рекомендацій усіх комітетів, виявлення потреб усіх користувачів та визначення необхідного напрямку діяльності.